

KESÄTYÖNTEKIJÄN PIKKUJÄTTILÄINEN

CRUX

1 |

HELMIKUU 2011

Akavan kirkolliset ammattiliitot AKI R.Y.

MITEN KOHDATA UUSHENKISYYYS?

- Uutta henkisyyttä etsimässä
- Mikä on Hiusverkko?
- Kirkko ja vaihtoehtoinen uskonnollisuus

OLENNAISEEN

JUKKA HUTTUNEN

AKIN PUHEENJOHTAJA

jukka.huttunen@evl.fi

Moninaisuuden keskellä on löydettävä olennainen. Olennaisen etsiminen ja siihen pääseminen ei ole millään tavoin mutkatonta saati yksinkertaista. Jokainen yritys ja jokainen työpaikka tarvitsee suuntaa kohti olennaista. Siksi tehdään strategioita ja niissä toiminta-ajatuksia ja visioita. Olennaisen tekeminen on elinehto.

Kirkon työssä pätevät samat säännöt. Ja olennaisen määrittely tuntuu joskus olevan erityisen vaikeaa. Jos olennaisen määrittelemisen on koko yhteisölle vaikeaa, ei se voi olla helppoa yhteisön jäsenelle tai sen työntekijällekään. Kirkon työntekijät, myös papit ja kanttorit, ovat olennaisen haasteen edessä. Mikä on työmme ydin, minkä tulee aina säilyä, mistä voimme tarpeen tullen luopua? Kysymyksiä, joita soisi tehtävän niin yhdessä kuin omassa hiljaisuudessaakin.

Papin työssä Raamattu ja kirkon tunnustus, pitkä perinne, antavat meille välineitä olennaisen etsimiseen. Vanhurskauttavan uskon saamiseksi on saarnavirka, evankeliumi ja sakramentit. Papin tehtävänä on evankeliumin puhdas saarna ja sakramenttien evankeliumin mukainen hoitaminen.

Kanttorin kohdalla ei näin selkeitä lähteitä ole löydettävissä. Selvää kuitenkin on, että samasta asiasta on kysä: seurakunnan jumalanpalveluselämää on hoidettava musiikillakin niin, että usko voisi syntyä ja kasvaa. Koko kirkon työ avautuu perimmiltään uskosta.

Kun pyrimme olennaiseen, kysymme, mitä tuo uskon näkökulma meille avaa työmme arviointiin. Olennaisen etsiminen pakottaa myös kysymään, mitä kaikki merkitsee juuri meidän ajassamme. Kipuilemme sen kanssa, miten kaiken voi tänään ilmaista tuoreella ja ajankohtaisella tavalla.

Yhtä kaikki, olennaisen etsiminen on aika vaikea homma. Ei kuitenkaan luovuteta.

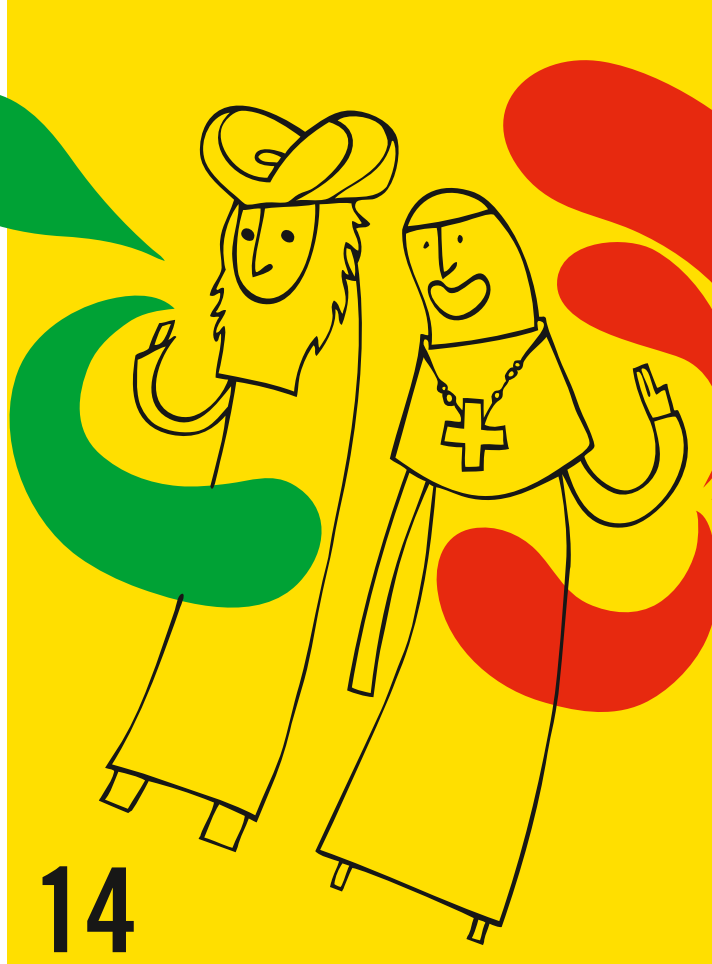
Olennaisen etsimiseen on muitakin välineitä. Jatku-

vaan opiskeluun, Raamatun lukuun ja kirkon uskon aarteiden tutkimiseen kannattaa aina ryhtyä. Mutta hyvä on samalla katsella myös tätä päivää, sanomalehteä, netin keskustelupalstaa, ihmisten elämää. Tärkeää on myös tutkia työtämme numeroiden valossa. Toivottavasti teit vuoden alun tilastot oman ja seurakuntasi työn kehittämisen mielessäsi. Ei siis tietoa kirkkohallitukselle, vaan meille itsellemme. Tilastot eivät paljasta sisältöjä, mutta ne paljastavat kehityssuuntia, onnistumisia, epäonnistumisia. Tilastoillakin voimme etsiä olennaista työstämme. Siksi tarvitsemme sekä tahtoa että taitoa tehdä tilastoja, analysoida niitä ja ennen muuta tehdä niiden pohjalta muutoksia työhömmme. Siis työtoverini, viivy lukujenkin ääressä tovi.

Kaikki tulevaisuustyöskentely, strateginen suunnittelu, on pyrkimystä löytää ajassa yhteisön olennaisin. Niin on myös AKI toiminut. Ensimmäisenä toimintavuotenaan valtuusto hyväksyi liiton tulevaisuusasiakirjan vuosille 2011–2014. Perusliitot määrittelivät myös omat painopisteensä. Eräs keskeisimmistä kysymyksistä on rakennemuutos, jota kirkossa eletään. Monet merkit viittaavat siihen, ettei vauhti muutoksessa hiljene. Edessä on myös henkilöstöön liittyviä muutoksia. Rakennemuutos tulee tulevaisuudessa vaikuttamaan jokaisen jäsenen työhön. Valmistautuminen eri vaihtoehtoihin on tärkeää.

Tärkeää on myös, että Sinä, pappi tai kanttori, perusliiton jäsen, tunnet ja tunnistat tulevaisuuden vaihtoehtoja. Tutustu tulevaisuusasiakirjaan ja anna palautetta. Ole valmis myös paikallisesti toimimaan. Liitonkin on alati kyseyttävä, mikä on sen toiminnassa se olennaisin. Siihen kyselyyn tarvitsemme Sinua, jäseniämme. ■

CRUX

1 | HELMIKUU 2011

TEEMA

Kirkko ja vaihtoehtoinen uskonnollisuus. Uusi henkisyys leikkaa läpi enemmistökirkon jäsenistön. Jyri Komulainen pohtii, miten kohdata uudenlainen henkisyys14

UUTTA HENKISYYTTÄ ETSIMÄSSÄ
Evangelisluterilainen kirkko oli mukana Minä olen -messuilla. Mikä vetoaa ihmisiin tällaisissa tapahtumissa?20

HIUSVERKKO
Hiusverkko eli hiippakunnalliset uskontokasvatussihteerit pyrkivät vastaamaan uushenkisyyden ja moniuskontoisuuden muodostamiin haasteisiin.....22

UUSHENKISYYS PÄHKINÄNKUORESSA24

ARTIKKELIT

MUUTOS ON HYVÄ ALKU
Seurakuntien yhdistyminen jatkuu. Miten henkilöstö on kokenut rakennemuutoksen?26

KOHTI YHDENVERTAISUUTTA KIRKOSSA
Miten kirkon työyhteisöissä voidaan edistää yhdenvertaisuutta?32

KESÄTYÖNTEKIJÄN PIKKUJÄTTILÄINEN
Pikakurssi kesätyöntekijän oikeuksiin ja velvollisuuksiin34

AFRIKAN NAISTEN ASIALLA
Nokokure Gaomas on feministi, naispappi ja kohta Afrikan ensimmäinen naispuolinen teologian tohtori38

USKOMUS SIELTÄ, TOINEN TÄÄLTÄ

MERJA LAAKSAMO PÄÄTOIMITTAJA

Pienet Buddhan kuvat tervehtivät tulijaa eteisen puolipaneelin reunalla. Olohuoneen yksi nurkkaus on pyhitetty ikoniryhmälle. Työhuoneessa on kauniisti aseteltu rukousalttari: tuohuksia, voimakiviä ja suitsuketkkuja pronssisen ristiinnaulitun ympärillä. Koko huoneiston sisustuksessa on noudatettu Fengshui-periaatteita.

Asunnossa todennäköisesti asuu henkisyttä harrastava ihminen. Hänenlaisiaan on tämän päivän Suomessa yhä lisääntyvä joukko. He uskovat, mutta eri tavalla kuin kirkko opettaa. Aikoinaan heidän viitekehýksensä saatettiin määrittellä sanoilla New Age, nykyään samantyyppisestä ilmiöstä

käytetään nimeä uushenkisyys.

Uushenkisyys on vuoden ensimmäisen Cruxin teemana. Jyri Komulainen kirjoittaa synodaalikokoussitelmänsä pohjalta uushenkisyydestä ilmiönä ja pohtii, miten kohdata uushenkisyys kirkon työntekijänä.

Pekka Y. Hiltunen kertoo Hiusverkosta, joka on toiminut jo vuodesta 1995 uususkonnollisten liikkeiden muodostaman haasteen kohtaamiseksi Suomessa ja lähialueilla. Hiusverkko on järjestänyt myös seurakunnallista koulutusta uskontojen kohtaamisesta ja vierailut Suomessa järjestettävillä uuden henkisyyden messuilla.

Juha Petterson valottaa kokemustaan Minä olen -messuilla. Myös seurakunnat ovat alkaneet osallistua erilaisille henkisyysmessuille. On otettu vaarin siitä tutkimustuloksesta, jonka mukaan ihmisten uskonnollisuus etsii väyläänsä toteutuakseen. Miten avata etsijöille mahdollisuuksia kristinuskon näkökulmasta, siinäpä onkin pohtimista.

Rakennemuutos seurakunnissa jatkuu. Harri Palmu tarkastelee tapahtuneita yhdistymisprosesseja henkilöstön näkökulmasta ja selvittää, miten henkilöstö on rakenteiden muutokset kokenut. Artikkelissa kiteytetään nykyisiä kokemuksia, joista voitaisiin ottaa oppia tulevaisuuden muutosprosesseissa.

Cruxissa alkaa uusi palsta Kysyvä ei tieltä eksy. Palstalle voi lähettää mieltä askarruttavia edunvalvontakysymyksiä, joista valitsemme julkaistaviksi yleistä mielenkiintoa herättävät kysymykset. ■

JULKAISIJA

Akavan kirkolliset ammattiliitot AKI r.y.
Rautatieäistenkatu 6, 00520 Helsinki

PÄÄTOIMITTAJA Merja Laaksamo
Puh. (09) 150 2466
merja.laaksamo@akiliitot.fi

TOIMITUSSIHTEERI Heli Meinola
Puh. (09) 150 2653, faksi (09) 148 5875
heli.meinola@akiliitot.fi

TOIMITUSKUNTA

Marita Hakala, seurakuntapastori
Ilkka Raittila, kappalainen
Olli-Pekka Laakkonen, kanttori
Merja Laaksamo, pastori (pj.)
Markku Orsila, seurakuntapastori
Hanna Remes, kanttori
Jenni Urponen, kanttori

CRUX

OSOITTEENMUUTOKSET

Tuija Kukkonen
Puh. (09) 150 2446
tuija.kukkonen@akiliitot.fi

Heli Meinola
Puh. (09) 150 2653
heli.meinola@akiliitot.fi

TOIMITUS JA ULKOASU

MCI Press Oy
Mikonkatu 18 B, 00100 Helsinki

ILMOITUSHINNAT

Koko		
2/1 s.	380 mm x 255 mm	1 790,- euroa
1/1 s.	190 mm x 255 mm	1 020,- euroa
1/2 s.	166 mm x 113 mm 81 mm x 231 mm	560,- euroa
1/4 s.	81 mm x 113 mm 166 mm x 55 mm	330,- euroa
1/8 s.	81 mm x 55 mm	200,- euroa
takisivu	190 mm x 230 mm	1 200,- euroa

ISSN 0783-0122

PAINOPAikka

Scanweb Oy

42

AJANKOHTAISTA

TYÖAIKAKOKEILUUN KAIVATAAN LISÄÄ SEURAKUNTIA.....	8
LAPSEN ETU ENSISIJALLA RIPISSÄ	10
KANTTORIN TEHTÄVÄT JA TEHTÄVIEN VAATIVUUS	11

KIRJOITUSSARJAT

TYÖPÄIVÄ	
Kanttori Ossi Jauhiainen kertoo työpäivästään Cruxin uudessa kirjoitussarjassa	46

VAKIOT

KORPPIS	8
OPISKELIJAVINKKELI	25
SATTUMUKSIA	48
TYÖNTEKIJÄN NÄKÖKULMASTA	49
TEKSTIN ÄÄRESSÄ	50

48

26

APUA TEHTÄVÄNKUVAUKSEN LAATIMISEEN

MIKAEL HELENELUND

KANTTORI-URKURILIITON

PUHEENJOHTAJA

mikael.helenelund@akiliitot.fi

Kanttori-urkuriliiton syysvaltuustossa hyväksyttiin merkittävä asiakirja nimeltä ”Kanttorin tehtävät ja tehtävien vaativuus ylempää korkeakoulututkintoa, laajaa yliopistotutkintoa ja muuta piispainkokouksen hyväksymää tutkintoa edellyttävässä virassa”. Kotisivuiltamme löytyvä dokumentti antaa kanttoreille valmiuksia käydä tehtäväneuvotuskeskusteluja esimiehen kanssa ja välineitä selostaa omaan tehtävään ja sen vaativuuteen liittyviä asioita.

Asianmukaisesti tehdyt ja säännöllisesti päivitetyt tehtäväneuvotukset ovat palkkausjärjestelmän toimivuuden perusedellytys. On tärkeää, että tehtäväneuvotuslomakkeeseen kirjataan viranhaltijan hoitamat tehtäväalueet sellaisella tarkkuudella, että viran painotukset ja saman seurakunnan kanttorin virkoja toisistaan erottavat piirteet käyvät selvästi ilmi. Tehtäväluettelosta ei tule jättää olennaisia työtehtäviä pois.

Uudessa asiakirjassa luetellaan keskeisimmät kanttorin tehtävät erityyppisissä kanttorin viroissa. Porrastetun kanttorin viran kolmen viran lisäksi on neljäntenä viran lajina huomioitu ”johtava kanttori tai vastaavat tehtävät” ja viidentenä ”ainoa kanttori”. On tehtäviä, jotka on hoidettava yksikanttorisessa seurakunnassakin, vaikka ne kuuluvat lähinnä ylempää korkeakoulututkintoa edellyttävään virkaan tai johtavan kanttorin tehtävään. Taulukko on vain suuntaa-antava. Useamman kanttorin seurakunnassa tarkempi työnjako on ratkaistava seurakunnan paikallisen tilanteen ja työntekijöiden osaamisen mukaan.

Koulutukseen perustuvan virkaporrastuksen tarpeellisuutta on välillä kyseenalaistettu. Asiakirjassa kuvataan, miten suoritettujen tutkintojen taso ja määrä vaikuttavat kanttorin osaamiseen ja sitä kautta hänen kykynsä suoriutua vaativammista tehtävistä. Esimerkiksi konsertointi laajalla ohjelmistolla kuuluu lähinnä laajaa yliopistotutkintoa edellyttävän viran tehtäviin.

Mutta asiakirjassa korostetaan myös, että ammattitai-

don ylläpitäminen ja osaamisen jatkuva kehittäminen on osa kanttorin työtehtäviä. Jos kanttori, jonka virassa ei edellytetä laajaa yliopistotutkintoa, hoitaa vaativia solistisia tehtäviä, se merkitsee tehtävän vaativuuden kohoamista. Jos vastaavasti ns. C-virassa toimiva hoitaa ylempään korkeakoulututkintoon

kuuluvia solistisia tai hallinnollisia tehtäviä, se on seurakunnalle eduksi ja pitää ottaa huomioon tehtävän vaativuuden arvioinnissa ja palkanasetannassa.

Asiakirja antaa esimerkkejä siitä, miten erityyppisten kanttorin virkojen vaativuus voidaan määritellä eri vaativuuskriteerien arviointiasteikoilla. Samalla avautuu tehtäväneuvotuslomakkeen monelle vieras termistö kanttorin tehtävän osalta. Tehtävään liittyvää vastuuta kuvaava viides vaativuuskriteeri osoittaa sen, että seurakunnan ainoana kanttorina toimiminen lisää tehtävän vaativuutta. Johtavan kanttorin tehtävä on usean vaativuuskriteerin mukaan vaativuudeltaan rinnastettavissa A-kanttorin tehtävään. A-viran vaativuus ei perustu esimiestehtävään, kuten monesti on virheellisesti tulkittu, vaan se on osoitettavissa usean vaativuuskriteerin avulla ja perustuu ennen kaikkea virassa vaadittavan musiikillisen osaamisen tasoon.

Kanttorin tehtävät ja tehtävien vaativuus -asiakirja antaa eväitä myös hava-tavoitteiden asettamiseen ja kanttorin viran ohjesäännön laatimiseen sekä kanttorien työnjaon suunnitteluun. Useamman kanttorin seurakunnassa kaikkien tehtävien jakaminen tasan ei yleensä ole järkevää, vaan tulisi luoda selkeitä vastuualueita kunkin vahvuuksia hyödyntäen.

Mutta ennen kaikkea kanttorien tulisi käyttää asiakirjaa valmistautuessaan esimiehensä kanssa pidettävään tehtäväneuvotus- ja kehityskeskusteluihin. Täydentämällä ja päivittämällä tehtäväneuvotuksia voidaan korjata kanttorin virkojen virheellisiä vaativuusryhmäsijoitteluja ja luoda paremmat edellytykset harkinnanvaraisen palkanosan käyttöönnotolle. ■

Duke Ellingtonin Sacred Music

Kanttoritapaamisen yhteydessä Pori Organ festivaalilla

Viime vuoden Pori Organ festivaalilla järjestetty kanttoritapaaminen keräsi runsaasti osanottajia, joten jatkoa seuraa myös tulevalta festivaalilla. Pori Organ festivaalin kanttoritapaaminen järjestetään tiistaina 14.6.2011 klo 18 Porin seurakuntakeskuksen ravintolasalissa (1krs.), os. Itäpuisto 14. Kahvitus alkaa klo 17.30. Tilaisuudessa kuulemme myös Suomen Kanttori-urkuriliiton ajankohtaiskatsauksen.

Tilaisuuden jälkeen klo 20 alkaa Keski-Porin kirkossa festivaalin konsertti, jossa esiintyy Porin Filharmoninen kuoro, Pori Big Band sekä sopraano **Tuija Kallonen** kapellimestari **Petri Juutilaisen** johdolla. Ohjelmassa on Duke Ellingtonin Sacred Music.

Ellington sävelsi vuosina 1965–1973 kaikkiaan kolme kirkkoteosta, joista hän itse totesi: ”ne ovat tärkeintä, mitä olen koskaan tehnyt.”

Pori Organ festivaalilla kuultavan teoksen kantaesitys tapahtui San Franciscon Grace Cathedral -kirkossa 16. syyskuuta 1965. Kapellimestari Petri Juutilainen saapuu kanttoritapaamisen lopuksi kertomaan teoksesta ja sen esittäjistä.

Tarjoamme Suomen Kanttori-urkuriliiton jäsenille ilmaisen lipun tähän festivaalin konserttiin. Festivaalin urkukonsertteihin annamme 50 %:n alennuksen lippujen hinnasta. Liiton jäsenenä saat myös edullisen majoituksen Sokos Hotel Vaakunasta. Varausnumerosta 020 123 4626, tunnus: Pori Organ-kirkkomuusikko.

Festivaalilla esiintyviä ulkomaisia urkutaiteilijavieraita ovat **Olivier Latry Ranskasta**, **Yuka Ishimaru Japanista** sekä **Wolfgang Seifen** ja **Martin Welzel** Saksasta. Kotimaisia taiteilijoita festivaalilla edustavat **Kalevi Kiviniemi**, **Kari Vuola**, **Johanna Iivanainen**, **Susanna Hietala** ja **Marzi Nyman**.

Pori Organ festivaalin päivämäärät ovat 13.–19.6.2011. Festivaalin koko ohjelman löydät osoitteesta www.poriorgan.fi

Tervetuloa Pori Organ 2011 festivaalille!

Juhani Romppanen
festivaalin johtaja
juhani.romppanen@porieyl.fi
0400 309 839

KENESTÄ VUODEN KANTTORI 2011?

Suomen Kanttori-urkuriliiton hallitus valitsee Vuoden kanttori -palkinnon saajan. Alaosatot voivat lähettää ehdotuksensa Vuoden kanttoriksi liiton hallitukselle osoitettuna **sunnuntaihin 13.3.2011** mennessä liiton toimistoon. Tällä kertaa Vuoden kanttorin julkistaminen tapahtuu AKIn valtuuston kokouksessa

huhtikuun lopussa.

Aikaisemmat vuoden kanttorit ovat **Pekka Laakkonen**, **Martti Kilpeläinen**, **Kaj-Gustav Sandholm**, **Tiina Korhonen**, **Marjatta Hannula**, **Erkki Rajamäki**, **Osmo Jämsä**, **Leila Savolainen**, **Jari Piikki**, **Kaisa-Leena Harjunmaa-Hannikainen**, **Heikki Ali-Löytty** ja **Matti Oikari** (kuvassa).

KUVA: ANNA-MARI JOKINEN

Työajattomien työaikakokeiluun kaivataan lisää seurakuntia

Kahdessa seurakunnassa kokeillaan parhaillaan, soveltaisiko hengelliseen työhön säännelty työaika. Meilahden seurakunnassa Helsingissä ja Raision seurakunnassa on nyt voimassa määraaikainen virkaehtosopimus työajattomien kuulumisesta työajan piiriin. Papeille, kantoreille, diakoniatyöntekijöille ja nuorisotyönohjaajille on määritelty työajan määrä kolmen viikon jaksoille. He saavat korvausta ylija pyhätyöstä, ja arkipyhät lyhentävät työaika. Kokeilu on kaksivuotinen.

Sopijaosapuolet ovat päättäneet aloittaa työaikakokeilun, koska yhä useampi hengellisen työn viranhaltija kaipaa selkeämpää rajaa työ- ja vapaaajan välille. Työajattomuus saattaa vaikeuttaa nuorten rekrytointia kirkon keskeisiin virkoihin. Myös työn suunnittelu ja johtaminen suurenevissa seurakuntayksiköissä voisivat helpottua, jos työajat olisivat etukäteen määriteltävissä. Kokeiluseurakunnissa tehtyjen kyselyjen mukaan kokeiluun osallistuvat toivovat säännellyn työajan johtavan töiden tasapuolisempaan ja kautumiseen työntekijöiden välillä.

Moni on silti edelleen työajattomuuden kannalla. Parhaimmillaan työajattomuus mahdollistaa vapaaajan ja työn joustavan lomittumisen, ja tiiviiden työrupeamien ohella on joskus myös rauhallisempia jaksoja. Työajattomuus lienee välttämättömyys esimerkiksi nykyisenkaltaiselle ja -laajuiselle leirityölle; rajatut työajat merkitsivät leireille lisääntyntä työntekijätarvetta.

Asiaa pohdittaessa on tärkeää huomata, että säännelty työaika ei automaattisesti merkitse tuloksellisempaa työtä. Töiden suunnittelusta ja ajankäytöstä täytyy erikseen huolehtia, vaikka työtuntimäärät olisivat kiinteät. Saman päivittäisen työajan puitteissa tehdyssä työmäärässä voi – ja ehkä saakin – olla eroa esimerkiksi vastavalmistuneen ja kokeneen työntekijän välillä. Merkillepantavaa on myös, että työaikajärjestelmän ei ole tarkoitus vähentää pappien ja kanttorien tekemään asiantuntijatyöhön olennaisesti kuuluvaa itsenäisyyttä ja vastuullisuutta. Työpäiviä suunniteltaessa on otettava huomioon työtehtä-

vien suunnitteluun, valmisteluun ja harjoitteluun tarvittava aika, jonka osuus vaativimmissa tehtävissä aina on merkittävä.

Muissa kuin virallisissa kokeiluseurakunnissa on edelleen noudatettava hengellisen työn viranhaltijoiden osalta työajatonta mallia. Työajattomien viranhaltijoiden työhön käyttämää aikaa ei tule mitata tunteina ja minuutteina, vaan heidän työnsä tuloksellisuutta tarkastellaan vain siltä osin, tulevatko virkaan kuuluvat tehtävät hoidettua.

Kokeiluun voi vielä päästä mukaan. Kiinnostuneet voivat ottaa yhteyttä joko AKIn toimistoon tai Kirkon työmarkkinalaitoksen toimistoon.

Työaikakokeiluja koordinoi ja kirkon työaikajärjestelmien selkiyttämistä valmistelee sopijaosapuolten yhteinen työryhmä. Kokeilujen tulokset ovat käytettävissä vasta parin vuoden kuluttua, joten työajattomuuteen ei tule muutosta ainakaan vielä seuraavassa virkaehtosopimuksessa.

ANNAMARI JOKINEN

AKIN APULAISTOIMINNANJOHTAJA

KORPPIS

Lakimiespalvelu AKIn JÄSENILLE

AKIn ja Kirkon alat ry:n yhteistoimintasopimuksen nojalla Kirkon alojen lakimies antaa Kanttori-urkuriliiton ja Pappisliiton jäsenille neuvontaa työhön ja virkaan liittyvissä lakiasioissa.

Lakimies **Heidi Halosen** tai varatuomari **Anna-Maria Nummisen** tavoittaa arkin klo 9-15 puhelinnumerosta 050 463 8699 (kesäkuukausina klo 9-14) tai sähköpostitse osoitteesta lakimies@akiliitot.fi.

AKIn opiskelijaseminaari

Tähystys tulevaisuuteen

Mietityttääkö kirkon tulevaisuus? Millaista on työskennellä kirkossa vuonna 2030? Mitä papin ja kanttorin työ tulee olemaan parinkymmenen vuoden päästä? Kirkon rakenne-muutos on tulossa. Tule mukaan pohtimaan tulevaisuuden näkymiä seurakuntatyössä.

Akavan kirkolliset ammattiliitot AKI r.y. järjestää opiskelijajäsenilleen perinteisen seminaarin Kangasalla **Ilkon kurssikeskuksesta 26. - 27.3.2011**. Seminaarin aiheena on ”Tulevaisuuden näkymät seurakuntatyössä”.

Mukana teemaa pohtimassa meidän teologi- ja kanttoriopiskelijoiden lisäksi on nuoria pappeja ja kanttoreita, Tampereen hiippakunnan dekaani **Ari Hukari**, Kirkon tutkimuskeskuksen tutkija **Kati Niemelä** sekä Sibelius-Akatemian kirkkomusiikin koulutusohjelman johtaja **Timo Kiiskinen**. Luvassa on siis asiaa, mutta toki myös mukavaa yhdessäoloa ja ajanviettoa. Kurssikeskus on varsin tasokas, sen nettisivut ovat osoitteessa: <http://www.ilkko.fi/>

Seminaari maksaa 10 euroa, joka sisältää matkat julkisen liikenteen lippujen mukaan, majoituksen liinavaatteineen, ruokailut ja ohjelmat.

Sitovat ilmoittautumiset 11.3.2011 mennessä AKIn opiskelija-asiamiehille **Vesa Engströmille** tai **Kaisa Takkulalle**.

Vesa Engström
Opiskelija-asiamies
Akavan kirkolliset ammattiliitot
vesa.engstrom@akiliitot.fi
050 597 5231

Kaisa Takkula
Opiskelija-asiamies
Akavan kirkolliset ammattiliitot
kaisa.takkula@akiliitot.fi
050 518 4038

SEMINAARIN ALUSTAVA OHJELMA:

LAUANTAI

11.30–12.00 Saapuminen
12.00 Lounas
12.45 Majoittuminen
13.00 **Kati Niemelä:** Kirkon tutkimuskeskuksen näkymiä kirkon kehityksestä
14.00 **Timo Kiiskinen:** Vapaaehtoistyön mahdollisuudet ja haasteet tulevaisuuden kirkossa
15.00 Kahvi
15.30 **Ari Hukari:** Rakenne-muutos hiippakunnan näkökulmasta
17.00 Päivällinen
18.00 Vesper
19.00 Illanviettoa ja saunomista

SUNNUNTAI

9.00 Aamupala
10.00 Messu
11.00 Millaisia ovat tulevaisuuden työn haasteet ja mahdollisuudet? Pienryhmäkeskusteluissa mukana pohtimassa nuoria pappeja ja kanttoreita
12.00 Lounas
13.00 Ryhmätöiden purku
13.30 Ay-info ja palaute
14.00 Päätöskahvit
14.30 Lähtö

Lähde mukaan Santiagon opintomatkalle!

Pyhiinvaellusmatka Santiago de Compostelaan 8.–20.5.2011

Pyhiinvaelluksella liitytään Santiagon tien perinteeseen ja tutustutaan pyhiinvaelluksen historiaan ja nykypäivään. Tavoitteena on oman spiritualiteetin hoitaminen ja rukouselämän syventäminen.

Matkanjohtajina toimivat apulaistoinnin johtaja Merja Laaksamo ja oppilaitospastori **Sakari Kiiskinen**. Matkan hinta on n. 1 000 euroa.

Ilmoittautumiset 28.2. mennessä heli.meinola@akiliitot.fi tai 09 150 2653.

Lisätietoja merja.laaksamo@akiliitot.fi tai 09 150 2466.

Pappisliiton opintomatka Egyptiin syksyllä 2011

Matkalla tutustutaan islamilaiseen ja koptilaiseen Kairoon. Matkalle voi jo alustavasti ilmoittautua heli.meinola@akiliitot.fi tai 09 150 2653.

Lisätietoja merja.laaksamo@akiliitot.fi tai 09 150 2466.

Ilmoitusvelvollisuus selkiytyy **LAPSEN ETU ENSISIJAINEN RIPISSÄ JA SIELUNHOIDOSSA**

Kirkko selkiyttää ohjeitaan vaitiolovelvollisuudesta ja ripistä lasten hyväksikäyttöpauksissa. Kirkkohallitukselta tulee asiasta uusi opas seurakuntien työntekijöille. Kevään 2011 piispainkokous antaa tarkemmat ohjeet ripistä ja sielunhoidollisista keskusteluista.

Kirkossa on aiemmin korostettu ripisalaisuuden ehdottomuutta, jolloin ilmoitusvelvollisuus on jäänyt vähemmälle huomiolle. Uudella menettelytapaohjeella, ilmoitusvelvollisuuden painottamisella sekä koulutuksella parannetaan lapsen suojelun ensisijaisuutta ripissä ja sielunhoidossa.

Kirkko tulee sekä piispainkokouksen päätöksellä että koulutuksella an-

tamaan menettelytapaohjeet siitä, miten ja missä tilanteissa vaitiolovelvollisuudesta poiketaan muuttamatta kuitenkaan rippiä tai sielunhoitoa koskevaa normistoa. Laintulkintaa ripissä ja sielunhoidossa esiin tulevasta lapsen hyväksikäytöstä selkeytetään ja konkretisoidaan kirkon piirissä. Lapsen etu ja lastensuojelun tarve otetaan aina huomioon. Näin on toimittava

myös silloin, kun tietoon tulleet asiat ovat vaitiolovelvollisuuteen kuuluvia. Kirkon toiminnassa lähtökohtana on, että tietoon tullut hyväksikäyttö selvitetään aina ja ryhdytään tarpeellisiin toimenpiteisiin, mutta keinot vaihtelevat tilanteesta riippuen.

Rippisalaisuutta koskevan säännöksen mukaan papin tulee kehottaa ripittäytyjää itseään toimimaan, mikäli ripissä tai sielunhoidossa tulee ilmi esimerkiksi lapsen hyväksikäyttöä. Samalla pappi voi hyvinkin konkreettisin neuvoin auttaa ripittäytyjää toimimaan oikein. Tällaista puuttumista voivat edellyttää muutkin tilanteet kuin hankkeilla olevista törkeistä rikoksista ilmoittaminen, jolloin pappia koskee erityinen ilmoitusvelvollisuus. Tällöin pappi on käynnistävänä tekijänä hyväksikäyttörikoksen estämisessä. Ripittäytyjästä riippuen viranomaiselle voidaan ilmoittaa tekijän tai uhrin nimi taikka molemmat.

Asiaa arvioidaan aina lapsen edun ja lastensuojelun näkökulmasta. Pappi on velvollisuus tehdä ilmoitus, jos hänellä on huoli siitä, että jotakin vielä estettävissä olevaa saattaa tulevaisuudessa tapahtua. Lasten suojelemista koskevan tavoitteen kannalta on perusteltua, että kynnys rikoksen tekemuodon arvioinnissa on matalalla.

Rikoksen hankkeillaoloa koskevan edellytyksen osalta ilmoitusvelvollisuuden voidaan katsoa ulottuvan ta-

pauksiin, joissa estetään rikollisen toiminnan jatkuminen. Lapsiin kohdistuvat hyväksikäyttötapaukset ovat usein tällaisia rikoksia. Tarkoituksen mukaisempaa on tehdä ilmoitus kuin jättää ilmoittamatta tilanteissa, joissa ollaan epävarmoja. Ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönti on rikos, ja se koskee myös pappia ja lehtoria.

Tehtyjen selvitysten tuloksia

Kansainvälinen vertailu rippisalaisuudesta ja ilmoitusvelvollisuudesta osoittaa, että ratkaisukeinot vaihtelevat ripin ja sielunhoidollisen keskustelun ehdottoman luottamuksellisuuden ja lastensuojelun tarpeen yhteensovittamisessa. Mikäli salassapitovelvollisuudesta on poikettu, kyse on pääsääntöisesti ollut hankkeilla olevista vakavista rikoksista sekä lastensuojelusta. Useat kirkot ovat itse antaneet menettelytapaoheja siitä, miten ja missä tilanteissa vaitiolovelvollisuudesta voidaan poiketa muuttamatta kuitenkaan rippiä tai sielunhoidollisia keskusteluja koskevaa normistoa.

Luterilaisen kirkon papeille ja leh toreille tehdyn kyselytutkimuksen perusteella 88 prosenttia ei ole koko virkauransa aikana käynyt yhtään rippikeskustelua, jossa olisi kerrottu lapsen hyväksikäytöstä. Noin 12 prosenttia on kuullut jossain vaiheessa virkauransa ripissä lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä. Yli kahdessa kolmasosassa näistä tapauksista kertojana on uhri itse ja joka kymmenennessä tapauksessa teon tekijä.

Yksityisissä sielunhoitotilanteissa hyväksikäyttötapauksia oli tullut esiin jonkin verran enemmän kuin yksityisissä ripeissä. Kaksi kolmasosaa vastaajista ei ollut kuitenkaan koskaan virkauransa aikana kuullut myöskään sielunhoitotilanteissa lapsen seksuaaliseen hyväksikäyttöön liittyvistä asioista. (KT) ■

Uusi ohjeistus: Kanttorin tehtävät ja tehtävien vaativuus

Liitosta kysytään usein tukea kanttorien tehtäväkuvausten laatimiseen sekä kanttorin tehtävien ja työnjaon määrittelemiseen. Hallituksen asettama työryhmä on laatinut jäsenille ohjeistuksen näihin tilanteisiin, joita palkkausjärjestelmä uudistus ja seurakuntien rakennemuutos ovat lisänneet. Työryhmän jäseninä olivat **Mikael Helenelund, Kaisa-Leena Harjunmaa-Hannikainen, Maaret Manni-Korpi ja Annamari Jokinen.**

Ohjeistuksen tavoitteena on antaa liiton jäsenille valmiuksia käydä palkkausjärjestelmän mukaisia tehtäväkuvauskeskusteluja esimiesten kanssa, tukea oman tehtävän kehittämiseen ja harkinnanvaraisen palkanosan edellyttämien tavoitteiden asettamiseen, valmiuksia osallistua kanttorin viran johtosäännön laatimiseen, valmiuksia osallistua kanttorien työnjaon suunnitteluun ja välineitä selostaa seurakunnan päättäjille omaan tehtävään ja sen vaativuuteen liittyviä asioita.

Ohjeistus on jäsennelty palkkausjärjestelmän tehtävän vaativuuden arviointimääräysten mukaisesti, jotta sitä voidaan tarvittaessa käyttää käsikirjana etsittäessä vastauksia palkkausjärjestelmän synnyttämiin kysymyksiin.

Ohjeistuksessa kuvataan kanttorin tehtävää kuitenkin laajemmin kuin tehtäväkuvaukseen on mahdollista kirjoittaa.

Lähtökohtana on, että kanttorin tehtävänä on johtaa seurakunnan musiikkitoimintaa, mikä edellyttää pitkää koulutusta ja asiantuntijatyölle ominaista toimenkuvaa. Virkoja on kolme eri tasoa, ja niihin pätevyymiseen on määritelty eritasoiset opinnot ja tutkinnot. Tällä on yleisesti ottaen vastaavasti vaikutusta myös tehtävän vaativuuteen. Tehtävän edellyttämän koulutustason lisäksi merkittäviä tehtävän vaativuuteen vaikuttavia seikkoja ovat esimiestehtävät sekä seurakunnan ainoana kanttorina toimiminen.

Ohjeistuksella ei ole tarkoitus antaa sitovia määräyksiä vaan avata kanttorin virkaan liittyviä näkökohtia ja muistuttaa huomioon otettavista asioista kanttorin virkaa koskevia päätöksiä tehtäessä. Tavoitteena on myös se, että tehtävän vaativuuden arvioinnissa musiikilliset vaativuusalueet tulevat asianmukaisesti huomioon otetuiksi.

Ohjeistus on jäsenten luettavissa liiton kotisivuilta osoitteessa www.skul.fi.

Harkinnanvarainen palkanosa

Lehdessä alkaa uusi palsta ”Kysyvä ei tieltä eksy”. Palstalla vastataan lyhyesti ajankohtaisiin jäseniä askarruttaviin edunvalvonnan kysymyksiin. Jokaisen on hyvä tietää omaa työsuhdettaan koskevista oikeuksista ja velvollisuuksista.

Onko seurakunnan pakko ottaa harkinnanvarainen palkanosa käyttöön?

Harkinnanvarainen palkanosa (hava) on osa nykyistä palkkausjärjestelmää ja työntekijöille kuuluvaa rahaa, joten kaikkien seurakuntien on otettava se käyttöön. Virkaehtosopimuksessa ei toistaiseksi ole käyttönotolle määräaika, mutta jos seurakunnat viivyttelevät, määräaika asetettaneen seuraavissa neuvotteluissa.

Kuka ja miten havaa voi saada?

Harkinnanvarainen palkanosa (hava) voidaan seurakunnassa ottaa käyttöön, kun työnantajan edustajat ja luottamusmiehet ovat neuvottelleet toteuttamisen periaatteista ja arvioinnin kriteereistä. Havaa maksetaan työsuorituksen ja tavoitteiden saavuttamisen mukaan. Työn tavoitteet asetetaan yhdessä esimiehen kanssa. Esimies arvioi suoriutumisen asteikolla normaali – hyvä – erinomainen. Kaikki eivät välttämättä saa harkinnanvaraista palkanosaa, ainakaan samalla kertaa. Havalla ei voi korjata tehtävän vaativuuden arvioinnissa ja peruspalkan määrittämisessä tehtyjä virheitä. Peruspalkka määräytyy sen mukaan, mitä tehtäviä tehdään ja hava sen mukaan, miten nämä tehtävät on tehty.

Lähetä oma kysymyksesi
os. edunvalvonta@akiliitot.fi.

Kenestä Vuoden pappi 2011?

On jälleen aika miettiä Vuoden pappi 2011 -ehdokkaista. Vuoden pappia voivat ehdottaa liiton alaosastot, opiskelijajärjestöt sekä hallituksen ja valtuuston jäsenet. Yksittäisellä jäsenellä on hyvä mahdollisuus saada äänensä kuuluviin edustajiensa kautta. Hallituksen ja valtuuston jäsenet sekä alaosastojen yhdyshenkilöt löytyvät kotisivuilta www.akiliitot.fi.

Vuoden pappi -ehdotukset perusteluineen lähetetään 31.5. mennessä osoitteella toimisto@akiliitot.fi.

Hallitus käsittelee ehdotukset ensimmäisen kerran kokouksessaan 18.8. Lopullinen valinta tehdään syyskuussa ja Vuoden pappi 2011 julkistetaan AKIn syysvaltuuston kokouksen yhteydessä 21.11.

Vuoden pappi on ensimmäisen kerran valittu vuonna 1995, joten valinta tehdään tänä vuonna 17. kerran.

Anglikaaninen teologia

1. osa 25.–27.3.2011
2. osa 14.–16.10.2011
Turun kristillinen opisto

Miten luterilainen voisi toimia anglikaanisen kirkon palveluksessa tai yhteistyössä anglikaanien kanssa?

Koulutus on tarkoitettu luterilaisille teologeille, diakoneille ja nuorisotyöntekijöille, jotka ovat kiinnostuneita päivittämään tietojään, työskentelevät englanninkielisten maahanmuuttajien parissa tai miettivät työskentelyä tai työharjoittelua Brittein saarten anglikaanikirkkoissa. Koulutus johdattaa anglikaanisten kirkkojen teologiaan, historiaan, kirkolliseen kieleen ja käytäntöihin.

Hinta 130 € / osa, sisältää täysihoidon ja koulutuksen. Ilmoittautumiset 11.3.2011 mennessä.

Turun kristillinen opisto | www.tk-opisto.fi
Hilkka Ollikainen (02) 412 3612 tai
Paula Raitis (02) 412 3052

Asiaa Naisteologit ry:stä

Naisteologit ry:n uutena puheenjohtajana on aloittanut 1.1.2011 rovas-ti, kappalainen **Soili Juntumaa** Hämeenlinnasta.

Naisteologit ry:n (perustettu v. 1934) tavoitteena on alusta asti ollut kollegiaalisen yhteydenpidon sekä ammatillisen identiteetin vaaliminen. Vaikka Naisteologit on Pappisliiton alaosasto, se on myös itsenäinen järjestö, ja siihen on erikseen liityttävä. Ilmoittautumisohjeet sekä muu informaatio löytyvät osoitteesta www.naisteologit.fi. Naisteologit ry:hyn kuuluu vähän yli 500 jäsentä, eli noin puolet

Suomen naisteologeista. Myös miespuoliset teologit voivat liittyä kannatusjäseniksi. Tervetuloa, uudet jäsenet, mukaan upeaan joukkoomme!

Vuotuinen neuvottelupäivä on **14.3.2011 klo 11–16** Espoon tuomiokirkkoseurakunnan seurakuntatalolla ja tuomiokirkossa. Aiheena on ”Oma minä työvälineenä”. Aiheeseen johdattavat sairaalapastori Tuija Mustalahti ja pastori, taideterapeutti Terhi Varjoranta. Tiedustelut ja ilmoittautuminen puheenjohtajalle 1.3.2011 mennessä, p. 050 552 5529 tai soili.juntumaa@evl.fi.

KUVA: HEIKKI LÖFLUND

Kanttori-urkuriliiton STIPENDIT JAOSSA

Kanttori-urkuriliitolla on stipendirahasto, josta hallituksen päätöksellä voidaan myöntää stipendejä liiton jäsenille liiton toimialaan liittyvään tutkimus- ja opiskelutoimintaan sekä opintomatkoihin. Kuluvalle vuodelle tarkoitettuja stipendejä voi anoa maaliskuun loppuun mennessä. Stipendejä anotaan lomakkeella, joka on tulostettavissa AKIn verkkosivuilta kohdasta Lomakkeet. Lomakkeen voi myös pyytää liiton toimistosta. Anomus osoitetaan liiton hallitukselle ja lähetetään liiton toimistoon.

HEIKKI-TAPIO NIEMINEN
PIISPAINKRONIKKA
 Sodanjälkeiset arkkipiispat, piispat ja kenttäpiispat lähikuvassa

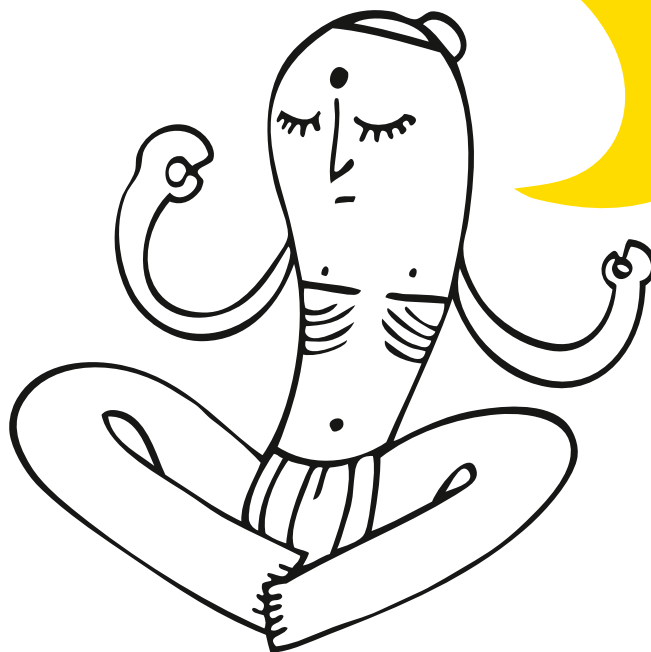
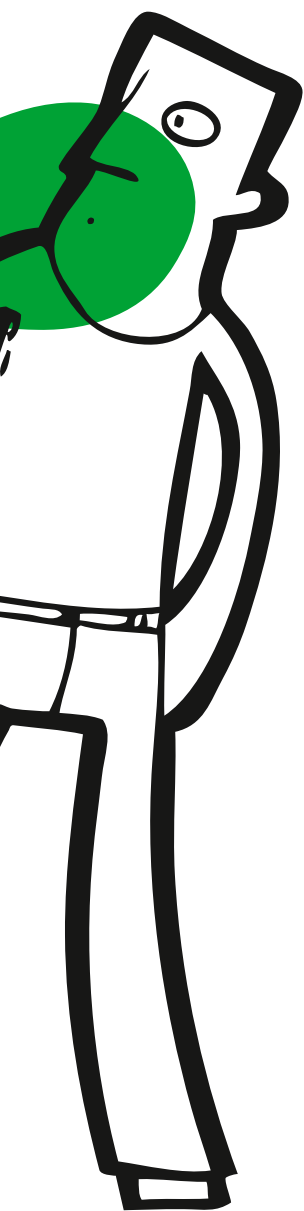

Tilaa 9.3. mennessä
31 € (ovh. 38 €)
edico@edico.fi
www.edico.fi

EDICO

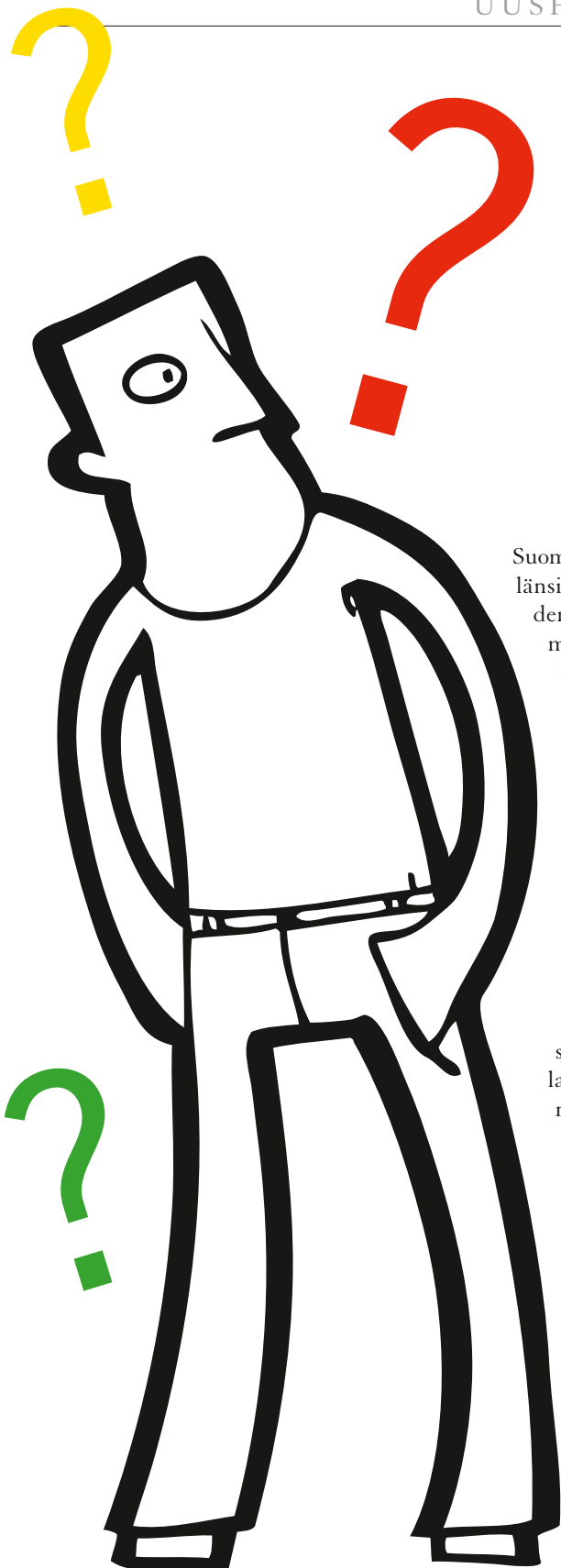
Kirkko ja vaihtoehtoinen USKONNOLLISUUS

JYRI KOMULAINEN

DOSENTTI, PIISPAINKOKOUKSEN
APULAISIHTEERI, KIRKKOHALLITUS

Opiskellessani teologiaa 1990-luvun alussa puhuttiin paljon new age -uskonnollisuudesta. Helsingin yliopiston systemaattisen teologian laitoksella järjestettiin teemasta jopa tutkielmaseminaari. Vaikka kohu hiljalleen laantui, ilmiö jäi elämään: samat new age -kirjakaupat sijaitsevat yhä samoilla Helsingin kulmilla, vaikka vuosituhat on vaihtunut.

Vuonna 1998 kuulin jostain, että minulle suhteellisen tuntematon intialainen guru saapuisi Helsinkiin. Suuntasin uteliaana Merihaan palloiluhalliin. Siellä palloiluhallin helsinkiläisiä osallistui ohjelmaan, jossa pienelle intialaiselle naiselle tehtiin samanlainen lamppurituoli kuin olin nähnyt tehtävän jumalankuville hindutemppelissä. Pian Äiti Ammasta tuli kaikille suomalaisille tuttu ”hyvän tahdon lähettiläs”. Nyt vuonna 2011 Amma-liike on edelleen aktiivinen, vaikka media ei enää osoitakaan entisen kaltaista kiinnostusta Pyhän Äidin vierailuihin.

”Myöhäiskapitalistisen yhteiskunnan ihmiset kaipaavat kokemusta.”

Suomi on saanut oman osansa länsimaisen uskonnollisuuden muutosvirroista. Se, mikä oli ennen eksotiikkaa, on nyt arkipäivää. Esimerkkejä on helppo löytää.

Jooga on parin viime vuosikymmenen aikana kokenut globaalin nousun, mikä heijastuu Suomeenkin. Vaikka monet mieltävät joogan pikemminkin terveysliikunnaksi kuin uskonnolliseksi harjoitukseksi, sen filosofinen tausta on hindulaisessa traditiossa. Tekniikkana jooga taipuu toki moneen käyttöön: on esimerkkejä joogan valjastamisesta myös kristillisen hurskauselämän palvelukseen.

Buddhalaisuus on sekin esimerkki itämaisesta uskonnollisesta traditiosta, joka on herättänyt kiinnostusta länsimaissa. Buddhalainen filosofia niveltyy psykologisuudessaan hyvin suosittuun elämän-

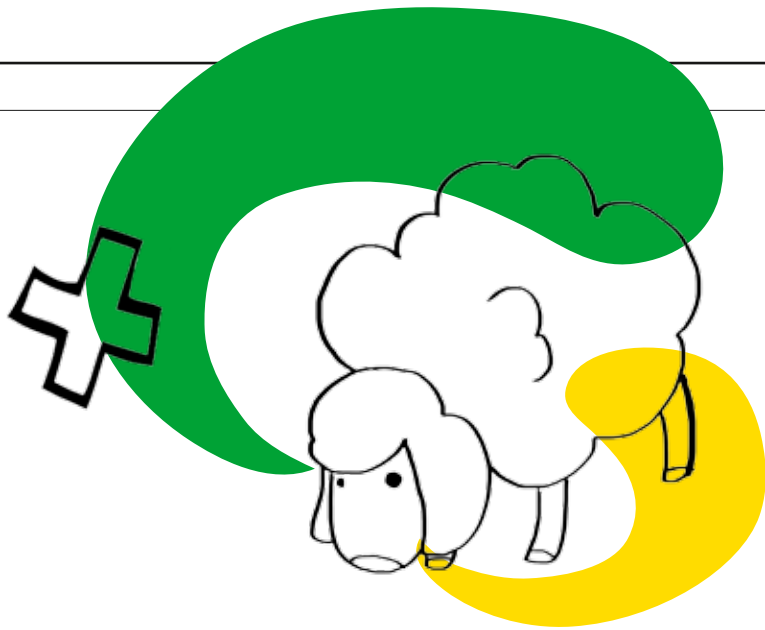
taitokirjallisuuden kenttään. Suomesakin julkaistujen nimikkeiden määrä osoittaa, että buddhalaiset opetukset ovat läsnä monien suomalaisten kirjahyllyissä ja yöpöydillä.

Kulttuurien ja uskontojen kohtaamisessa ajattelutavat muuttuvat ja rikastuvat. Itämaiset lainat saavat lännessä uusia merkityksiä, jotka nousevat vastaanottavan kulttuurin tarpeista. Kriittisten arvioiden mukaan aasialaiset uskonnot tulevat myöhäiskapitalistisessa kulttuurissa psykologisoiduiksi ja kaupallistetuiksi.

On esitetty, että suodattuessaan länsimaisen yksilökeskeisyyden läpi aasialaiset ajatukset saattavat päätyä tukemaan täysin vastakkaista elämäntapaa kuin alun perin oli tarkoitus. Buddhalaisilla ”kiinnittymättömyyden” ja ”itsettömyyden” ihanteilla voidaan perustella vaikkapa urbaania sinkkuelämää. Joogan harrastamista voidaan perustella hyvinvoinnilla ja työssä jaksamisella, vaikka Intiassa jooga on sisältänyt vahvan maailmankielteisen vireen edellyttäen esimerkiksi sitoutumista selibaattiin.

Miten ilmaista kristillistä uskoa uushenkisyyden kontekstissa?

Uusi henkisyys on vaativa kohdattava kirkon näkökulmasta. Ensinnäkin haaste on pitkälti luterilaisen kirkon sisäinen. Toisin kuin maahanmuut-

tajien mukanaan tuomat uskonnot, uusi henkisyys leikkaa läpi enemmistökirkon jäsenistön.

Kristinuskon käsitteistölle voidaan antaa täysin toisenlaisia, kirkon dogmeja henkisemmiksi ja mystisemmiksi miellettyjä merkityksiä. Uushenkisen etsijän näkökulmasta katsottuna pappi on lähtökohtaisesti ahdasmielisen systeemin edustaja, kun taas hänen omana pyrkimyksenään on tavoitella korkeampaa tietoisuutta.

Miten kohdata uudenlainen henkisyys?

Kaiken lähtökohta on, että hengellisen työn tekijät perehtyvät asianmukaisesti vaihtoehtoiseen uskonnollisuuteen. Tämä muodostaa yhä useammin kontekstin, jossa kirkon missiota toteutetaan. Kastekodissa kohdattava kummi on kenties edellisenä iltana lukenut Deepak Chopran bestselleriä Kolmas Jeesus. Saatoväen keskuudessa joku ajattelee, että osana henkistä kehitystä sielu joutuu jättämään tämän olomuodon ja syntymään uudelleen.

Papilla pitää olla valmiutta tilanteen mukaan ilmaista Jeesuksen ainutlaatuisuuden merkitys radikaalisti uudella kielikuvilla. Puhe Jeesuksesta vaikkapa ”Valona”, ”Mestarina” tai ”Opettajana” voi toimia astinlautana kristilliseen uskoon henkisellet etsijälle, jolle

perinteisemmät termit kuin ”Vapah-taja” tai ”Jumalan karitsa” ovat ei-ym-märrettäviä. Samalla on kuitenkin juurrutettava uudet termit kirkon uskon kokonaisuuteen. Ei mikään helppo tehtävä.

Rohkea riskinotto on välttämätöntä, mikäli halutaan kommunikoida evankeliumia alati muuttuvissa konteksteissa. Vain niin voidaan avata kirkon uskoa uushenkiselle etsijälle. Uusi testamenttikin käyttää paikoin gnostilaistyyppistä puhetapaa Jeesuksen merkityksen kuvaamisessa, vaikka itse gnostilaisuus samalla tulee torjutuksi.

Aikamme uskonnollisuutta koskevat analyysit viittaisivat sellaisten suuntausten menestyvän parhaiten, jotka pystyvät demokratisoimaan uskonnollista perinnettä, eli tarjoavat pelastusta avarasti ilman autoritaarisia rakenteita ja asettavat painopisteen yksilöön. Myöhäiskapitalistisen yhteiskunnan ihmiset kaipaavat kokemusta, eivät niinkään totuutta perinteisessä filosofisessa tai dogmaattisessa merkityksessä.

Tällainen konteksti kutsuu kirkkoa etsimään omasta perinteestään meditatiivisia ja mystisiä aineksia. Kirkon on tarjottava kristillistä mystiikkaa vaihtoehtona ei-kristillisille meditaatiotekniikoille. Mystiikan tie ei ole kaikkien tie, mutta sen on oltava

va avoinna kirkossa niille, jotka sellaista kaipaavat. Hyvä on tiedostaa, että mystiikan muodot ovat moninaisia – myös karismaattisuutta voi pitää mystiikkana.

Kirkko toimii elämyshakuisessa yhteiskunnassa, joka on pirstoutunut erilaisiin alakulttuureihin. Tämä asettaa seurakuntatyölle uudenlaisia vaatimuksia. Vain asiaan itse vihkiytyneet voivat viedä evankeliumia erilaisiin alakulttuureihin näiden ehdoilla. Kristillisen joogan ohjaaminen tai karismaattisen ylistyskokouksen vetäminen ei voi tapahtua työvuorolistaan merkittynä virkamiestyönä.

Teologisesti ja eettisesti vahva kirkko

Ilmassa on monia merkkejä siitä, että luterilainen kirkko mielletään entistä useammin julkisen sektorin sijasta kolmannen sektorin toimijaksi – osaksi kansalaisyhteiskuntaa. Kirkon asemoiminen vapaaehtoisuuteen perustuvien yhteisöjen joukkoon nostaa esille tärkeän asian: ennemmin kuin osa valtarakennetta, kirkko on utooppinen yhteisö, jolla on missiona parantaa maailmaa.

Kristilliseen uskoon kuuluu eskatologisen toivon lisäksi kutsu toimintaan Jumalan valtakunnan arvojen puolesta. Kun kirkko julistaa evankeliumia lyhentämättömänä, se on väis-

”Kirkko on utooppinen yhteisö, jolla on missiona parantaa maailmaa.”

tämättä profeetallinen kirkko. Sellainen kirkko varmasti saa vihamiehiä, mutta sellaista myös arvostetaan.

Vastattaessa uushenkisyyden haasteeseen onkin tuotava esiin kristinuskon vastakulttuurinen ulottuvuus. Tämä on vastaveto sille, että uushen-

kisissä piireissä korostetaan usein kirkon väkivaltaista historiaa ja sidoksia maalliseen valtaan.

Uudenlainen uskonnollisuus on haastettava kurinalaiseen älylliseen keskusteluun. Paavali jopa vaatii kaatamaan ”kumoon järjen päätelmät” ja vangitsemaan ”kaikki ajatukset kuuliaisiksi Kristukselle”. (2. Kor. 10:4–5) Oikea apologia ei saa perustua ylimielisyydelle, vaan sen on rakennuttava avoimelle mielelle ja omakohtaiselle todistamiselle aina haavoittuvuuteen asti. Samainen Paavali oli valmis hylkäämään inhimillisen viisauden ja puhetaidon, jotta voisi todistaa ristiinnaulitusta Kristuksesta. (1. Kor. 2:1–5)

Kirkon perustan tulee olla teologisesti vahva, kun se julistaa evankeliumia myöhäiskapitalistisilla uskonto-

markkinoilla. Evankeliumia ei ole tarkoitettu yksityiseksi mielipiteeksi vaan julkiseksi totuudeksi, jolla on oma uskottavuusrakenteensa kuten muillakin maailmankatsomuksilla. Kysymys evankeliumin totuudesta on siksi avoin kriittiselle keskustelulle.

Kohtaaminen pastoraalisena tehtävänä

Uuden uskonnollisuuden kohtaaminen asettaa kirkon työntekijöiden eteen pastoraalisen haasteen. Selvää on, että vetoaminen kirkon oppiin tai Raamattuun ei ole oikea toimintatapa, jos keskustelukumppani ei pidä näitä erityisinä auktoriteetteina.

Myös oppimestarimainen asenne sekä uushenkisyyden leimaaminen huuhaaksi sulkevat kommunikaation ja pönkittävät vain väärää mielikuvaa kirkosta. On muistettava, että uushenkisten etsijöiden perusolettamus on, että ahtaassa dogmaattisuudessaan kirkko vastustaa vapaata henkistä etsintää.

Asianmukainen lähtökohta uushenkisyyden kohtaamiseen löytyy vain kuuntelemisesta, jakamisesta ja yhdessä kulkemisesta. Tällaiselle lähestymistavalle löytyy hyvä pohja, kun katsotaan varhaisten kristittyjen käsitystä kristittynä olemisesta. Ennen kuin opilliset muotoilut ja Uuden testamentin kaanon olivat muotoutuneet, olennaisinta oli Jeesuksen seuraaminen. Ensimmäiset kristityt identifioivat itsensä tien kulkijoiksi. (Apt. 9:2; 18:25–26)

Tien kulkeminen on erityisen toimiva metafora meidän aikamme henkisen etsinnän keskellä. Kirkon työntekijöiden onkin asetettava yhdessä tiellä kulkemisen ajatus pastoraaliseksi ohjenuoraksi kohdatessaan seurakuntalai-

Asianmukainen lähtökohta uushenkisyyden kohtaamiseen löytyy kuuntelemisesta, jakamisesta ja yhdessä kulkemisesta, sanoo Jyri Komulainen.

sia, jotka ammentavat uushenkisyydestä, uushindulaisuudesta ja buddhalaisuudesta. Yhteinen matka on vahva todistus, jos sen perimmäinen voima nousee omasta elämästä ja eetoksesta. Sen myötä voi tapahtua jotain samankaltaista kuin Emmauksen tiellä, jossa opetuslapset yhdessä kulkemisen ja yhdessä aterioimisen kautta tunnistivat Jeesuksen. (Lk. 24:13–35)

Ajatus hengellisestä elämästä tien kulkemisena on kristillisen tradition ydinainesta, vaikka painopiste siirtyi ajan myötä oikeaan oppiin. Se on ollut olennainen ulottuvuus viisausteologias-
sa, joka on ymmärtänyt teologian enemmän ”viisautena” (sapientia) kuin ”tietona” (scientia).

Luterilaisuus on usein painottanut jälkimmäistä, vaikka Martti Luther itse korostikin uskon eksistentiaalisuutta. Sen sijaan idän ortodoksinen perinne kuten myös lännen augustinolainen traditio ovat pitäneet yllä viisausteologiaa.

Kun edellä esitin uushenkisyyden kutsuvan kirkkoa oman mystisen perinteensä elvyttämiseen, niin kyse on jotakuinkin samasta asiasta. Jotta kristinusko voisi puhutella uushenkistä etsijää, kirkon on painotettava uskoa holistisena elämänmuotona, joka antaa tilaa hengelliseen kasvuun ja jumalallisen viisauden saavuttamiseen yksilöllisiä polkuja pitkin. ■

Artikkeli perustuu osin synodaalokokoussitelmään Helsingin hiippakunnassa syyskuussa 2010.

UUTTA HENKISYYTTÄ

JUHA PETTERSON

PASTORI, HELSINGIN
SEURAKUNTAYHTYMÄ

Viime helmikuussa Espoon Dipolissa järjestettiin Minä olen -messut, joihin osallistui tuhansia ihmisiä ympäri Suomea. Messujen erityisteemana oli Henkisyyttä muuttuvassa maailmassa.

Messukävijälle oli tarjolla monenlaista hoitoa ja hyvinvointia parantavaa tuotetta. Lisäksi tarjolla oli luentoja: Tunnista oma äänesi, Shamanismia arkipäivän iloksi, Opi tuntemaan henkiset voimat, Karmisten ”taakkojen” poistaminen ja Bioenergioiden aistiminen. Myös evankelisluterilainen kirkko kunnioitti ensimmäistä, muttei viimeistä kertaa tilaisuutta läsnäolollaan. Kirkolla oli oma messukappeli, jossa kirkon työntekijät pitivät erilaisia meditaatioita päivän aikana.

Vastoin omaa ennako-oletustani perusmessukävijästä ei syntynyt ”hiipahtaa” vaikutelmaa, vaan huomattava enemmistö oli keski-ikäisiä ja hyvin toimeentulevia ja tyylikkäitä naisia. Mietin, mikä Minä olen -messujen edustamassa henkisyydessä kosketti juuri naisia? Onko monien keski-ikäisten naisten kokemus, että he ovat eläneet aiemmin hyvin tiukkojen ja ulkoapäin annettujen roolien vankeina ja vailla mahdollisuutta huomioida

omia tarpeitaan. Nyt heillä on vapautta, aikaa ja rahaa panostaa itsensä löytämiseen ja -hellimiseen omilla ehdoillaan. Kukaan ei tule selittämään, mitä saa tai ei saa kokea/ajatella. Messuvieraiden palautteen perusteella kirkko oli koettu monesti sellaiseksi ahdistavaksi tahoksi, jonka piirissä ei ollut tilaa olla sitä, mitä aidosti koki olevansa.

Välittömiä ja kouriintuntuvia kokemuksia

Minä olen -messut kuvaavat hyvin sitä kulttuurista muutosta, joka Suomessa on tapahtunut viime vuosikymmeninä. Uskonnollinen tarjonta on lisääntynyt valtavasti, ja ihmiset ovat avoimia monenlaisille vaikutteille. Esimerkiksi jäsenyys kirkossa ei välttämättä sulje pois joogaamista tai reikihoidossa käymistä. Kulttuurista murrosta kuvaa myös se, että vuonna 2007 tehdyn kyselyn mukaan vain 37 % suomalaisista sanoi uskovansa kristinuskon Jumalaan.

Messujen uskonnollisessa tarjonnassa korostui tälle ajalle tyypillisesti

ETSIMÄSSÄ

sekä henkilökohtaisuus että elämyksellisyys. Messuilla tarjottuja uskonnollisia riittejä ei tarvinnut ymmärtää vain symbolisesti, vaan kokemus oli välitön ja kouriintuntuva. ”Palvelun tarjoaja” pystyi antamaan ”asiakkaalle” jo nyt jotain konkreettista, kuten hyvää oloa, eikä vain optioita, jotka voi lunastaa tuonpuoleisessa. Kirkossa on tyypillistä laulaa laahaavien virsien tahdissa tulevasta ilosta, jota kukaan ei edes kuvittele tavoittavansa nyt. Ehtoollinen on puolestaan vertauskuva taivaallisesta juhla-ateriasta, joka joskus tulevaisuudessa voidaan elää myös oikeasti todeksi. Toki kirkon piirissäkin on suuntauksia, joissa korostuvat välittömät elämykset ja ”hyödyt”, kuten karismaattisessa liikkeessä.

Oma mielenkiintoinen kysymys on, missä määrin messukävijät mielsivät tarjonnan

nimenomaan uskonnolliseksi. Ihmisten mielissä epäselvyyttä saattaa synnyttää se, että messujen uskonnollisuus poikkeaa hyvin paljon siitä, miten uskonnollisuus on luterilaisessa Suomessa perinteisesti ymmärretty.

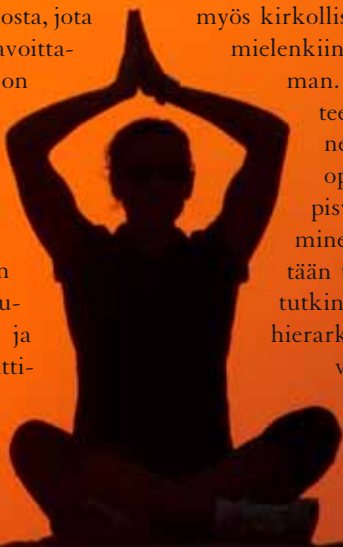
Auktoriteettiaseman saa se, jolla on jokin karisma

Yllä kuvattu uusi henkisyys tuo myös kirkolliseen auktoriteettiin mielenkiintoisen näkökulman. Kirkossa auktoriteetti perustuu monesti akateemiseen oppineisuuteen. Pappisvihkimyksen saaminen edellyttää vähintään teologian maisterin tutkintoa. Kirkollisessa hierarkiassa eteneminen vaatii jatko-opintoja, esimerkiksi kirkkoherraksi pääseminen Helsingissä on vaikeaa ilman

”Jäsenyys kirkossa ei välttämättä sulje pois joogaamista tai reikihoidossa käymistä.”

tohtorin tutkintoa. Minä olen -messujen edustamassa uskonnollisuudessa akateemiset oppiarvot eivät sen sijaan paljon paina. Auktoriteettiaseman saa se, jolla on jokin ”karisma”: valtaa on sillä, joka pystyy antamaan jonkin vaikuttavan ja cheyttävän kokemuksen viipymättä.

Minä olen -messujen edustama uskonnollisuus haastaa siis kirkkoa monella tavalla. ■

Hiusverkko

– aikaansa edellä vai jo päästä pudonnut?

Se, että uushenkisyys kuuluu tänään suomalaiseen kansanuskonollisuuteen, on jo laajalti ja kasvavasti kirkossamme tiedostettu tosiasia. Sen voi todeta vaikka Crux-lehden tästä numerosta.

PEKKA YRJÄNÄ HILTUNEN

USKONTOKASVATUSSIHTEERI,
KIRKON LÄHETYSTYÖN KESKUS

Kotimaan Suola-lehti otti aiheen teemakseen ensimmäisessä numerossaan vuonna 2008 Suomi uskoo uudella tavalla. Aiheesta ja sen reunoilta on painettu useita suomenkielisiä julkaisuja, muun muassa Luterilaisen Suomen loppu? – Kirkko ja monet uskonnot -kirja (Edita. 2009). Kotimaa-lehti (9.9.2010) kuvasi laajasti suomalaisia, jotka uskovat eri tavalla kuin kirkko opettaa.

Uskontotieteilijät ovat julkaisseet useita uutta hengellisyyttä käsitteleviä teoksia, esimerkiksi jo 2001 Vanhat jumalat – uudet tulkinnat, Näköaloja uusiin uskontoihin Suomessa (Toim. Jussi Niemelä. Helsingin yliopiston Uskontotieteellinen laitos. 2001). Myös Kirjapajan kääntämä ja toimitama teos Uusien uskontojen käsikirja – Uudet uskonnolliset liikkeet, lahkot ja vaihtoehtoisen henkisyiden muodot (toim. Christopher Patridge. 2006) antaa vankkaa tietoa uudesta henkisyystyöstä ja uusista uskonnoista. Useille on tuttu myös kirkon tutkimuskeskuksen mainio sivusto Uskonnot Suomessa.

Vuoden 2010 synodaalikirja Minä uskon? käsitteli laajasti, erityisesti Kimmo Ketolan artikkeli, suomalais-

ta uushenkisyyttä. Turun arkkihiippakunnan ja Helsingin hiippakunnan synodaalikokouksissa 2010 uushenkisyyteen suhtautuminen oli nostettu pääesitelmien aiheiksi.

Hiusverkon historiasta

Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa on vuodesta 1995 alkaen toiminut verkosto, jonka työmaaksi on aivan erityisesti osoitettu uuden uskonnot tai, niin kuin nykyään tavataan sanoa, ”uusi henkisyys”. Hiippakunnallisten uskontokasvatussihteerien toiminnan taustaa löytyy muun muassa Kirkon lähetystyön keskuksen johtokunnan pöytäkirjasta 4/93.

KLK:n johtokunta on 29.9.1992 mennyt työryhmän tekemään ehdotuksen toiminnaksi ”New Age – ja ns. uususkonnollisten liikkeiden muodostaman haasteen kohtaamiseksi Suomessa ja lähialueilla”. Tuomo Mannermaan johdolla toiminut työryhmä viimeisteli ehdotuksensa 22.9.1993.

Päätös: Johtokunta päätti työjaoston esityksen (tj:n ptk. 7/93 kohta 10) ja 22.9.1992 asetetun työryhmän tekemän ehdotuksen mukaisesti seuravista toimenpiteistä tukemaan seurakuntalaisia ja kirkon työntekijöitä ei-kristillisten uskontojen ja uskonnollisten virtausten kohtaamisessa:

1. Seurakuntalaisten ja kirkon työntekijöiden tukemiseksi ei-kristillisten uskontojen ja uskonnollisten virtaus-

ten kohtaamisessa KLK:n yhteyteen perustetaan yhdessä lähetysjärjestöjen kanssa ja niiden tuella pienimuotoinen ”kenttätöryhmä” neuvontapalvelua, informaation jakamista ja koulutusta varten. Toiminnan aloittaminen edellyttää suoran puhelinlinjan avaamista ja ainakin osa-aikaisen projektisihteerin palkkaamista.

2. KLK ehdottaa hiippakunnille, että ne nimeäisivät hiippakuntien toiminnallisissa osastossa yhdys henkilön ao. toimintaa varten. Asia saatetaan tiedoksi piispainkokoukselle.

Pöytäkirjan ovat allekirjoittaneet Erik Wikström, Risto Takkinen, Hannu Paavola ja Pentti Tarvainen.

Vuodesta 1993 uuden henkisyiden tuntemisen tarve on vain lisääntynyt. Tänä uudesta henkisyystyöstä on tullut yksi oleellinen juonne kansanuskonollisuuttamme. Seurakuntien työntekijöiden täytyy tänään tuntea, ei vain maahanmuuttajauskonollisuutta, vaan myös uutta uskonollisuutta. On toki myös huomattava toinenkin tarve: uskonollisuuden muutoksen ohella myös uskonottomuus on kasvanut. Kirkon työntekijän ja seurakuntalaisen on tänään osattava keskustella sekä ateistien että toisinuskovien kanssa.

Mitä hiusverkko on tehnyt

Hiusverkko ja sen solmu (tai aukko), kirkon uskontokasvatussihteerit, ovat järjestäneet vuosittain yhden isomman

seminaarin yhdessä muiden kirkollisten toimijoiden kanssa. Vuonna 2010 Helsingin tuomiokirkon kryptassa 9.9. oli laaja seminaari aiheesta *Usko omilla teillään*. 2011 Lapissa Levillä oli seminaari *Lapinkastetta vai tunturiterapiaa*, joka käsitteli Lapin matkailun, uushamanismin, matkailushamanismin ja saamelaisuuden välistä suhdetta – missä kohden lapinkaste ei ole saamelaisuutta eikä enää leikkiä vaan uskonnon harjoitusta – ja voiko tällaista erottelua ylipäättään tehdä.

Hiusverkko on käynyt *pienimuotoista uskontodialogia* vuodesta 1995 pienien suomalaisten uskontoryppäiden kanssa: muiden muassa Helsingin zen-buddhalaisten, astrologin, druidin, natha- ja astanga-joogakoulun edustajien, Amma-keskuksen ihmisten, Keuruun eko-kylän edustajien, Loimaan buddhalaisen yhteisön, Kuopiossa selvännäkkijän, Joensuussa

Baha’i -yhteisön edustajien, Turussa Teosofisen seuran, Oulussa vanhoillislestadiolaisien, useiden uusien karismaattisten seurakuntien edustajien, Nurmijärven Nukarin buddhalais-temppelin munkin kanssa. On tarve oppia ilmaisemaan kristillinen identiteettinsä toisin uskovien seurassa.

Hiusverkossa on ideoitu seurakunnallisia tapahtumia. 2010 Hyvinkäällä Espoon hiusverkon solmu pastori Laura Maria Latikka järjesti kolme keskustelutilaisuutta, enkeleistä, jälleensyntymisestä sekä henkisyyden ja hengellisyysluonteista ja eroista. Ihmiset kokoontuivat kahvilaan, kirjastoon ja kansalaisopistoon. Joissakin tapauksissa paikallislehti esitteli tilanetta etukäteen. Äänessä ei ollut vain kristinuskon edustajia, vaan eri näkemys- ja ajattelutapojen ihmisiä, joiden erilaisuus oli tilanteessa hyväksyttyä – koetettiin olla ystävällisesti eri mieltä.

Hiusverkko on järjestänyt myös *seurakunnallista koulutusta* uskontojen kohtaamisesta 15-vuotisen olemassaolonsa aikana. Hiusverkko on vierailut myös Suomessa järjestettävillä uuden henkisyyden messuilla ja joissakin tapauksissa ollut mukana järjestämässä muun muassa kristillistä meditaatiota muun uskonnollisen tarjonnan vaihtoehtoksi.

Hiusverkon hiippakunnalliset toimijat kannattavat verkkoa oman toimimensa ohella. Perustehtävät kirkossamme tapaavat viedä naiset, miehet ja näiden voimat kutakuinkin tarkkaan, joten uushenkisyyden ja moniuskontoisuuden tarpeisiin ei aina ole voitu reagoida aktiivisesti. Mutta seurakunnan työntekijöiden on silti hyvä muistaa ja tietää, että tällainen erityisvelvoite on yhdellä, joissakin tapauksissa kahdella työntekijällä kussakin hiippakunnassa. ■

Uushenkisyys verkossa

Uskonnot Suomessa

www.uskonnot.fi

Uskonnot Suomessa on Kirkon tutkimuskeskuksen yhdessä Uusien uskonnollisten liikkeiden tutkijaverkosto USVA ry:n kanssa toteuttama hanke, jonka tarkoituksena on kerätä ja ylläpitää tietokantaa Suomessa toimivista ja toimineista uskonnollisista yhteisöistä.

Uusien uskonnollisten liikkeiden tutkijaverkosto (USVA) ry

www.usva.info

Vuonna 1999 perustettu USVA ry pyrkii edistämään vaihtoehtoisten uskonnollisten elämäntapojen tutkimusta. Kohteena on länsimaisten uusien uskonnollisten liikkeiden koko kirjo: uushindulaisuus, UFO-kultit, noituus, New Age, holistinen terveyskäsitelmä, satanismi, magia, lopunaiakaa odottavat liikkeet, kristilliset vähemmistöyhteisöt ja muut tämän päivän uskonnolliset ilmiöt.

FINYAR

www.finyar.se

FINYAR är en samnordisk förening vars huvudsakliga uppgift är att främja forskning och bedriva informationsverksamhet om nya religiösa rörelser och nyreligiositet. FINYAR startades 1997 av ett antal forskare inom olika religionsvetenskapliga och beteendevetenskapliga discipliner, knutna till olika svenska universitet. Från 2010 är FINYAR samnordiskt. FINYAR ger ut en årskrift, Aura: Tidskrift för akademiska studier av nyreligiositet med artiklar på svenska, norska och danska.

Uushenkisyys pähkinänkuoressa

Aikamme uushenkisyyden eli uuden kansan- ja yleisuskonnollisuuden tuntomerkkejä:

- Henkinen voima on löydettävissä ihmisen sisästä.
- Ihmisen sisimmästä löytyvä voima on sama, joka pitää maailmankaikkeutta voimassa.
- Ihminen on demokraattisesti vapaa valitsemaan ja kokoamaan itsellensä mieluisen uskonto- tai uskomuspaketin. Paketin yhteensopivuudella ja sen osasten traditioiden taustojen tiedostamisella tai analysoimisella ei ole suurta merkitystä. (Voidaan esimerkiksi uskoa samanaikaisesti jälleensyntymiseen, Jeesukseen ja intiaanien mytologiaan.)
- Harjoituksen tulee olla voimaannuttavaa ja henkiseen tai hengelliseen muutokseen johtavaa.
- Uskonnot ja instituutiot eivät kiinnosta.
- Rituaalien, mikäli sellaisia harjoitetaan, tulee olla välittömästi voimaannuttavia.
- Uskonto, uskonnollisuus, henkisyys ja psyykkiset tekniikat eivät ole erotettavissa.

Miten kirkon työntekijä voi valmistautua kohtaamaan uushenkisyyttä:

- On osattava vastata, mitä kristitty voi löytää omasta kokemastaan,

miten suhtautua siihen ja miten kehittää sitä. Kristillisen mystiikan ja kristillisen mietiskelyn vanhat traditiot on päivitettävä toimiviksi käytänteiksi.

- On tunnettava, opiskeltava ja osattava keskustella ihmisen psyyken voimien ja Jumalan voiman ilmentymisen suhteesta.
- Uskonnon demokratisoimisen ihanne asettaa vapaaehtoistoiminnan sekä maallikkohurskauden ja maallikkovastuun kirkon toiminnan keskuksena.
- On osattava vastata kysymykseen, mitä minulla on kristinuskon piiristä saatavana arkeeni.
- Kirkon on tehtävä itsensä ihmisten arjen kannalta merkitykselliseksi.
- Sakramentit ja niitä koskeva opetus on palautettava ihmisten voimavaraksi.
- On tarjottava luterilaisen uskontulkinnan pohjalta nousevia käytännöllisiä hengellisiä harjoituksia.
- On harjoitettava uskonnon ja uskontojen lukutaitoa, miten uskonto-traditiot erottuvat toisistaan. On selvitettävä, mikä on kristinuskon omaleimaisuus suhteessa muihin uskontoihin ja miten muihin uskontoihin tulee suhtautua.

Lähde: sakasti.evl.fi/Maailmanlaaja kirkko

NASSE-SETÄ VAI IHMEMIES?

LAURI PALO

KIRKKOMUSIIKIN OPISKELIJA,
SIBELIUS-AKATEMIA, HELSINKI

Kelpo lukkariin on aikojen saatossa liitetty monenlaisia taitoja, kuten urkujensoitto, laulu, kuoronjohto, liturginen soitto, improvisointi, liturginen laulu, urkujen rakenne ja huolto, vuorovaikutustaidot, nuorisomusiikin soitto sekä taito opettaa sitä, soitinyhtyeen johto, erilaiset pedagogiset taidot, varhaiskasvatus, konserttien järjestäminen, vapaa säestys, teologinen tietämys, musiikin sovittaminen, veisuun johtaminen, musiikin historian tuntemus, lukemaan opettaminen, pappilan saunan lämmitys, sikojen lahtaminen, rokottaminen, säveltapailun ja musiikin teorian osaaminen.

Nykyaikana osa edellä mainituista taidoista kuulostaa hauskalta vitsiltä. Sähkösaunojen aikana rovasti ei tarvitse apua saunanlämmitykseen, eikä terveyskeskushartauksien yhteydessä tarvitse onneksi ryhtyä rokotuspuuhiin. Saattaisi kyllä olla jännittävää, jos kirkkomusiikon käytännönvalmiudet -kurssilla voisi harjoitella rokottamista opiskelijatovereihin. Nykyisin opiskelijoiden rokottamisen hoitaa toisaalta paitsi YTHS, myös opiskeluaikaa ja -oikeuksien rajaajat sekä opintopisteiden laskijat. Sikojakaan ei enää lahdata.

Vitsiltä ei kaikeksi pitäisi kuulostaa nuorisomusiikin osaaminen tai vauvamuskarin vetäminen. Ainakin omalla kohdallani se kuitenkin siltä kuulostaa. Tosin lapsista se ei varmaankaan olisi kovin hauskaa. Koko ajatuksesta tulee mieleen lapsuudessani televisiossa tenavia viihdyttänyt Nasse-setä. Hänen puolustuksekseni on kuitenkin mainittava, että käydessään ammatin soveltuvuustestissä mittarit olivat olleet epäkunnossa.

On ehdottomasti hieno ja kaikkien kannalta hyvä asia, jos seurakunnan kanttori pystyy nuorisomusiikin tai musiikin varhaiskasvatuksen tarpeisiin vastaamaan. Mahdollisuuksia siihen lisää huomattavasti piispainkokouksen päätös uusista kanttorinviran pätevyysvaatimuksista. Sen mukaan esimerkiksi elokuun 2010 jälkeen valmistuvat musiikkikasvattajat ovat päteviä kanttorin virkaan suoritettuaan tietyn määrän kirkkomusiikin opintoja.

Ei sillä, etteivätkö perinteisen mallin kanttorit pystyisi vastaamaan nuorisomusiikin tai musiikin varhaiskasvatuksen haasteisiin. Pystyn kuitenkin kuvittelevaan vain

harvan nykyisistä opiskelutovereistani ryömimään lattialla lasten ja imeväisten kanssa. Liekö heilläkin ollut kirkkomusiikin opintoihin ryhtyessään kuva kanttorista henkilönä, joka vastaa jumalanpalvelusten musiikista, soittaa urkuja, laulaa ja johtaa kuoroa?

Harva olisi varmaankaan pahoillaan tällaisista monipuolisista valmiuksista, mutta ongelmana onkin se, että taidot pitäisi hankkia jostain ja jollain ajalla. Erityisen haastavaksi asian tekee se, että esimerkiksi kandidaatin tutkinnossa opittavia asioita on jo nyt kohtuuttoman paljon tutkinnon suorittamiseen varattuun aikaan nähden. Itse kunnioitan asiansa osaavia gospelmusiikin tai musiikin varhaiskasvatuksen osaajia siinä määrin, etten ihan muutaman tunnin orientoivan kurssin jälkeen ole valmis sovittelemaan sähkökitaraa kaulaani tai muskarinopettajan kolttua ylleni. Tietysti eri oppiaineiden suhdetta tutkinnoissa voitaisiin tasata, mutta silloin en ehkä olisi valmis sovittelemaan urkurin kenkiä jalkaani, koska arvostan myös asiansa osaavia urkureita ja liturgisen musiikin taitajia. Monipuolisuus on rikkautta, mutta onko aina tarkoituksenmukaista, että monipuolisuuden koko kirjo esiintyy yhdessä ja samassa henkilössä? Ehkei tällaista kukaan vakavissaan odotakaan.

Jos ideaalikuva kaiken osaavasta kanttorista toi mieleen Nasse-sedän, niin toisaalta se tuo mieleen myös toisen lapsuudestani tutun hahmon, Ihmemiehen. Tämä lähes yliluonnollisia kykyjä omaava takatukka selvisi tilanteesta kuin tilanteesta purukumien ja linkkuveitsen avulla. Urkujen parissa puuhatessa purukumi ja linkkuveitsi ovat kyllä oivallisia hätäapuja, mutta muitakin Ihmemiehen kykyjä tarvittaisiin, jos toivekuvaa kaiken osaavasta kanttorista alettaisiin pitää määräävänä. Tällaisessa tapauksessa valikoituisin kirkkomusiikin opiskelijaksi luultavasti vain siinä tapauksessa, että valintakokeiden mittarit olisivat epäkunnossa. ■

KUVA: PETRA ÅBERG

Tutkimus seurakuntaliitoksista

Muutos on hyvä alku

HARRI PALMU

JOHTAJA, KIRKON TUTKIMUSKESKUS

Vuoden 2011 alusta seurakuntia on 16 vähemmän kuin edellisvuonna, niitä on yhteensä 449. Seitsemän viime vuoden aikana seurakuntien lukumäärä on vähentynyt 133 seurakunnalla. Mikään ei viittaa siihen, että rakenteelliset muutokset vähenisivät, pikemmin päinvastoin. Suunta on kohti suurempia hallinnollisia yksiköitä. Valtaosa seurakuntaliitoksista ja seurakuntayhtymien perustamisista johtuu kunta- ja palvelurakenteen uudistamisesta.

Muutosten seurauksena syntyy suurempia hallinnollisia yksiköitä tulevinkin vuosina. Liitosten takana on usko siihen, että suuremmat yksiköt tuottavat parempia palveluita, laadukkaampaa toimintaa, ja ne ovat taloudellisesti kestävämpiä. Muutos vaikuttaa monin tavoin seurakunnan jäseniin, seurakunnan hengelliseen elämään, toimintaan ja palveluihin, hallintoon, johtamiseen ja henkilöstöön sekä talouteen – vai vaikuttaako? Kuntaliitosten yhteydessä on useaan kertaan korostettu, että kuntaliitos on mahdollisuus parempaan, mutta itse liitos ei sellaisenaan riitä. Kirkon tutkimuskeskuksessa toteutettava tutkimushanke selvittää seurakuntarakenteen muutosten vaikutuksia suhteessa niille asetettuihin tavoitteisiin. Hankkeesta julkaitaan vuosina 2011–2012 jo julkaitujen kahden raportin lisäksi lisää tutkimustuloksia. Vallitsevan johtamisajattelun mukaan organisaation toiminta on vahvemmin yhteydessä henkilöstöön ja johtamiseen kuin rakenteisiin. Seuraavassa tarkastelen tapahtuneita yhdistymisprosesseja henkilöstön näkökulmasta ja osoitan, miten henkilöstö on rakenteiden muutokset kokenut. Sen jälkeen arvioin tutkimustulosten pohjalta työ-

oloja rakennemuutosseurakunnissa ja vertaan tutkimustuloksia kirkon alan työolobarometrin ja suomalaisten työolotutkimusten vastaaviin tuloksiin. Lopuksi nostan esille tuleviakin liitoksia ajatellen tähänastisiin selvityksiin perustuvat kiteytykset.

Seurakuntien yhdistymisten jatkues-
sa liitoksista saadut aikaisemmat koke-
mukset toivottavasti helpottavat
ainakin tulevien rakennemuutosseura-
kuntien vastuunkantajia suunnitelmien
ja aikataulujen laatimisessa. Kiteytysten
aineiston muodostavat henkilöstöt vuo-
den 2009 alussa liittyneistä seurakun-
nista ja seurakuntayhtymän perusta-
neista seurakunnista sekä seurakun-
tayhtymien yhteiset työntekijät. Raken-
nemuutosten yhteyksistä muun muassa
talouteen, toimintaan ja seurakunnan
jäsenistöön sekä uuden seurakunnan
organisointumiseen on parhailaan val-
mistumassa omat tutkimuksensa.

Tähänastiset tulokset liitosproses-
seista osoittavat, että johtavat luotta-
mushenkilöt arvioivat prosessia ja sen
vaikutuksia huomattavasti henkilöstöä
myönteisemmin ja että seurakunnan
johto ja henkilöstö kulkevat muutos-
prosessin halki eri tahdissa eivätkä
seurakunnat ole aina käyttäneet hy-
väksi muutoksen tarjoamia mahdolli-
suuksia toiminnan tai hallinnon ongel-
mien korjaamiseksi. Tulokset osoitta-
vat, että on tiettyjä asioita, joista liitos-
prosessissa on erityisesti huolehdittava.

Muutosprosessin arviointi

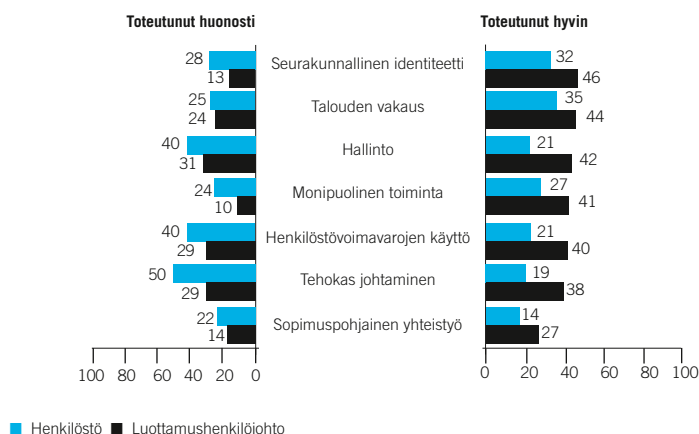
Yli puolet henkilöstöstä (56 %) on eri
mieltä siitä, että prosessissa työnteki-
jöiden mielipiteet on otettu huomioon
ja kolmannes (35 %) henkilöstöstä ko-
kee prosessissa omat vaikutusmah-
dollisuutensa hyviksi. Työntekijöis-
tä myös kolmasosa arvioi, että johto
on kiinnittänyt huomiota työnteki-
jöiden sitouttamiseen muutosproses-
siin. Lisäksi viidennes työntekijöistä
arvioi, että muutosta on hyödynnet-
ty toiminnallisten tai rakenteellisten

ongelmien korjaamiseen. Muutok-
sen tavoitteita ei yleisesti ottaen pide-
tä selkeinä ja tarkoituksenmukaisina.
Kaiken kaikkiaan selkeinä ja tarkoi-
tuksenmukaisina niitä pitää joka nel-
jäs työntekijä (27 %) ja noin puolet
(54 %) on päinvastaisella kannalla.

Työhyvinvointi seurakunnissa

Seurakunnat yleensä ja myös raken-
nemuutosseurakunnat poikkeavat
oleellisesti muusta suomalaisesta työ-
elämästä työn palkitsevuudessa. Sen
koetaan olevan hyvä. Seurakunnissa
ovat myös vallitsevia työolotutkimuk-

Kuvio 1. Rakennemuutoksen tavoitteiden toteutumisen henkilöstön
ja johtavien luottamushenkilöiden arvioimana (%)

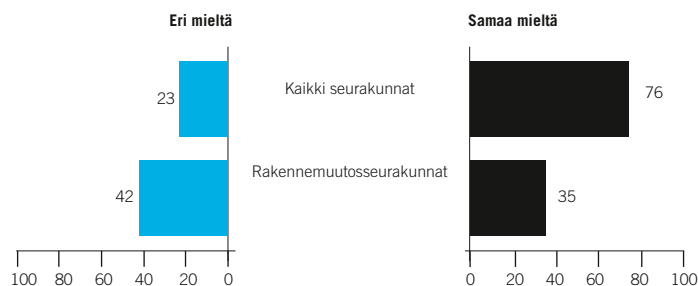

Uudistuksen alkuvaiheessa havai-
taan, että seurakuntaliitokselle tai seu-
rakuntayhtymän perustamiselle aset-
tuista tavoitteista ovat henkilöstön arvi-
oimana parhaiten toteutuneet talouden
vakaus (35 %), seurakunnallisen iden-
titeetin säilyminen (32 %) ja monipuoli-
nen seurakuntatyö (27 %). Näissä kus-
sakin kuitenkin noin joka neljäs työn-
tekijä arvioi tavoitteen toteutuneen
huonosti. Kaikkein huonoimmin
uudistuksen alkuvaiheessa ovat toteu-
tuneet tehokas johtaminen, henkilöstö-
voimavarojen joustava käyttö ja kevyt
ja toimintaa tukeva hallinto. Joka viides
työntekijä arvioi niiden toteutuneen hy-
vin ja puolet tai lähes puolet arvioi nii-
den toteutuneen huonosti. Kussakin
noin joka viides työntekijä arvioi niiden
toteutuneen hyvin. Edelleen johtavien
luottamushenkilöiden arviot ovat huo-
mattavasti paremmat kuin työntekijöi-
den arviot.

sisä tärkeimmiksi työtyytyväisyyttä
lisääviksi tekijöiksi todetut piirteet.
Näitä ovat esimerkiksi työn itsenäi-
syys, suhteet työtovereihin, työn mie-
lenkiintoisuus, työn vaihtelevuus,
työn vastuullisuus, työpaikan henki,
hyödyllisyyden tunne, työn haasteel-
lisuus, työsuhteen varmuus ja uusien
asioiden oppiminen.

Työolotutkimusten mukaan kaik-
kein yleisimmin työssä viihtymistä vä-
hentävät kiire, palkka ja se, ettei olen-
naista tietoa anneta ajoissa. Rakenne-
muutosseurakunnissa henkilöstöstä
valtaosa ilmoittaa työtahtinsa kiristy-
neen viime vuosina ja palkkaustaan
hyvänä pitää vajaa neljännes työnteki-
jöistä. Rakennemuutosseurakunnissa
koetaan muita seurakuntia yleisem-
min, että tieto työtä koskevista muu-
toksista saadaan vasta muutoksen yh-
teydessä tai sen jälkeen.

Kuvio 2. Työpaikallamme työt ovat hyvin organisoituja (%)

Töiden organisointi nähdään rakennemuutosseurakunnissa selvästi heikompana kuin muissa seurakunnissa. Rakennemuutosseurakunnassa työt melko tai erittäin hyvin organisoiduksi arvioi vain runsas kolmannes työntekijöistä, kun kaikissa seurakunnissa heitä on kolme työntekijää neljästä. Lisäksi rakennemuutosseurakunnissa kokemus päätöksenteon tapahtumisesta liian kaukana itse työyhteisöstä on hieman yleisempi kuin muissa seurakunnissa.

Työpaikan toimivuuden kannalta päätöksenteon läheisyyden lisäksi on merkitystä avoimeksi koetulla tiedonvälityksellä. Keskustelukulttuurin avoimuudella on selkeä yhteys töiden organisointiin. Rakennemuutosseurakuntien henkilöstö kokee tiedonvälityksen avoimuuden huonompana kuin seurakunnissa keskimäärin ja näin erityisesti yhtymäseurakunnissa. Liitosseurakunnissa työilmapiirin osat alueet on yleisesti ottaen koettu parempina kuin yhtymäratkaisuun päätyneissä seurakunnissa ja seurakuntayhtymissä.

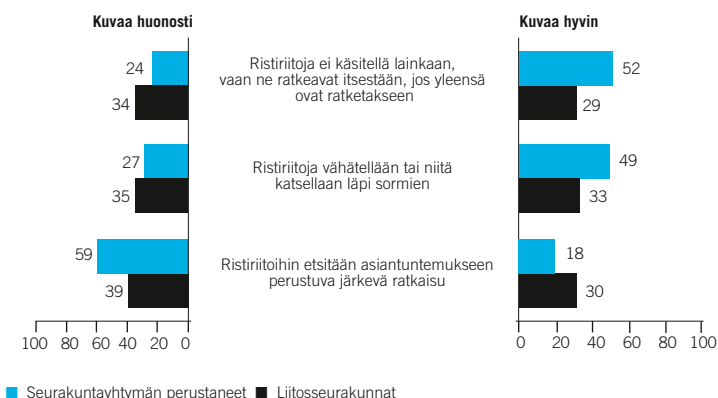
Ristiriidat kuuluvat työyhteisön elämään. Ongelmallisina ristiriitoja voi pitää silloin, kun ne ovat pysyviä tai niitä esiintyy säännöllisesti ja usein. Tällöin ristiriidat vaikuttavat työhyvinvointiin ja työn toteuttamiseen. Tutkimuksissa on osoitettu, että ristiriitojen määrällä on yhteys esimerkik-

si työn organisointiin, keskustelukulttuurin avoimuuteen ja sosiaaliseen tukeen. Rakennemuutosseurakunnissa ristiriitoja on useammin kuin seurakunnissa keskimäärin. Yleisimmin havaitut ristiriitoihin johtavat syyt ovat henkilöstön havaintojen mukaan tiettyjen henkilöiden persoonasta tai ominaisuuksista johtuvat syyt.

Harvinaisempaa sen sijaan on se, että ristiriidoista keskustellaan avoimesti ja yritetään löytää kaikkia tyydyttävä ratkaisu tai että ristiriitoihin etsitään asiantuntemukseen perustuva järkevä ratkaisu tai että ristiriitojen esilletuloa rohkaistaisiin. Yleisimmin yhtymäseurakuntien työntekijät arvioivat, että ristiriitoja ei käsitellä ollenkaan, vaan ne ratkeavat itsestään, jos yleensä ovat ratketakseen tai ristiriitoja vähätellään ja niitä ”katsellaan läpi sormien”. Yleistä on myös se, että ristiriidat tukahdutaan tai vältellään asioita, joista ristiriitoja voisi syntyä. Liitosseurakunnissa kokonaisuutena toteutuvat yhtymäseurakuntia enemmän ristiriitojen avoimet käsittelytavat.

Verrattaessa esimiestoimintaa rakennemuutosseurakunnissa koko kirkon työpaikkoihin havaitaan, että rakennemuutosseurakunnissa vain

Kuvio 3. Ristiriitojen käsittelytavat rakennemuutosseurakunnissa henkilöstön arvioimina (%)

Avoimet ristiriitojen hallintatavat ovat seurakuntayhtymäratkaisuun päätyneissä seurakunnissa huomattavasti harvinaisempia kuin tukahduttavat hallintatavat. Avoimista hallintatavoista ainoastaan kompromissiratkaisujen etsiminen nousee samalle tasolle tukahduttavien tapojen kanssa.

tuen ja rohkaisun saaminen lähimältä esimieheltä koetaan paremmaksi. Parhaiten rakennemuutosseurakuntien esimiestoiminnassa toteutuu lähimmän esimiehen luottamus työntekijöihinsä. Näin kokee valtaosa henkilöstöstä. Selvä enemmistö kokee myös, että lähin esimies kannustaa ja

”Ristiriidat kuuluvat työyhteisön elämään”

tukee. Noin puolet työntekijöistä arvioi lähimmän esimiehensä jakavan järkevällä tavalla vastuuta, toimivan oikeudenmukaisesti ja tuntevan hyvin alaistensa työtehtävät. Heikoimmin rakennemuutosseurakuntien esimiestyössä toteutuvat kyky sovitella ristiriitoja ja riittävä palautteen antaminen.

Rakennemuutosseurakunnissa työn palkitsevuus, palvelussuhteen pysyvyys, työn arvostus, vaikutus- ja kehittymismahdollisuudet työssä sekä henkilöstön motivaatio ja tasa-arvokysymykset ovat hyvällä mallilla. Palkkauksen, työtahdin ja työn raskauden osalta on haasteita myös rakennemuutosseurakunnissa. Oleellimmat työpaikan toimivuuteen ja henkilöstön työhyvinvointiin vaikuttavat toimen-

piteitä vaativat osa-alueet näyttävät rakennemuutosseurakunnissa olevan töiden hyvä organisointi, ristiriitojen avoimet hallintatavat, avoimen keskustelukulttuurin ja tiedonvälityksen edistäminen sekä esimiesten kyky sovitella ristiriitoja ja antaa palautetta.

Tiivistelmä

Rakennemuutosseurakuntien työolot haastavat seurakunnat edelleen arvioimaan ja uudistamaan rakenteitaan ja toimintatapojaan. Näin on erityisesti seurakuntayhtymäratkaisuun päädyttyäessä. Toteutuneita muutoksia kuvaa useimmiten kiire. Yhteistyökulttuurin puute ei näytä edesauttavan henkilöstön sitoutumista ja toiminnan kehitty-

mistä myönteiseen suuntaan. Luotamushenkilöjohto näyttää olevan käsityksissään varsin etäällä henkilöstön kokemuksista. Esimiesten keskeinen tehtävä muutostilanteessa on henkilöstövoimavarojen johtaminen. On ilmeistä, että vuorovaikutuksellinen henkilöstövoimavarojen johtaminen on yhteydessä onnistuneeseen seurakuntien yhdistymiseen tai uuden seurakuntayhtymän perustamiseen. Toteutuneista rakennemuutoksista kertyvää tietoa on mahdollista käyttää varsinkin valmisteltavissa ja tulossa olevissa ratkaisuissa. Tähän asti kertynyt tieto kertoo, että seurakuntarakenteen muutostilanteissa on syytä huolehtia ja välttää taulukossa yksi näkyviä asioita. ■

Taulukko 1. Asiat, joista tulee huolehtia ja joita tulee välttää seurakuntaliitoksiin tai seurakuntayhtymän perustamiseen johtavissa prosesseissa.

HUOLEHTIA...

- ...riittävän pitkistä valmisteluajasta
- ...strategiatasolla selkeäksi, mitä muutos palvelee
- ...henkilöstön sitouttamisesta
- ...osaamisen arvostamisesta
- ...henkilöstön osallistumismahdollisuuksista
- ...koko henkilöstön asiantuntemuksen ja näkemysten huomioimisesta
- ...muutosviestinnästä
- ...muutosmyönteisen ilmapiirin luomisesta
- ...työn mielekkyyden säilymisestä
- ...luotamushenkilöiden ja henkilöstön yhteistoiminnasta

VÄLTÄÄ...

- ...seurakuntalaisten unohtaminen
- ...tavoitteiden jättäminen epäselviksi
- ...aidon vuoropuhelun puute
- ...rakenteellisten ongelmien ratkaisujen hoitamattomuus
- ...heikko verkostoyhteistyö
- ...kuvitelma, että muutos on vain mekaaninen
- ...ristiriitojen käsittelemättä jättäminen
- ...töiden epäselvä organisointi
- ...raskas hallinto se, ettei hallinto palvele toimintaa

Kohti yhdenvertaisuutta KIRKOSSA

Kirkon työyhteisöissä voidaan edistää yhdenvertaisuutta koulutuksella, tekemällä tunnetuksi kirkon työyhteisöjä sitovia lakeja, lisäämällä avoimuutta ja sisäistä viestintää sekä sitouttamalla johtajat yhdenvertaisuuden toteuttamiseen.

KATI JÄÄSKELÄINEN
YHDENVERTAISUUS
JA KIRKKO -HANKKEEN
OHJAUSRYHMÄN SIHTEERI

Muun muassa näitä yllä lueteltuja toimenpiteitä esitetään Yhdenvertaisuus ja kirkko -hankkeen (2008–2010) loppu-raportissa, jonka kirkkohallitus hyväksyi joulukuussa 2010. Toimenpide-ehdotukset perustuvat hankkeessa tehdyn yhden-

vertaisuustutkimuksen tuloksiin ja johtopäätöksiin sekä kirkon eri työnteekijäryhmiltä saatuun palautteeseen. Ehdotuksissa hyödynnettiin myös valtionhallinnossa saatuja kokemuksia yhdenvertaisuussuunnittelusta. Ehdotusten työstämisestä vastasi ohjausryhmä, jossa olivat edustettuina myös kirkon sektorin ammattijärjestöt sekä kirkon työmarkkinalaitos.

Lait turvaavat työyhteisöjen yhdenvertaisuuden

Yhdenvertaisuus työelämässä tarkoittaa sitä, että ihmisillä tulee olla yh-

denvertaiset mahdollisuudet työhön ja toimeentuloon riippumatta heidän kansallisuudestaan, etnisestä alkuperästään, kielestään, uskonnostaan tai vakaumuksestaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan, iästään, sukupuolestaan, sukupuoli-identiteetistään tai sukupuolensa kokemisesta tai siitä, onko heillä jokin vamma tai sairaus. Työntekijöillä tulee myös olla tasavertaiset mahdollisuudet henkilöstökoulutukseen, työssä etenemiseen ja työskentelyyn ilman häirintää.

Työelämän yhdenvertaisuus on turvattu lainsäädännössä sekä yhdenver-

taisuuden edistämistoimilla että syrjinnän kieltävillä säännöksillä. Vuodesta 2004 voimassa ollut yhdenvertaisuuslaki asettaa lisäksi viranomaisille yleisen yhdenvertaisuuden edistämismääräyksen. Velvoite koskee myös evankelisluterilaista kirkkoa ja ortodoksista kirkkokuntaa.

Yhdenvertaisuuslain toimeenpanosta saatu kokemus kertoo, että työyhteisöissä tarvitaan aitoa sitoutumista yhdenvertaisten mahdollisuuksien turvaamiseen ja syrjinnän vastustamiseen. Työyhteisön johdon on ilmaista selkeästi, että syrjintää ei suvaita missään tilanteissa. Yhdenvertaisuusnäkökulma tulee sisällyttää kaikkiin työyhteisön toimintoihin palkkauksesta rekrytointiin ja koulutuksesta tehtävien jakoon. Tällä tavoin yhdenvertaisuus tulee otetuksi huomioon jokapäiväisessä toiminnassa.

Loppuraportissa painotetaan, että seurakunta on työyhteisö, jota sitovat työelämän lait, virka- ja työehtosopimukset sekä muut työelämän säännöt. Yhdenvertaisuustietoutta tulee antaa niin johtajuuskoulutuksissa kuin muille työntekijöille ja luottamushenkilöille suunnatuissa koulutuksissa. Rakennemuutoksen seurauksena laajeneva lähiesimiesten joukko on seurakunnissa suuri mahdollisuus työhyvinvoinnin ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Työyhteisöjen yhdenvertaisuus lisää työssä jaksamista

Toukokuussa 2010 julkaistiin kirkkohallituksen teettämä yhdenvertaisuustutkimus, jossa tarkasteltiin laajasti seurakuntien työntekijöiden ja johtavien luottamushenkilöiden kokemuksia eriarvoiseen asemaan joutumisesta määrittelemättä, onko kyse lakiin kirjatusta syrjinnästä vai ei.

Henrietta Grönlundin tekemä tutkimus osoitti, että seurakuntien työntekijät kokevat melko paljon eriarvoista kohtelua, erilaisuuteen liittyviä ennakkoluuloja sekä työhyvinvoinnil-

”Työyhteisön johdon on ilmaista selkeästi, että syrjintää ei suvaita missään tilanteissa.”

le haitallista toimintakulttuuria. Yleisin eriarvoisuuden kokemus liittyi henkilöstö- ja ammattiryhmien väliin koettuihin eroihin. Jako hengellistä työtä tekeviin ja muuta työtä tekeviin sekä pappien erityisasema koettiin eriarvoisuutta tuottavana. Myös sijaiset ja muut määräaikaisissa tehtävissä toimivat kokivat eriarvoista kohtelua verrattain paljon.

Yhdenvertaisuuden toteutumisen haasteiksi todettiin ennakkoluulojen ohella selkeiden sääntöjen puute, tietämättömyys niiden olemassaolosta tai sääntöjen noudattamattomuus. Yhteisten sääntöjen johdonmukaisen noudattamisen lisäksi vastaajat kaipaivat tietoa vähemmistöistä, yhdenvertaisuudesta ja esimerkiksi toisten työalojen työstä.

Yhdenvertaisuuden toteutumisen kannalta keskeisiä osa-alueita työelämässä ovat työhönottotilanteet, työyhteisön toimintakäytännöt sekä työilmapiiri. Loppuraportissa korostetaan, että työyhteisöjen yhdenvertaisuuden kehittämisellä on vaikutusta työn tuloksellisuuteen, työssä jaksamiseen ja sitä kautta myös työurien pidentämiseen.

Toimenpide-ehdotuksissa muistutetaan, että moniin epäkohtiin voidaan puuttua jo olemassa olevilla välineillä, kuten noudattamalla yhteistointamennettelyä ja suositusta hyvän kohtelun edistämiseksi työpaikalla. Työyhteisön pelisääntöjä tulee käsitel-

lä säännöllisesti yhdessä, ja niistä on tärkeä tiedottaa avoimesti.

Henkilöstön tasapuolisen kohtelun toteutumista tulee arvioida säännöllisesti kehityskeskusteluissa, henkilöstötilinpäätöksen yhteydessä sekä henkilöstökyselyissä. Arviointia voidaan hyödyntää toiminnan suunnittelussa. Työn tueksi tarvitaan toimintaohjeita häirintään ja syrjintätapauksiin puuttumiseksi sekä tietoa yhdenvertaisuuden edistämisen hyvistä käytännöistä.

Seurakuntien työyhteisöjen monimuotoisuutta voidaan pitkällä aikavälillä lisätä tiedottamalla kirkon alan koulutuksista sekä työ- ja harjoittelu- paikoista aktiivisemmin eri vähemmistöryhmille. Asenteita ja erilaisuuden kohtaamista voidaan työyhteisöissä työstää esimerkiksi sovelletulla ja työyhteisön tarpeisiin räätälöidyllä MOD-koulutuksella.

Loppuraportissa todetaan, että yhdenvertaisuuden edistäminen kirkon työyhteisöissä vaatii usean eri tahon toimenpiteitä. Kirkkohallituksen lisäksi tärkeässä asemassa ovat muun muassa kirkon työmarkkinailaitos, hiippakunnat, kouluttavat tahot ja ammattijärjestöt. Loppuraporttiin onkin koottu tietoa käytännöllisistä oppaista työn tueksi.

Kohti yhdenvertaisuutta kirkossa -raportti sekä Henrietta Grönlundin tutkimus Yhdenvertaisuus Suomen evankelisluterilaisen kirkon työyhteisöissä ovat saatavina osoitteessa <http://sakasti.evl.fi/yhdenvertaisuusjakirjko> ■

Kesätyöntekijän PIKKUJÄTTILÄINEN 2011

VESA ENGSTRÖM

AKIN OPISELIJA-ASIAMIES

Paljonko palkkaa on tarpeeksi? Milloin kesätyöntekijällä on vapaapäivä? Lasketaanko leirillä työtunteja? Kesään on vielä kuukausia, mutta kesätyöasiat ovat ajankohtaisia jo nyt. Omasta työpaikasta neuvotellessa on hyvä olla perillä tietyistä kesätyöntekijöitä koskevista oikeuksista. Kesätyöntekijän pikkujättiläinen 2011 tarjoaa pikakurssin perusasioihin.

Seurakunnat ha-
kevat kesätyön-
tekijöitä hyvin
erilaisiin tehtä-
viin. Kirkollisten
lehtien palstoilla,
netin rekrytoin-
tisivuilla ja op-
pilaitosten ilmoitustauluilla etsiskel-
lään kesäkanttoreita ja kesäteologeja
kesäavuksi, auttamaan leirirumban
pyörittämisessä ja paikkaamaan työn-
tekijävajasta kesälomien aikana.
Kesätyöntekijän asema seurakunnas-
sa vaihtelee sovittujen tehtävien mu-
kaan: joku palkataan pelkästään yhtä
leiriä tekemään, toinen hyppää mu-
kaan rippikouluprosessiin jo kevään

aikana, kolmas saa töitä kaikille ke-
säkuukausille. Jokaisen kesätyönteki-
jän on hyvä olla perillä tietyistä työ-
suhteen perusasioista.

Sopimukset kunnossa

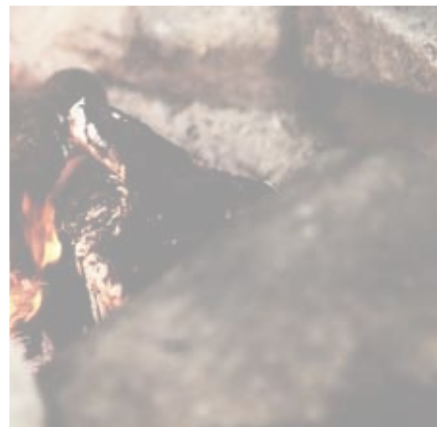
Kaikkia kirkollisen alan opiskelijoita
koskee Kirkon yleinen virka- ja työ-
ehtosopimus KirVESTES. Tämä so-
pimus sisältää kaikki työnantajaa ja
työntekijää koskevat perussopimuk-
set aina palkkauksesta päivärahoihin
ja vapaapäiviin. Sopimusteksti löytyy
kokonaisuudessaan Kirkon työmark-
kinalaitoksen kotisivuilta, osoittees-
ta <http://sakasti.evl.fi> kohdasta Palve-
lusuusde -> Sopimukset.

Oman työnantajan kanssa kannat-

taa aina tehdä kirjallinen työ sopimus,
josta käy ilmi työsuhteen kesto, palk-
ka, pääasiallinen työpaikka sekä työ-
aika. Työsopimuksesta täytyy selvitä
se, millaisiin tehtäviin sinut on palkat-
tu. Sopimuksessa tulee näkyä myös,
että työntekijään sovellettava työehto-
sopimus on Kirkon yleinen virka- ja
työehtosopimus.

Ellei työnantajasi ehdota kirjallisen
työsopimuksen tekemistä, ota itse asia
rohkeasti puheeksi. Suullisen sopi-
muksen varaan ei kannata jättäytyä.
Kirjallinen työ sopimus takaa, että
työsuhteen pelisäännöt ovat selviä
molemmille osapuolille. Hoida työso-
pimusasiat kuntoon jo ennen työsuhteen
alkua – mahdollisten ongelmien

”Kirkollisten alojen kesätyöntekijöillä on työaika, joka on voimassa myös leirien aikana.”

selvittäminen voi olla jälkikäteen hankalaa.

Paljonko palkkaa?

Työsuhteeseen otetun teologian- ja kanttoriopiskelijan kuukausipalkan tulee olla haarukassa 1070,98 – 1660,62 euroa. Määräaikaisen virkasuhteen palkkaus sen sijaan on määriteltävä palkkausjärjestelmän tehtävän vaatimuksen arvioinnin mukaan.

Opiskelijoiden palkkaa ei ole sidottu opiskeluvuosien tai opintopisteiden määrään, mutta palkasta neuvoteltaessa täytyy ottaa huomioon sovittujen työtehtävien laatu ja laajuus sekä opiskelijan aiempi työkokemus ja hänen opintojensa määrä. Opintojen loppuvaiheessa olevan tai tutkintovaatimukseen liittyvän harjoittelun suorittaneen

opiskelijan palkkaa ei tule määritellä palkkahaarukan alapäästä. Oma ryhmänsä ovat ne, joilla on jo oman alansa virkaan pätevöittävä tutkinto. Heidän palkkaansa tarkastellaan suhteessa tehtävän vaativuuteen.

Erityisesti kirkkomusiikin opiskelijat saattavat hoitaa seurakunnissa myös kanttorien sijaisuuksia. Sijaiseksi palkattavan henkilön palkan tulee olla kausityöntekijän palkkaa parempi: sijaisen palkka määritellään tehtäväkohtakohtaisesta peruspalkasta käsin.

Mikäli olet menossa seurakuntaan töihin kuukautta lyhyemmäksi jaksoksi, esimerkiksi vain yhdelle leirille, palkkasi voidaan silti määritellä kuukausipalkan perusteella.

Jos kuljet virkamatkoja omalla autollasi, sinulla on oikeus saada kilo-

metrikorvausta. Kysy kuitenkin kirkkoherralta, millainen käytäntö seurakunnassa on. Kilometrikorvauksia ei makseta työmatkasta, jonka ajajat tekevät töihin, vaan vasta työsopimuksessa määritellystä työpaikasta käsin suoritettua matkasta. Kilometrikorvauksista täytetään aina erillinen lomake, josta ilmenee matkan pituus ja sen tarkoitus. Peruskilometrikorvaus on tällä hetkellä 46 senttiä.

Työaika vai ei?

Opiskelijoiden keskuudessa elää sitkeänä käsitys, että hengellisen työn kesätyöntekijät eivät noudata työaikaa. Kirkon virka- ja työehtosopimuksessa korostetaan kuitenkin, että työajattomia työntekijöitä ovat vain hengellistä työtä tekevät viranhaltijat,

esimerkiksi papit ja kanttorit. Vastaavaa työtä tekevät työsopimussuhteiset työntekijät ovat työaika määräysten piirissä. Tällaisia työntekijöitä ovat esimerkiksi lastenohjaajat, lähetys- ja pyhäkoulusihteerit sekä kirkollisten alojen kesätyöntekijät. Näillä työntekijöillä on siis työaika, joka on luonnollisesti voimassa myös leirien aikana.

Kesätyöntekijöitä palkataan tällä hetkellä seurakuntiin kahdenlaisiin palvelussuhteisiin: työsuhteisiin ja määräaikaisiin virkasuhteisiin. Suurin käytännön ero näiden kahden välillä on juuri tuo työajan seuranta, jolta työnantaja välttyy, jos kesätyöntekijä on

määräaikaaisessa virkasuhteessa. Työsuhteessa oleville työntekijöille kuuluu myös maksaa mahdolliset yö-, aatto- ja sunnuntaityökorvaukset sekä lisä- ja ylityökorvaukset. Kesätyöntekijän leiripäivärahoihin tai lomapäiviin palvelussuhteen lajilla ei ole vaikutusta.

Töissä ja vapaalla

Yleinen säännöllinen työaika on 38 tuntia ja 15 minuuttia viikossa, eli 7 tuntia ja 39 minuuttia päivässä. Työmatkoja asunnosta työpaikalle ei lasketa työajaksi, mutta jos joudut työpäivän aikana siirtymään työpisteestä toiseen, nämä matkat-ajat ovat osa työaikaasi. Lähimmän esimiehen kanssa kannattaa sopia siitä, kuinka paljon työaika voit käyttää esimerkiksi

rippikoulutuntien ja muiden työhösi kuuluvien tilanteiden valmisteluun.

Kesätyöntekijälle kuuluu kaksi vapaapäivää viikossa. Jos vapaapäivät jäävät leirin alle, ne siirtyvät pidettäväksi myöhemmin.

Jokainen kesätyöntekijä on oikeutettu sopimuksen mukaiseen vuosilomaan. Ensimmäiseltä kahdelta täydeltä työkuukaudelta lomapäiviä kertyy kaksi kuukaudessa, kolmannelta kuukaudelta yksi. Täydeksi työkuukaudeksi lasketaan kuukausi, jossa on yli 14 työpäivää. Loman ajankohdasta kannattaa keskustella työnantajan kanssa. Mikäli et ehdi pitää lomapäiviäsi, ne on mahdollista korvata rahana. Tästä kannattaa kuitenkin aina sopia etukäteen.

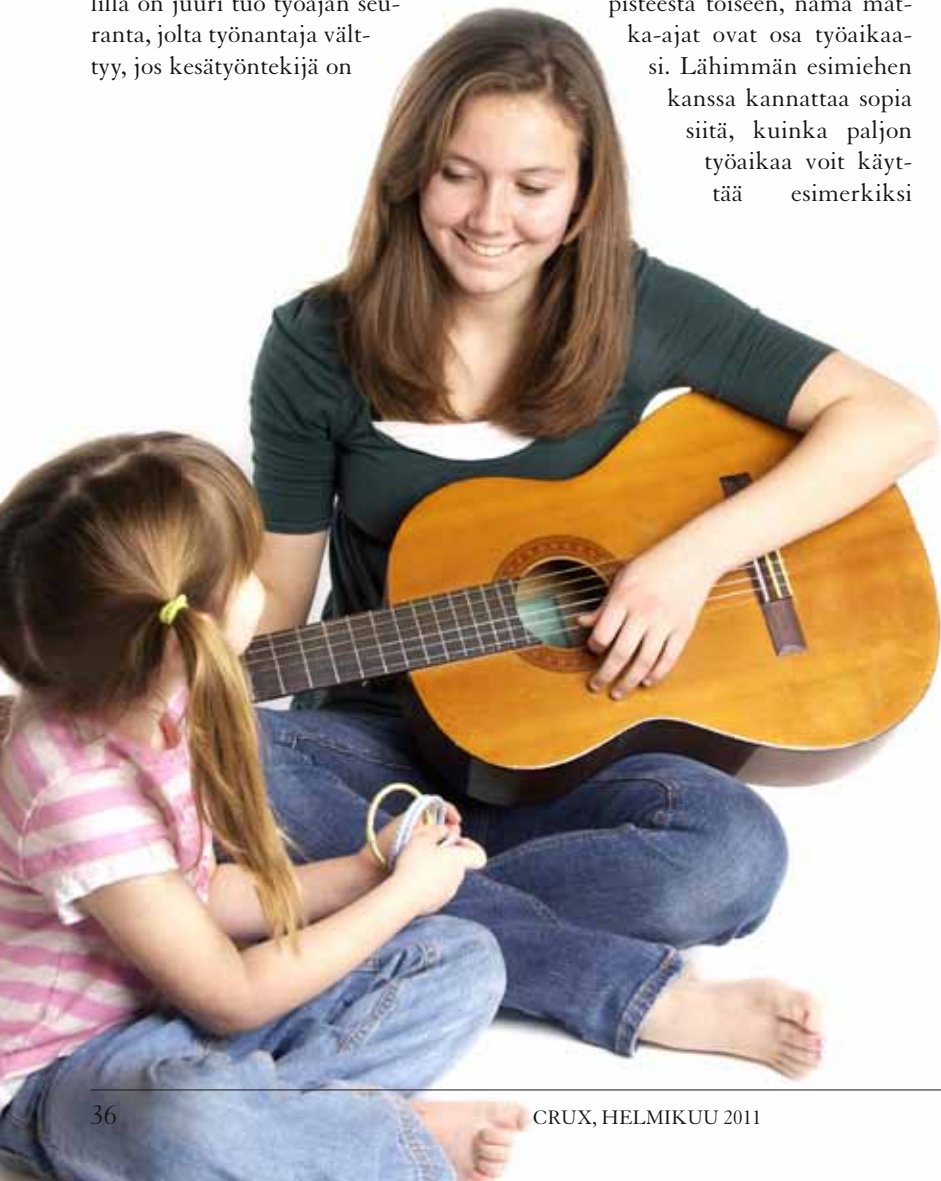
Työaika leirillä

Voimassa olevan Kirkon virka- ja työehtosopimuksen pykälän 181 momentti 7, joka koskee työsuhteisen hengellisen työn tekijän leirityön korvaamista, on herättänyt seurakunnissa

paljon kysymyksiä erityisesti kesätyöntekijöitä koskien. Aiemmin leirityö on korvattu heille samalla tavalla kuin työajattomille hengellisen työn viranhaltijoille, eli ainoastaan leirivapaina ja leiripäivärahoina. Tämän vuoksi työaikoja ei ole yleensä leireillä seurattu eikä työvuoroja laadittu. Nyt työsuhteessa oleville kesätyöntekijöille kuuluu korvata myös mahdolliset leirin aikana kertyneet ilityötunnit joko rahana tai vapaana.

Korvauksen suuruus määräytyy tunti tunnista -periaatteella, eli yhdestä ilityötunnista työntekijä saa joko yhden tunnin vapaata tai tunnin palkkaa vastaavan rahallisen korvauksen.

Leirityöaika koskevan momentin noudattaminen vaatii käytännössä sitä, että leirien aikataulua suunnitel-

laan etukäteen myös työntekijäresurssien näkökulmasta. Tämä voi monessa seurakunnassa tarkoittaa muutoksia totuttuun käytäntöön, mutta työaikasuunnittelu ei ole kohutuuttoman vaikeaa. Työ- ja vapaa-aikoja suunnittelemalla ja jakamalla pystytään takaamaan kaikkien työntekijöiden riittävä lepo leirin aikana – kukaan ei jaksakaan eikä voi tehdä töitä 24 tuntia vuorokaudessa, ei edes leirillä.

Leirillä työaikaa voidaan haluttaessa pilkkoa niin, että työajan välissä on vapaa-aikaa – esimerkiksi toisen opettajan tuntien aikana tai leiriläisten vapaa-aikana. Tällöin työntekijä voi olla leirin käytössä taukojaan lukuun ottamatta aamusta iltaan. Työajan suunnittelun tulee aina lähteä kunkin leirin tarpeista ja suunnittelun lähtökohtana on hyvä käyttää leirin ohjelmaa.

Leirielämää

Moni kesätyöntekijä viettää ison osan kesäkuukausista leirillä, ja leirityöstä työntekijän kuuluu saada tietyt korvaukset: leiripäiväraha sekä leirityöaikaohjeitus.

Leiripäivärahaa maksetaan jokaiselta yhtäjaksoiselta leirivuorokaudelta. Leirivuorokauden lasketaan alkavan, kun työntekijä lähtee kotoaan tai työpaikaltaan ja päättyvän, kun hän palaa sinne. Jos reissaat esimerkiksi vaellusriparille Lappiin, matkat lasketaan mukaan leiriaikaan. Mikäli leiriin tai retkeen kuuluu seurakunnan kustantama ruokailu, päivärahasta vähennetään ruokailun verotusarvoa vastaava summa, joka on 4,05 euroa/lämmin ateria.

Leiripäivärahan saaminen riippuu siitä, missä työpaikkasi on. Mikäli työpaikkaksesi on työsopimuksessa merkitty seurakunnan leirikeskus, jossa leirit pidetään, et ole oikeutettu leiripäivärahaan. Työpaikan ei pitäisi olla leirikeskus – varsinkaan silloin, jos

työhösi kuuluu muutakin kuin pelkkiä leirejä. Leirikeskuksen pitäisi myös sijaita yli 5 kilometrin päässä virkapaikasta.

Leirien vastuukysymyksistä on hyvä muistaa, että kesätyöntekijä ei voi olla leirin turvallisuusvastuussa. Mikäli hänet kuitenkin määrätään tällaiseen vastuuseen, siirtyy oikeudellinen vastuu kesätyöntekijän esimiehelle eli kirkkoherralle.

Kannattaako työttömyyskassan jäsenyys?

Kesätoita tekevä opiskelija voi halutessaan liittyä työttömyyskassan jäseneksi ja kerryttää näin kesätoillään työssäoloa. Kassan jäsenyys kannattaa, jos valmistuttuaan sattuukin jäämään työttömäksi: kun työssäoloa täyttyy, vastavalmistunut maisterikin on oikeutettu ansiosidonnaiseen päivärahaan. Työssäoloa täyttymiseen lasketaan mukaan myös muut kuin kirkon töissä tehdyt työt.

Kanttori-urkuriliiton tai Pappisliiton ilmainen opiskelijajäsenyys ei sisällä työttömyyskassan jäsenyyttä, joka on aina maksullinen. Työttömyyskassaan liittyneen opiskelijajäsenen jäsenmaksu on 50 € kuluvana vuonna. Nykyisen taloustilanteen vallitessa työttömyyskassan jäsenmaksu kannattaa usein kuitenkin maksaa. Jos olet kiinnostunut työttömyyskassan jäsenyydestä, ota yhteyttä AKIn toimistoon!

Kysy ja keskustele rohkeasti!

Kesätyöntekijän kannattaa pitää kiinni oikeuksistaan. Muista kuitenkin, että työntekijällä on paitsi oikeuksia myös velvollisuuksia. Hoida sinulle annetut tehtävät huolella ja noudata esimieheltä saamiasi ohjeita. Muista, että seurakunnan silmissä edustat kaikkia oman alasi opiskelijoita!

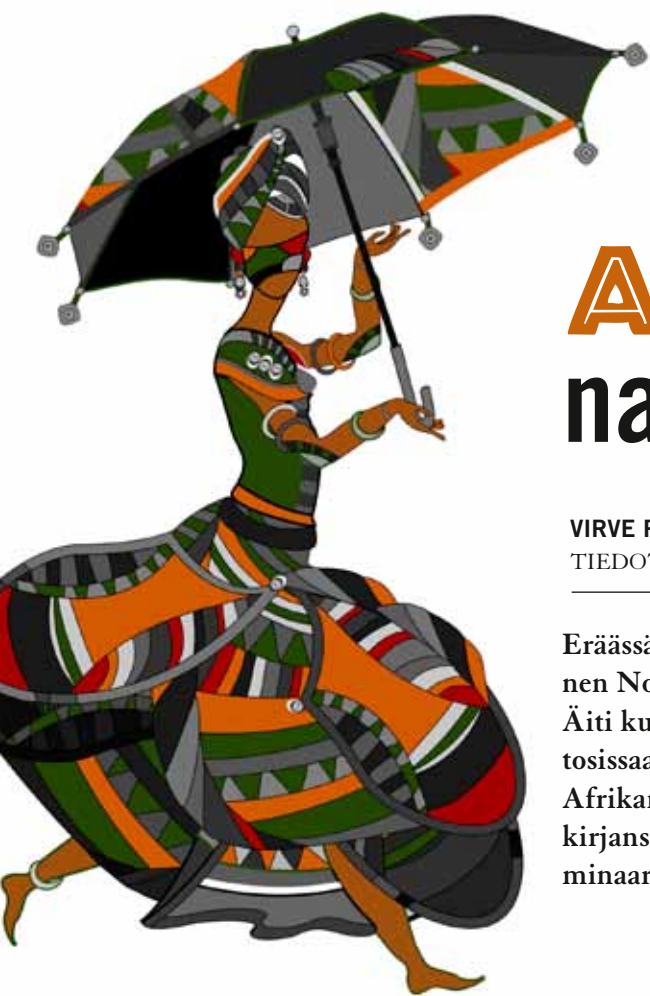

Kaikista mieltä painavista asioista kannattaa kysyä ja keskustella. Jokaisella työpaikalla on omat käytäntönsä, joiden tunteminen helpottaa työntekoa huomattavasti. Monet asiat ovat myös sellaisia, joista täytyy itse sopia oman esimiehen kanssa. Näitä ovat esimerkiksi kesätyöntekijän työtehtävät, osallistuminen rippikoulun ennakotapaamiin ennen varsinaisen työjakson alkamista, opetustehtävien jakaminen rippikoulussa ja monet muut asiat, joista ei ole olemassa virallisia sopimuksia. Kannattaa siis olla aktiivinen jo ennen työsuhteen alkamista, niin välttyä ikäviltiltä yllätyksiltä. Seurakunnan luottamusmieheltä tai liitostasi voit aina kysellä, mikäli jokin asia epäilyttää.

Työterveyshuolto on palvelu, joka ei automaattisesti kuulu lyhyessä työsuhteessa oleville työntekijöille. Oman esimiehen kanssa kannattaa keskustella siis myös siitä, kuinka toimit, jos satut sairastumaan kesken kesätoiden.

Jos kaipaat lisätietoa kesätoihin liittyvistä asioista, ota rohkeasti yhteyttä ammattiliittosi työntekijään. Yhteystietomme löytyvät tämän lehden viimeiseltä aukeamalta. Myös työpaikoilla toimivat luottamusmiehet ovat kesätyöntekijöiden käytettävissä.

Onnea työnhakuun ja työn iloa kesääsi! ■

AFRIKAN naisten asialla

VIRVE RISSANEN

TIEDOTUSOPIN OPISKELIJA, TAMPERE

Eräässä pappisseminaarin jumalanpalveluksessa namibialainen Nokokure Gaomas kertoi, että Jumala voi yhtä hyvin olla Äiti kuin Isä. Opiskelijat hihittelivät. Mutta Gaomas oli tosissaan. Hän on feministi, naispappi ja parin vuoden päästä Afrikan ensimmäinen naispuolinen teologian tohtori. Väitöskirjansa tekemisen lisäksi hän luennoi Paulinumin pappisseminaarissa Windhoekissa.

”Opiskeliijoista huomaa, että kotona on opittu hyvin perinteiset afrikkalaiset sukupuoliroolit. Täällä ne voidaan vihdoin kyseenalaistaa. Kun opetan Jeesuksesta synoptisissa evankeliumeissa, sisällytän siihen feministiteologiaa.”

Sukupuoliroolit jakautuvat perinteisesti niin, että nainen tekee kotona kaiken ja mies ei mitään. Samalla loogiikalla nainen vaikenee seurakunnassa – sehän lukee Raamatussakin.

”Kun puhuin Jumalasta Äitinä, halusin herätellä opiskeliijoita. Emme käsittele enää pyhäkouluteologiaa, vaan akateemista teologiaa. Jumala on kaikkivaltias, joten Häntä ei ole sidottu tiettyyn sukupuoleen.”

Gaomasin mielestä nainen saa pysyä perinteisessä roolissaan, jos on onnellinen siinä. Mutta jos se tuntuu epäreilulta, se täytyy osata kyseenalaistaa. Feministiteologian tarkoitus on vapauttaa ja antaa välineitä oman kulttuurin haastamiseen.

Aktiivinen taistelija

Afrikkalainen teologia on Gaomasin mukaan miesorientoitunutta. Siihen on haluttu sisällyttää kaikki kulttuurin ominaispiirteet. Esimerkiksi naisten ympärileikkausta harrastetaan edelleen jossain päin maata siitä yksinkertaisesta syystä, että se kuuluu kulttuuriin. Gaomas ajattelee toisin.

”Emme saa torjua kulttuuriamme, mutta se täytyy voida kyseenalaistaa. Jos jokin tapa ei tunnu enää järkevää,

siitä voidaan luopua. Nainen täytyy vapauttaa kulttuurin kahleista.”

Gaomas on ehdottanut kirkolleen perustettavaksi naistoimistoa, jossa käsiteltäisiin maan naisten ongelmia kirkossa. Kirkon hallintoelimissä ja toimistoissa istuu edelleen lähinnä miehiä.

”Minut nähdään uhkana, kun ehdottelen tällaisia. Jonkun vain täytyy ottaa se rooli. Tämä on vakaumukseksi, enkä kadu sitä.”

Afrikkalainen feministiteologia eroaa länsimaisesta feministiteologiasta, vaikka molemmat pyrkivät sukupuolten väliseen tasa-arvoon.

”Länsimaiset naiset taistelevat oman asemansa puolesta kirkossa. Mustien naisten täytyy taistella omasta puolestaan”, Gaomas toteaa.

Hänen oma taistelunsa alkoi jo piene-
nä. Perinteiseen tapaan tietyt lihan osat,
esimerkiksi eläimen häntä, jätettiin
miesten syötäviksi. Gaomas ei tähän alis-
tunut. Kun äidin silmä vältti, hän nappa-
si maukkaan häntäpalan itselleen.

”Vanhemmillani oli vaikeaa, koska
rohkenin kyseenalaistaa heidän ope-
tuksiaan. Ajatukset ovat kuitenkin
tarttuneet, koska nyttemmin äidistä-
nikin on tullut vähän feministi.”

Pappisvihkimykseensä Gaomas
suunnitteli pukeutuvansa housuihin.
Hän tiedusteli sukulaistensa mielipidet-
tä asiaan, ja sai tädiltään rohkaisevan
vastauksen. Idea levisi ja siitä innostut-
tiin: lopulta jokainen papiksi vihittävä
nainen tuli kirkkoon housuissa.

”Ensin kaikki olivat järkyttyneitä ja
valittivat. Myöhemmin minulle kui-
tenkin tultiin sanomaan, että housut

näyttivät oikeastaan hyviltä ja viralli-
silta päällämme”, Gaomas muistelee
hymyillen.

Kontekstuaalisen lukemisen kannattaja

Nokokure Gaomas tekee väitöskir-
jaansa Raamatun kontekstuaalisesta
lukemisesta. Hän luetuttaa maal-
likoilla ja papeilla efesolaiskirjeen
toista lukua ja pyytää heitä tulkitse-
maan tekstiä.

”Ensin kysyn kysymyksiä tekstistä
ja lopulta pyydän soveltamaan sitä ny-
kypäivään. Tulkinnat riippuvat tul-
kitsijan ympäristöstä, joten kaikki
vastaukset ovat erilaisia. Hengellisesti
köyhiltä tulee erilaisia vastauksia kuin
teologeilta. Mikään vastaus ei silti ole
väärä.”

Gaomasin mielestä Raamattua tulisi
aina lukea kontekstuaalisesti. Histori-
an ja kielen tuntemus ovat edellytyksiä
kokonaisvaltaiseen ymmärtämiseen.
Opiskelijoille hän selittää asian esi-
merkin avulla: skorpionin sana tarkoit-
taa tietyssä osassa Namibiaa myös ta-
vallista hämähäkkiä, ja jos alueen kiel-
tä ei tunne kunnolla, tulkitsee sanan
merkityksen väärin.

”Raamatun tekstiä yritetään usein
tunkea kirjaimellisesti tähän päivään.
Tekstin taustat kannattaisi kuitenkin
selvittää ensin”, Gaomas sanoo.

Opiskelija, opettaja ja äiti

Väitöskirja eteni kuluneena vuonna
hitaanlaisesti, mutta Gaomasin tavoite
on valmistua vuonna 2012. Opis-
kelun ja opettamisen ohessa hän kas-
vattaa neljää lastaan. Gaomas onkin
hyvä esimerkki siitä, että nainen voi
sekä kouluttautua että pitää huolta
perheestään. Hän toivoisi muidenkin
namibialaisnaisten ymmärtävän sen,
vaikka perinteisten käsitysten mu-
kaan naisen paikka on kotona.

”Jälkikasvustaan pystyy huolehtimaan
paremmin, jos kouluttautuu kunnan
ammattiin”, Gaomas perustelee.

**”Länsimaiset naiset
taistelevat oman
asemansa puolesta
kirkossa. Mustien
naisten täytyy
taistella omasta
puolestaan.”**

KUVA: VIRVE RISSANEN

Namibiassa ei voi valmistua teologian
tohtoriksi, joten Gaomas tekee opintojaan
Etelä-Afrikkaan.

Sukupuoliroolit täytyy rikkoa jo
lapsena. Siksi Gaomas voi pukea poi-
kiaan pinkkiin ja antaa heidän leikkiä
nukeilla. Tyttärelle opit ja asenteet
ovat jo periytyneet.

”Olimme kaupassa, ja kassakone
meni rikki juuri tyttäreni kohdalla.
Loukkaantuneena ja arvostelemaan sä-
vyyn hän kysyi, johtuuko ongelma siit-
tä, että hän on tyttö.” ■

TARINAA SUOMEN TEOLOGIT -MATRIKKELIEN ÄÄRELLÄ

ISMO SAARIKOSKI
ROVASTI, HAMINA

Lokakuussa ilmestyi uusin Suomen teologit -matrikkeli, se on seitsemäs meidän kirjastossamme. Ahkerasti olen vuosien saatossa kaikkia aiempia matrikkeleja tutkinut. Ne ovat osoittautuneet oiviksi lähteiksi esimerkiksi kirjallisessa harrastuksessani.

Viime kesänä vietimme helteisen päivän, vaimoni ja minä, opiskeluaikaisen ystävämme Irmeli Paarman kauniissa kodissa Nastolassa Lahden tuntumassa. Maistuvista, ylitsevuotavan runsaista pöydän antimista nauttiessamme jaksomme syventyä myös yhteisiin, vuosikymmenten takaisin muistoihimme. Jossain vaiheessa keskustelumme sivusi pappismatrikkeleita. Tiesimmehän ystävämme uurastaneen peräti kolmen edellisen matrikkelin päätoi-

mittajana. Niinpä totesimme jäävämmen mielenkiinnolla odottamaan lokakuun lopulla ilmestyvää alan uusinta teosta.

Odotuksissa ei ole tarvinnut pettyä. Uljaana sarjana seisovat nyt kaikki seitsemän matrikkeliä ryhdikkäinä kirjastomme alimmalla, tarpeeksi korkealla hyllyllä. Jo ulkoasultaan ne eroavat toisistaan. Kolme ensimmäistä opusta komeilevat nahkaselkäisinä. Kansien väriskaala ulottuu ruskeasta vihreän kautta punaiseen päätyen violettiin. Vuoden 1990 matrikkeli ei ole kestänyt ahkeraa selailua, vaan selkämykseltään repaleisena huutaa avukseen kirjansitojan ammattilaista, jotta voisi säilyttää myös ulkonaisen arvonsa sisällykseltään vertaistensa joukossa.

Oiva tiedon lähde

Ikäjärjestyksessä toiseen, vuoden 1963 matrikkeliin pääsevät mukaan naisteologit, tosin omana, miehistä erotettuna osastonaan. Tähän ryhmään kuuluu myös teologivaimoni. Juuri tuolloin meille sattui kommelus, jota vieläkin huvittuncina muistelemme. Asuimme silloin Buenos Airesissa, missä kolmas lapsemme, kuopuksemme, syntyi juuri mainitun matrikkelin ilmestymisvuonna. Josta-

kin syystä vain minun kohdalleni tuli kirjaan myös tyttäreemme nimi. Taisi olla niin, että tuo toinen oikovedos jäi palauttamatta. Kyllähän varsinkin yksi vääräleukainen ystävämme Suomessa jaksoi udella, kenenkäs kanssa minä sen kolmannen lapsen olen saanut.

Kirkkomuusikot ovat mahtuneet mukaan vain 1970-luvun teokseen. Niin ikään vain yhden kerran ovat teologit, joita ei ole vihitty papeiksi, joutuneet omaan karsinaansa. Iloitsen siitä, että nykyinenkin matrikkeli kelpuuttaa samaan joukkoon kanssani esimerkiksi Helsingin Sanomien toimittajana elämäntyönsä suorittaneen teologiystäväni. Viimeistä huutoa oleva painotekniikka värillisine valokuvineen nostaa matrikkeliä kuopuksen ulkoasultaan ykköseksi.

Ahkerasti olen vuosien saatossa kaikkia aiempia matrikkeleja tutkinut. Ne ovat osoittautuneet oiviksi lähteiksi esimerkiksi kirjallisessa harrastuksessani. Edesmenneeltä ystävältäni Erkki Hirvoselta perin tavan päivittää aina kulloinkin viimei-

nen matrikkeli, eli piirtää risti rivistä poistuneen teologin kohdalle. Tämä puuhastelu vaikeutui jonkin verran siinä vaiheessa, kun Crux muutama vuosi sitten poisti He saavat levätä -palstan. Miksiköhän? Eikö sitä voisi saada takaisin?

Monenkirjavat harrastukset

Sitä en ymmärrä ollenkaan, että noin 25 prosenttia teologeista on ns. ”kolmiopappeja”, sellaisia, jotka eivät ole antaneet tietoja itsestään. Eivätkö he ymmärrä matrikkeliä kiistatonta ar-

voa? Niistähän on ammennettavissa muun muassa mitä moninaisimpia tutkimusaiheita. Turha liioin on kätkeytyä tietosuojaan taakse aikana, jolloin Google ja kumppanit pääsevät jo kotikadullemme, kohta kait ihan makuuhuoneeseen saakka. Tai jos kirjoitat artikkelin Peräkylän sanomiin, niin kohta löydät nimesi Internetistä.

Harrastukset muodostavat matrikkelin mielenkiintoisimman ja hauskimman annin. Harrastuksista yleisimpiä näyttävät olevan musiikki, kirjoittaminen ja liikunta eri muodoissaan.

Olemme me teologit taitavia keksimään mitä kummallisimpia nimikkeitä vapaa-aikamme käytölle. Jälkiviisauden ennakointi, elämän kokonaisvaltainen ihmettely, kahviloissa istuskelu, siinä vain muutama esimerkki. Ja mitähän mahtanee bodyspining olla. Täähän mennessä tapahtunut selailu on tuottanut tulokseksi enimmillään kaksitoista harrastusta yhdellä ja samalla papilla. Aika näyttää, pysyneekö se runsausennätyksenä.

Matrikkelitoimikunnalle lämmin kiitos! Olette tehneet hyvää työtä. ■

**”Harrastukset
muodostavat matrikkelin
mielenkiintoisimman
ja hauskimman annin.”**

Pyhät Polut -vaellukset antavat uusia mahdollisuuksia seurakunnille

Viime kesän ensimmäiset Pyhät Polut -koevaellukset Imatralta Enonkoskelle ylittivät suosiossa kaikki odotukset. Osa matkasta taittui kirkkoveneellä. Kevättalvella 2011 Pyhät Polut -vaellus toteutetaan ensimmäisen kerran hiihtäen. Reitti kulkee Joensuusta Uuden Valamon ja Lintulan luostareitten ja Enonkosken luostariyhteisön kautta Enonkosken kirkolle. Myöhemmin Pyhät Polut -vaelluksen voi toteuttaa myös pyöräillen tai meloen.

HEIKKI TERVONEN

PASTORI, VAPAA TOIMITTAJA,
HELSINKI

Enonkosken kuntakummien ja Enonkosken luostariyhteisön piiristä alkunsa saanut Pyhät Polut ry on omaperäinen suomalainen sovellutus perinteisestä pyhiinvaelluksesta. Pyhien Polkujen ensimmäisen kävelyvaelluksen reitti kulki Imatralta Jaakkiman opiston, Ruokolahden kirkonmäen, Pohja-Lankilan kylän ja Haukavuoren komean rajavuoren kautta Oronmyllyn toimintakeskuksen harju- ja lampimaisemaan ja sieltä Putikon pittoreskin kylän, Punkaharjun kansallismaiseman ja Kerimäen maailman suurimman puukirkon ja sen kirkonmäen kautta Enonkosken luostariyhteisöön, kirkkoon ja vanhalle museosillalle.

Matkaa kertyi yhteensä noin 200 kilometriä, joka jakautui seitsemän päiväosuuden kesken. Ensi kesänä samaan matkaan voi käyttää joko seitsemän, kahdeksan tai yhdeksän vuorokautta oman vaeltajan harkinnan mukaan. Mutta lisäksi vaelletaan myös reilusti yli puolta lyhyempi matka Punkaharjulta Enonkoskelle kolmesa vuorokaudessa.

Pyhien Polkujen vaellukset ovat yhdessä vaeltamista. Jokaisen Pyhät Polut ry:n ryhmän johtajaksi pyritään saamaan pappi. Aamuin ja illoin pidetään hartaudet. Osa matkasta voidaan toteuttaa täysin hiljaisina ”retriiteinä”. Samoin poiketaan matkan varrella oleviin kirkkoihin ja luostareihin. Niin ikään tutustutaan reitin luonnonnähtävyyksiin, historiallisiin paikkoihin ja paikkakuntien elämään. Vaelluksen lauluja varten on oma vihkosensa. Lähempiä tietoja saa osoitteesta www.pyhatpolut.fi.

”Vaellus sopii sellaiselle, jota itsensä haastaminen ja mahdollisesti ylittäminenkin innostaa.”

Myöhemmin on tarkoitus raivata niin Imatralta Enonkoskelle kuin Joensuusta Enonkoskelle kulkevat vaellusreitit, viitoittaa ne ja varustaa opasteilla. Reittien varrelle voidaan räätälöidä hyvinkin monenlaisia vaelluksia. Kaukaisena tavoitteena on vaellusreittien ulottaminen valtakunnan rajan taakse esimerkiksi Vanhan Valamon ja Konevitsan luostareihin.

Pyhät Polut -vaellukset toteutetaan yhteistyössä Itä-Suomen kuntien, seurakuntien, liikunta- ja muiden järjestöjen, yritysten, maanomistajien jne. kanssa. Hankkeelle on saatu EU-tukea. Sen toivotaan piristävän Itä-Suomen matkailua ja muuta elinkeinoelämää. Jo tähän mennessä Pyhiä Polkuja kohtaan on tunnettu mielenkiintoa ulkomaita myöten.

Mahdollisuuksia seurakunnille ja järjestöille

Erityisen luonteensa vuoksi Pyhät Polut voi tarjota uusia mahdollisuuksia kaikille Suomen seurakunnille. Enää ei tarvitse välttämättä mennä patikoimaan tai hiihtämään Lappiin tai Kuusamoon, vaan voi lähteä myös Karjalan ja Savon maisemiin. Nykyiset vaellukset sopivat esimerkiksi seurakuntien nuorisotyöhön ja partiotoimintaan, nuorille aikuisille ja virkeille eläkeläisille. Niin ikään Py-

KUVA: KALEVI KOSKELA

Pyhät Polut -vaellusreitti Imatralta Enonkoskelle kulkee Etelä-Karjalan ja Itä-Savon metsäpolkuja ja kyläteitä pitkin. Talvella vaelletaan hiihtäen Pohjois-Karjalan ja Savon maisemissa.

hät Polut tarjoavat uusia luovia mahdollisuuksia reitin varrella oleville kansanopistoille, toimintakeskuksille, luostareille jne. Esimerkiksi on mahdollista kehittää vaellusriippikoulu joko kävellen, hiihtäen, pyöräillen tai meloen.

Pyhät Polut ry on syntynyt luterilaisen kirkon piirissä, mutta se tahtoo olla aktiivisessa yhteistyössä muiden maamme kirkkojen ja myös ulkomaisten kirkkojen kanssa. Ensi kesänä tehdään historiaa myös siinä mielessä, että Pyhät Polut ry:n ohella Kotimaan Matkaklubi järjestää kesäkuussa Lomalinja-matkatoimiston kanssa kaksi kirkkovene-kävelyvaellusta Punkaharjulta Enonkoskelle.

Pyhät Polut ry:n hallituksen puheenjohtajana on Loviisan kirkkohera, rovasti **Veli-Matti Hynninen**, joka on johtanut pyhiinvaelluksia myös Etelä-Euroopassa, varapuheenjohtajana Suomen Ladun eläkkeellä oleva toiminnanjohtaja **Tuomo Jantunen** ja sihteerinä niin matkailua kuin Enonkosken luostariyhteisöä tunteva **Liisa Varho**. Projektipäällikkönä toimii tällä hetkellä Imatran seurakuntapasto-

rina oleva **Mari Parkkinen**, jonka vi-ransijaisena on **Jaana Lampinen** Parikkalasta. Pyhät Polut ry:n neuvottelukunnan puheenjohtajana on Mikkelin hiippakunnan piispa **Seppo Häkinen**.

Hiihtovaelluksen johtajan mietteitä

Enolainen seurakuntapastori **Kati Nissi** johtaa yhtä neljästä helmimaaliskuun taitteessa 2011 toteutetavista hiihtovaelluksista Joensuusta Enonkoskelle. Hän kertoi lukeneensa vaelluksista Karjalaisesta ja innostuneensa heti. Hänen haaveenaan oli ollut hiihtovaellus, johon tavalla tai toisella yhdistyisi hengellisyys. Hän oli innoissaan, että nyt siitä tulisi totta. Hän on harrastanut hiihtämistä koko ikänsä. Hän kiersi kilpailemassa nuorten sarjoissa ja siksi harjoitteli paljon. Viime vuosina hän on hiihdellyt omaksi ilokseen Pohjois-Karjalan upeissa maisemissa. Talvessa on kertynyt 600–700 hiihtokilometriä.

Kati Nissin elämässä luonto, liikkuminen ja rukous liittyvät voimakkaasti toisiinsa. Viime aikoina hän on havah-

tunut siihen, miten ihmeellisellä tavalla Jumalan rakkaus kantaa hänen elämänsä juuri niiden kautta. Perustavin asia tälle, tietysti monella muullakin tavalla välittyvälle kokemukselle elämästä, on Jumalan Sana. Se antaa pyhän kokemukselle suunnan ja sanoittaa sanomatonta. Tulevissa vaelluksissa näihin elementteihin liittyy vielä se, että ollaan liikkeellä yhdessä matkalla olevana seurakuntana ja vierailaan mielenkiintoisissa pyhissä paikoissa.

Kati Nissi toivoo, että hiihtovaelluksesta tulisi eräänlainen pyhiinvaellus, Jumalan puhuteltavana olemista hyvin kokonaisvaltaisella tavalla. Luonnon, hiljaisuuden, rukouksen, sanojen, liikkumisen ilon ja yhteyden lisäksi omien voimien koetteleminen tuo oman lisävärinsä matkalle. Vaellus sopii sellaiselle, jota itsensä haastaminen ja mahdollisesti ylittäminenkin innostaa.

Kati toteaa: ”Näin etukäteen ajatellen vaelluksen olevan moniulotteisen matkan, jossa henkinen ja fyysinen valmistautuminen alkavat jo lähtöpäätöksestä ja jossa kokemuksen sulattelu jatkuu pitkään reissun jälkeen.” ■

Työaika ja perhe

Monille hengellisen työn tekijöille perhe-elämän ja työn yhteensovittaminen on polttava kysymys. Se johtuu pitkistä työpäivistä sekä ilta- ja viikonvaihdetyöstä, joita ei työajattomuuden vuoksi kompensoida. Työntekijät elävät tavallista perhe-elämää, eikä siihen ole kirkossa täysin havahduttu. Puoliso ei enää voi hoitaa kotiasioita enempää kuin toinenkaan. Perustapauksessa perheellä on kaksi yhteistä vapaapäivää kuukaudessa, ja yhteisiä arki-iltojaikin varsin rajallinen määrä.

Työaikakokeilu on kiinnostava, mutta tunnustan epäilykseni. Työajattomuus sopii hengellisen työn luonteeseen, ja vähäinen byrokratia on sen etu. Työpäivää jaksottava moduulimalli on hyödyllinen, mutta en tiedä monessako seurakunnassa se toimisi. Seurakunnissa on hyviä rakenteita, mutta sopimustason järjestelmiä on vähän. Palkkauksessa työajattomuus ei ole vaativuusperuste, ja siksi etsin ajallista kompensatiota.

Ilta- ja viikonvaihdetyön kompensointiin olen pohtinut neljää keinoa. Ensimmäinen on ns. työajan lyhennys. Työaikalain alaisilla työntekijöillä on virkaehtosopimuksilla sovittu työajan

lyhennys 1 h 45 min viikossa. Koska hengellisessä työssä ei ole työaika, ei myöskään ole työajan lyhennystä. Vaikka ymmärrän logiikan, en lopputuloksen oikeudenmukaisuutta.

Insinööri- ja prosessialoilla, mikäli päivittäistä työaika ei voi lyhentää, kerätään lyhennys kokonaisiksi vapaapäiviksi ns. pekkaspäiviksi. Tapa sopisi myös hengelliseen työhön, koska työaikalain ulkopuolella oleminen ei tarkoita työn periaatteellista rajattomuutta. Työaika tosin ei ole määriteltä ennakoon, sitä ei lasketa eikä raportoida, ja osaa työpäivästä voitaisiin kuvata varallaolon käsitteellä. Ei ole välttämätöntä syytä, joka estäisi työajattoman työn lyhentämistä kokonaisina työpäivinä. Pekkasia olisi 11 päivää vuodessa.

Toiseksi, pysyväisluontoisesta ilta- ja sunnuntaityöstä kuuluisi kohtuullinen korvaus. Työaikalain soveltamattomuuden ei välttämättä tarvitsisi johtaa ilta- ja sunnuntaikorvausten ulkopuolelle. Iltatyötä tehdään illalla ja sunnuntaityötä sunnuntaina. Tuntikorvauksen laskeminen ei onnistu, mutta tekninen korvaus olisi mahdollinen kokonaisina vapaapäivinä. Kun ottaa huomioon virka- ja työehtosopimuksen ilta- ja sunnuntailisat, olisi

nähdäkseni perusteltua saada ainakin yksi korvaava päivä kuukaudessa, luultavasti kaksi.

Työajan lyhennys sekä ilta- ja sunnuntaityön korvaus olisivat kohtuullinen yritys ottaa huomioon työn luonne ja työntekijän perhe. Oleellista on, kuinka nuo päivät voisi käyttää perhetä hyödyttävällä tavalla. Uskoisin olevan mahdollista saada yksittäisiä viikonvaihteen päiviä vapaaksi silloin tällöin. Hyviä aikoja on myös syys- ja hiihtolomalla sekä joulusta loppiaiseen. Mahdollista olisi myös liittää päivät kesäloman yhteyteen, silloin kuin muillakin on lomaa, mutta leirityön näkökulmasta se ei ole hyvä vaihtoehto.

Kolmanneksi, nykyiset leirityöaika-hyvitykset ovat riittämättömiä. Viikon leiristä saa yhden korvaavan vapaapäivän. Leirillä tehdään oikeasti kahta normaalia työaika. Leirit ovat myös suuri rasitus perheelle. Oikea suhde olisi 100 % työaika-hyvitys leirivuorokautta kohden (vrt. lastenohjaajat), mutta 50 % olisi jo kohtuullinen.

Neljänneksi, hallintotyötä varten voisi teknisesti määritellä työaikalain mukaisen työpäivän. Hallintotyö on luonteensa puolesta työaikaan sopivaa, mutta papin ja kanttorin tekemä hallintotyö on työajatonta. Kokouksista,

”Pysyväisluontoisesta
ilta- ja sunnuntaityöstä
kuuluisi kohtuullinen
korvaus.”

organisoinnista, johtamisesta ja talous-
asioista tulisi helposti yksi työajallinen
päivä kahdessa viikossa, joillekin ehkä
yksi viikossa. Näin tulisi varma vapaa
arki-ilta perheelle.

Minunkin korviini nämä ehdotukset
kuulostavat epärealistisilta, mutta ne
perustuvat siihen, mitä työaikaa tekevät

saavat. Kompensaatiot ehkä johtaisivat
pohtimaan työnkuvaa ja -määrää.
Usein myös kuulen sanottavan, että työ-
ajattomuus on ammatinvalintakysy-
mys. Toivon, että se ei pidä kokonaan
paikkansa, koska tulevat työntekijät
voisivat tehdä sen perusteella ammatin-
valintaratkaisuja. Pappiskavereitani on

jo muissa töissä perheen vuoksi. Siten
perheen etu ei ehkä olisi kirkon tappio.
Asian edistäminen tosin edellyttää luo-
via ratkaisuja. ■

HENRI LEHTOLA
KAPPALAINEN,
KANGASALAN SEURAKUNTA

Ei mikään kahdeksasta neljään työ

Kanttori Ossi Jauhiaisen työpäivä piti sisällään mm. kahden koulun joulukirkot, kolme hartautta palvelukoudeissa, bänditreeneit ja kuoroharjoitukset.

OSSI JAUHIAINEN
KANTTORI, KUOPION
ALAVAN SEURAKUNTA

Cruxissa alkaa uusi kirjoitussarja nimeltään Työpäivä. Siinä Kanttori-urkuriliiton ja Pappisliiton jäsenet kertovat työpäivästään. Sarjan aloittaa kanttori Ossi Jauhiainen, ja saamme lukea, millainen oli hänen päivänsä 22.12.

On keskiviikko. Aamuvirkut pojat Paavo 5 ja Jaakko 3 vuotta herättävät ennen herätyskellon pirinää. Siis menoksi. Aamupuurot massuun ja pikainen pukeutuminen. Eilinen työpäivä oli venähtänyt yli kymmentuntiseksi. Kotona illan mittaan olin myös kirjoittanut nuottiohjelmalla kuoron lauluja netissä olevaan stemmakouluun, jotta kuorolaiset voisivat harjoitella omatoimisesti. Työmatkani Siilinjärveltä Kuopioon kestää vajaat puoli tuntia. Väsyttää. Ajan Opelillani pääkirkolle hakemaan nuotteja. Sitten takaisin auton rattiin ja kohti sivukirkkoa. Saavun paikalle **7.30**. Koulujen joulukirkkoja minulla on tälle päivälle kaksi, samoin

kollegalla samaan aikaan **klo 8** ja **klo 9**. Samalla kellonlyömällä pidettävään yrityksen jouluhartauteen on jouduttu ottamaan sijainen. Joulukirkot ovat ohi ja pääsen lähtemään ennen kymmentä. Toivottavasti ensi vuonna ei tule liikaa päällekkäisvarauksia, vaan työtehtävien ajankohdat saadaan suunniteltua paremmin.

Minuuttipeliä

Klo 10 olen takaisin pääkirkolla. Kii-rehdin selvittämään muutamia laskutusasioita keskusseurakuntatalon hallintovirastoon ennen seuraavia työtehtäviä. Huomista konserttia ja tulevia jumalanpalveluksiakin pitäisi ehtiä harjoitella ja tehdä vielä konsertin käsiohjelmat.

Aikaa harjoitteluun jää vähän, mutta koetan saada Bachin pienen urkukoraalin selkäyttimeen. Kertauksineen yksisivuisessa kappaleessa on 24 tah-tia. Kaiken kaikkiaan soitettavaa on rapiat 700 nuottia. Esitystempossa kappale kestää vain reilun minuutin. Soittaessani minun on siis tehtävä 9,3 päätöstä sekunnissa. Siksi jokainen lii-ke on harjoiteltava eräänlaiseksi refleksiksi. Tästä harjoittelussa on poh-jimmiltaan kysymys. Käsiohjelmien tulostus saa jäädä huomiseksi. Ruoka- tauko jää harjoittelun ottaman ajan takia olemattomaksi, joten käyn hake-massa läheiseltä huoltoasemalta mu-kaani makkaraperunat sekä pari ba-

naania evääksi loppupäivälle. Bach tu-lee vaatimaan vielä paljon lisätyötä.

Klo 12.30 edessä on lähtö palveluko-tikierrokselle. Kolme hartautta odottaa toimittajiaan. Jälleen samat kellonajat ja hartausjärjestys kuten tavallisesti, vai onko? Aikataulu pettää, kuten aina silloin, kun on kiire. Peräkkäin tarkoitetut toinen ja kolmas hartaus alkavatkin samaan aikaan. Kuka näis-tä järjestelyistä on vastuussa? Aikaa syyllisen etsimiseen ei ole. Papista ja kanttorista muodostuva osastomme jakautuu kahtia. Minulle jää aikaa valmistella kokonainen hartaus nel-jässäkymmenessäviidessä minuutissa. Porhallan vauhdikkaasti takaisin pää-kirkolle ja etsin käsiini evankeliumi-kirjan ja rukoushetkien kaavat. Poi-min päivän rukoukset ja raamatun tekstit netistä ja lisään pakettiin ru-kouksen sairaan luona vierailun tii-moilta. Olen takaisin palvelukodilla 5 minuuttia ennen määräaikaa.

Kanttori rumpusetin takana

Pääsen irtautumaan palvelutalolta **15.30**. Kuppi kahvia maistuisi, mutta siihen ei ole aikaa. Nuorten bändi ko-koontuu **klo 16**. Soittimet ja äänentois-to pitää vielä laittaa edellisen ryhmän jäljiltä järjestykseen sekä varmistaa riittävä nuottien määrä. Tällä kertaa bändin kaikki jäsenet eivät saavukaan paikalle, vaikka edessä ovat viimeiset harjoitukset ennen esitystä. Hyppään

itse rumpusetin taakse. Soitamme puo-litoista tuntia. Harjoitukset päättyvät osaltani **17.40**. Päätämme järjestää yh-det ylimääräiset harjoitukset ennen ensi viikolla olevaa esitystä.

Sulkiessani treenikämpän oven vat-sani kiukuttelee kuten tavallista. Vaien-nan happovaivat banaanilla. Seurakun-nan keittiössä kiskaisen kupillisen kyl-mennyt kahvia ja heitän perään toisen banaanin. Vatsasta huolimatta kofeiini on tarpeen, jotta jaksaa iltaan saakka. Kuoron aloittaessa harjoituksensa jou-lukirkkoa varten **klo 18** talossa ei näy enää muita. Pitkän päivän ja kahvin an-taman lisäpiristeen vaikutus alkaa nä-kyä ylikierroksina ja harjoituksissa pii-saa vauhtia. Ylihuominen esiintyminen edellyttää vielä täyttä keskittymistä sä-velepäpuhtauksien kitkemiseen ja arti-kulaatioon. Pidämme 5 minuutin tauon kesken harjoitusten ja nautimme lasi-liset vettä. Harjoitus jatkuu vielä ja päättyy kello 20 laulettuun Isä meidän -rukoukseen. Kuorolaisten lähdettyä käyn varmistamassa sekä kirkon että seurakuntatalon ovien lukituksen. Valot pois, työpäivä on päättynyt **20.15**. Saavun kotiin **20.45** lasten jo nukkues-sa. Väsyttää. ■

Paavo Liskin teatterissa opittua

OLEN OLLUT MONISSA edesmenneen teatterineuvos Paavo Liskin ohjaamissa esityksissä näyttelijänä. Usein totesimme, että jokaisen papin olisi saatava teatteriohjaajan käsittelyä. Itse muistelen näitä vuosia suurella lämmöllä.

ERÄÄN KERRAN teatterineuvos Liski oli vaimonsa kanssa vetämälläni Toksovan-Kelton-Kupanitsan retkellä. Pietarissa bussista meni tuuletushihna poikki, ja sen vaihtaminen vei oman aikansa. Nälkäiset matkailaiset hieman harmittelivat keskeytystä matkaa. Siihen Paavo Liski totesi, että ympärillämme on ilmaista teatteria vaikka minkälaista ja alkoi selostaa ihmisten kävelytyylejä. Siinä on vanha mies, jonka askeleissa soita näkyy. Siinä taas nuori mies, joka reippaasti pyrkii eteenpäin tietämättä historian tuskista. Päätin itse kiertää

juosten muutaman korttelin ja jalkakäytävällä bussin kohdalla painelin pikajuoksua. Sitten sain tietää, että bussi on kunnossa ja matka jatkuu. Menin autoon ja naurua piisasi ihmisillä. Jotkut harmittelivat, että teatteriesitykset loppuvat ja päästään hotelliin. Tunti oli mennyt nopeasti.

EVAKKO-OOPPERASSA esiitin Muolaan rovasti Toivo Rapelia. Eräässä kohdassa oli vietävä sanomaa kaatuneesta pojasta. Jostakin syystä kohtausta oli useampaankin kertaan harjoiteltava. Sanoman esittäminen ei ollut helppoa. Toisaalta emäntä ortodoksina oivaltaa ja sanoo luterilaiselle papille: ”En mie uso teidän Jumalaan.” Papin ei sovi suuttua vaan nöyrästi ottaa vastaan ryöpytys. Pappia oli helpo näytellä, mutta surusanoman vieminen ja läsnäolo näytellenkin ottivat voimille. Toinen surusanoma vietiin hämäläisemännälle. Siinäkin pappia nöyryytettiin: ”Te vain itkette sitä, että teiltä on jokin Karjala viety, mutta nyt minulta vietiin kokonainen poika.”

Evakko-oopperassa oli myös räjäytyskohtauksia. Tuttu isäntä rippikouluikäisen poikansa kanssa oli niitä suorittamassa. Erään kerran mies kuiskasi korvaani, että painan nallin räjäytukseen hieman aikai-

”Usein totesimme, että jokaisen papin olisi saatava teatteriohjaajan käsittelyä.”

semmin kohdallasi, jos et kunnolla kohteile poikaani rippikoululeirillä. Ja poikaa hieman kauempana hymyilytti. Se kesäleiri meni hienosti.

SAMPO-OOPPERAN esityksessä ollessani noin kymmenen metrin korkeudessa Ukko Ylijumalana komealla kaarella, jossa ei ollut minkäänlaista kaidetta, saattoi minulla olla hieman huimausta, varsinkin kun ei ollut silmälaseja päässäni. ”Kyllä siihen korkeuteen tottuu”, sanoi Liski. Ja kyllä totuin jopa niin rennosti, että katsoja hihkaisi peloissaan: ”Herra Jumala. Nyt se putoaa.” Tai erään kerran huuto: ”Nyt kyllä jää Ypäjä ilman kirkkoherraa.” Eipä ole vielä kukaan jäänyt ilman. Tai erään kerran: ”Eks sää nyt näe, että ei se mikään Herra Jumala ole, vaan Ukko Ylijumala.” ■

RISTO AHTI
KIRKKOHERRA, YPÄJÄ

VEM ÄR RÄDD FÖR ARBETSTID?

MALIN LINDBLOM

MISSIONÄR I FINSKA

MISSIONSSÄLLSKAPET, ISRAEL

KUVA: RUNE LINDBLOM

Jag fick nästan vara med om att jobba i en försöksförsamling när det gäller arbetstid för de andliga arbetarna. Just innan jag började där röstades om saken. Majoriteten vägrade. Redan att testa hur det skulle fungera med arbetstid sågs som något fruktansvärt. Varför kan man inte ens testa, suckar jag.

Men på Papiston Päivät 2010 såg vi det igen. Många präster röstar mot införande av arbetstid. Av nån anledning ses det som början till ett förfall, då präster aldrig är anträffbara eller inte kan sköta sitt jobb eftersom veckotimmarna är fulla. Prästers och kantorers avoga inställning till arbetstid har förvånat mig lika mycket som åsikten om att man inte vill ha högre lön. Varför vill man inte ha bättre arbetsförhållanden och få skäligare betalt för det man gör?

Poängen är inte att göra andliga arbetare oanträffbara för församlingen. Poängen som jag förstår det är att ge anställda vettiga arbetsförhållanden, och detta behövs särskilt om vi vill rekrytera nya anställda till kyrkan och för att både nya och gamla skall orka.

Äldre präster säger att det blev sämre när två lediga dagar infördes. Jag kan tro att det delvis är sant. Förtut spred man ut arbetet på sex, tidigare sju dagar och det var naturligtvis mindre stressigt än att försöka få jobbet gjort på fem dagar. Dock tror jag att arbetsmängden också ökat. Den enskilda servicen vid förrättningar, med hembesök och skilda hemdop för alla tar tid och nya dataprogram skall också ha sin tid. Ändå tror jag ingen vill vara utan hembesök inför förrättningar och ingen vill heller ha tillbaka tiden då prästen alltid var på jobb, då inga lediga dagar fanns. De lediga dagarna är en välsignelse, man har rätt att vara ledig. Sen är det vår och förmannens uppgift att se till att vi är lediga. Man kan tycka att det underlättar om jag tar ett par samtal, om jag skri-

ver färdigt det där som blev på hälft och bara skickar den där ena eposten, men det underlättar inte. Det betyder att jag inte kan vara ledig, att jag inte slappnar av och samlar kraft. Det betyder att jag sätter den tid jag borde sätta på mina närmaste (och mig själv) på att jobba lite till. Vad betyder det i längden? Jo, själv mår man inte bra och människorna omkring en mår lika dåligt, om man aldrig kan koppla bort jobbet.

”Varför vill man inte ha bättre arbetsförhållanden och få skäligare betalt för det man gör?”

Det finns dom som klarar sig utan lediga dagar och arbetstid. Det finns dom som kan reglera sitt jobb själva, som jobbar skäligt. Tyvärr verkar de vara väldigt sällsynta. De flesta tärs av att inte kunna koppla bort jobbet och för den plikttrogne perfektionisten är det svårt att sätta gränser. Då jobbar man tretton timmar dag efter dag och blir allt tröttare. Arbetstiden skulle hjälpa oss. Den skulle åtminstone delvis flytta gränsdragningsbördan från den enskilda arbetstagaren till arbetsgivaren. Arbetstid betyder inte att vi präster skulle jobba åtta till fyra eller aldrig göra långa dagar, men den skulle betyda att vi inte dag efter dag skulle jobba för långa dagar och att vi skulle få ersättning för det jobb vi gör. Nu behövs det bara att de som får pröva på arbetstid kommer med feedback så att t.ex. inräknad förberedelsestid inför högmässor och förrättningar blir rätt. Och naturligtvis att vi är öppna för en förändring och arbetar för att få en så bra förändring som möjligt. ■

3.4.

ELÄMÄN LEIPÄ

4. PAASTONAJAN SUNN.

Liturginen väri: violetti tai sininen

Jh. 6:24–35

Virret: 473: 1, -, 59, 417, (224), 473: 2

Muuta musiikkia: Franck: Leivästä enkelten, Etiopia/Perkiö: Leipä on lahja (LKM 80), Simojoki/Tiilikka: Murrettu leipä (S 67), Kaanon, A. Gerdmar/Joh. 6:35, Kaskinen: Leipä elämän (RV 689), Heikkilä: Runsasta leipää (UM 100), Harling: Vuoksi elämän (MaL 97)

Aina nälkä ja koko ajan jano

KATI ELORANTA

Tätä kirjoittaessani on lehdissä ollut aika paljon kirjoittelua siitä, kuuluvatko Suvivirsi ja Enkeli tai vaan enää kouluihin. Asiaan liittyviä erilaisia keskustelupalstoja lukiessa meinaa masentua. Tuntuu väkisinkin siltä, ettei hengellisyydellä ole enää merkitystä ihmisille ja tekee mieli luovuttaa. Mutta toisaalta iskee myös syvä epäily. Voiko asia todellakin olla niin? Olisiko ihminen voinut muuttua niin radikaalisti vuosisatojen kuluessa, ettei hän enää tunne sisäistä nälkää, elämän leivän kaipuuta? Vai missä on vika? En tiedä, mutta pohdiskelempa kuitenkin.

On vaikea uskoa, että syy siihen löytyisi elämän leivän antajasta, Jeesuksesta. Hänen jakamansa leipä on edelleen yhtä tuoretta ja ravitsevaa kuin liki parituhatta vuotta sitten. Vaikka ihmisten elämänlaatu ja -arvotkin ovat vaihdelleet eri vuosisatoina ja -kymmeninä, ja näin tulee vastedeskin olemaan, ovat elämän peruskysymykset kuitenkin pysyneet samoina. Kuten kysymys elämän oikeasta ja väärästä ja siitä, miten lähimmäisiä tulee kohdella. Tai siitä, mitä kuoleman jälkeen tapahtuu, mikä on oma paikka elämässä jne. Näihin kysymyksiin Jeesus, elämän leipä, on tullut vastaamaan. Ei hänen sanomansa ole millään tavalla vanhanaikaista vaan päinvastoin, se tuntuu nyt ajankohtaisemmalta kuin koskaan.

Siihenkään en oikein suostu uskomaan, ettekö nykyihminen enää tuntisi hengellisen elämän nälkää. Mutta ehkä nykyään on tarjolla niin paljon erilaisia vaihtoehtoja ja valinnanvaraa, ettei ravitseva perushuttu enää maita.

Jeesuksen aikana leipä todella oli ravinnon perusta ja jo-

kapäiväinen syötävä. Särvintä lisättiin tilanteen mukaan, mutta leipää syötiin aina. Tästä avautuu hyvin myös Jeesuksen käyttämän vertauskuvan merkitys. Kun Jeesus puhuu itsestään elämän leipänä, hän tarkoittaa olevansa jotta-kin elintärkeää, perustavaa ja jokaiseen päivään kuuluvaa. Mutta nykyajan ihminen aamiaismuroineen ja mysleineen tuntuu kuitenkin etääntyneen reilusta leivästä. Kun tarjolla on kaikkea yllin kyllin ja on mahdollisuus valita, millä sielunsa täyttää, saattaa uskostakin tulla vain yksi vaihtoehto muiden joukossa. Ei enää elämän tarkoitus ja perusta. Ja useimmiten sellaiset vaihtoehdot voittavat, joissa saavutetaan pienellä vaivalla helposti hyvää oloa ja tyydytystä. Ristin tie ei kuulosta kovin houkuttelevalta vaihtoehdolta pikahelpotusten keskellä. Se kun ei ole helppo tie kulkea.

No onko vika sitten kirkossa ja sen paimenissa, kun elämän leipä ei maistu ihmisille? Että me emme vain osaa tarjota leipää tuoreena, vaan se on aina vähän kuivaa tai jopa homeista? No eipä kritiikki tyhjältä synny, joten kai tässä on taas peiliin katsomisen paikka. Mutta toisinaan tuntuu siltä, että teki kirkko mitä tahansa, löytyy aina niitä, jotka arvostelvat ja moittivat.

”Kun tarjolla on kaikkea yllin kyllin ja on mahdollisuus valita, millä sielunsa täyttää, saattaa uskostakin tulla vain yksi vaihtoehto muiden joukossa.”

Syntyykö tästä pohdinnasta mitään johtopäätöksiä? Ehkä se, että meidän tehtävämme kirkkona/kirkon palvelijoina on uskoa siihen kaiken kritiikinkin keskellä, että jakamamme leipä, Kristus, on sitä, mitä ihmiset tarvitsevat. Uskoa siihen, että meillä on tarjota sitä, mitä ihmiset kaipaavat, ja uskoa myös siihen, että ihmisillä on Sielun veljen laulun sanoin ”aina nälkä ja koko ajan jano”. Meidän tehtävämme on murtaa yhdessä elämän leipää, jakaa sitä toisillemme niin lähellä kuin kaukana. Jakaa konkreettisesti rakkauden tekojen ja lähimmäisen palvelun kautta. Jakaa ehtoollisen ja Jumalan sanan kautta, ravita ja tyydyttää sielun nälkää. Loppu jääköön Jumalan käsiin. ■

10.4.

KÄRSIMYKSEN SUNNUNTAI

5. PAASTONAJAN SUNN.

Liturginen väri: violetti tai sininen

Lk. 13:31–35

Virret: 275, -, 80, 274, (276), 79: 8, 9

Muuta musiikkia: Holmen/Miettinen: Jeesus, otit osan (SK, PPT 63), VK 552 Mua siipeis suojaan kätke (esim. soitinversiona), Becker/Volkslied: Kärsimyslaulu (HH 38), Härkönen/Mustonen: Että paremmin osaisin (QV 91), Laaksonen/Kaskinen: Lähelle ihmistä (UM 70)

Tässä olen, tässä olen!

JANI KAIRAVUO

Kääk! Saarnavuoro osumassa kärsimyksen sunnuntaille? Koetko, että elämässään melko onnekkaan ja suhteellisen vähällä päässeen on vaikea saarnata kärsimyksestä? Ei hätää – meillä on ratkaisu ongelmaasi! 1) Pyydä jotakuta sairaalapappia – kärsimyksen ammattilaista – vierailevaksi saarnaajaksi. 2) Ehdota, että voisit pitää dialogisaarnan jonkun kärsineemmän näköisen työkaverisi kanssa. 3) Lue tästä eteenpäin ja yritä keksiä jotain ihan itse.

Kärsimyksen sunnuntain psalmissa 43 tulee esille kärsivän ihmisen perustavaa laatua oleva kokemus hylätyksi tulemisesta. Se on yleisinhimillinen ja hyvin ymmärrettävä kysymys, joka nousee syvästä kärsimyksestä ja pettymyksestä. ”Jumalani, Jumalani, miksi minut hylkäsit” on paitsi ristinnaulitun Vapahtajamme ja kovasti koetellun Jobin kysymys, myös edelleen 2010-luvulla kärsimyksen keskeinä elävien peruskysymys Jumalalle.

Kysymyksen ”miksi minut hylkäsit” loogisena edellytyksenä on oletus siitä, että kärsimys ei voisi kuulua hyvän ja rakastavan Jumalan suunnitelmaan luotujaan kohtaan. Helpon ja myötätuulen sävyttämän elämän arjessa on vaara ajautua ajattelemaan, että elämään Jumalan maailmassa kuuluu vain hyvyttä ja kauneutta. Näihin pohdintoihin voi kuitenkin vastata kysymällä, oliko Jumalan Pojan runneltu ruumis ristillä hyvää ja kaunista katsottavaa? Entä voiko joku väittää, että Jeesuksen kärsimys ei olisi kuulunut Jumalan suureen suunnitelmaan?

Eräässä toimituskeskustelussa paljon kärsineen omaiset kertoivat, että sairautensa alkuvaiheessa vainaja oli lukuisien muiden tapaan valitellut osaansa tyyliin ”miksi minä”.

”Jos en minä, miksi sitten joku toinen?”

Myöhemmin hänen mieleensä oli kuitenkin juolahtanut kysymys ”jos en minä, miksi sitten joku toinen?”. Tämän jälkeen hän oli jaksanut kantaa sairauden taakan tiettyssä mielessä valoisammin. Tämä tarina muistuttaa, että kysymys ”miksi minut hylkäsit” on perusluonteeltaan itsekäs. Se kertoo, että omasta mielestään kysyjä ei olisi ansainnut tällaista kohtelua Jumalalta. Se paljastaa myös, että kysyjä ottaa Jumalan paikan kuvittelemalla tuntevansa Luojaansa suunnitelmat paremmin kuin Luoja itse.

Kärsimyksessä mielenkiintoista on sen suhteellisuus. Si-vustakatsojalla on joskus kiusaus arvioida ja arvottaa eri ihmisten kokemaa kärsimystä. Tähän ei meillä kuitenkaan ole lupaa. Nuorisopappi ei voi lohduttaa lemmentuskissa riutuvia nuoria werthereitä kertomalla, että ei tuo vielä ole mitään oikeaa kärsimystä. Siunauskeskustelussa ei tule sanoa, että mitäs siinä kahdeksankymppisen perään kollotat, naapurista kuoli juuri kolmekymppinen perheenisä. Kärsimyksen kokemus on aina subjektiivista. Tehtävämme kristittyinä on itkeä itkevien kanssa toisiamme tukien, mutta ei toisten tunteita vähätellen ja kiistäen.

Ajatus luotunsa hylänneestä, vastuunsa unohtaneesta ja kaukana olevasta Jumalasta on ihmisen primitiivireaktio kärsimykseen. Jumalan valtakunnan suuriin paradokseihin kuuluu kuitenkin, että juuri silloin kun kärsimys on suurinta, on Jumala kärsivää lähinnä: Minä olen kyllä ollut lähellä, mutta he eivät ole minua etsineet, olen ollut läsnä, mutta he eivät ole minua kyselleet, olen sanonut: ”Tässä olen, tässä olen!” (Jes. 65:1)

Vanha tarina kertoo miehestä, joka näki eräänä yönä unta. Hän käveli pitkin hiekkarantaa ja näki hiekassa jalanjälkiä, jotka tulkitsi omikseen. Vierellä kulkivat kuitenkin toisetkin jalanjäljet.

Mies kysyikin, kenen jäljet ne olivat ja sai vastauksen: ”Ne ovat minun, Jeesuksen.” Mies seuraili rantaa ja huomasi, että elämän hyvinä aikoina jäljet kulkivat turvallisesti vierekkäin. Kauhukseen hän huomasi, että vaikeina aikoina hiekalle olivat jääneet vain yhdet jäljet. Mies tivasi: ”Miksi elämäni vaikeina aikoina hiekassa on vain yhdet jäljet? Miksi olet hylännyt minut silloin?” Jeesus vastasi: ”Kun hiekassa on kahdet jäljet, olen kulkenut vierelläsi. Kun näet vain yhdet jäljet, silloin olen kantanut sinua.” ■

17.4.

KUNNIAN KUNINKAAN ALENNUSTIE

PALMUSUNNUNTAI

Liturginen väri: violetti tai sininen

Jh. 12:1–8

Virret: 54, -, 58: 1-3, 61, (299), 60: 1, 3, 4, 6

Muuta musiikkia: Hindemith/Hiironniemi: Sai maailma Isältä Vapahtajan, erit. säk. 2, 4 (LKM 62), Laaksonen/Kaskinen: Lähelle ihmistä (UM 70), Kalenius/Kekäle: Jumalani, Jumalani (PM), Ransk./Kaskinen: Veljeksemme saavuit kerran (LKM 91), Ring/Hartman: Herramme, luovuit kruunusta Jumalan (Rv 38, YK)

Matka alkaa

KATI KEMPPAINEN

Jeesuksen matka ristille alkaa tänään. Tänä vuonna eivät palmunoksat liehu päivän tekstissä, vaan kalilis, Intiasta asti tuotu sakea nardusöljy leviää tuoksuun ilmaan. Aisteihin vetoavia kertomuksia molemmat. Tässä tapahtumassa puhuttelevinta on Marian syvä rakkaus Jeesusta kohtaan ja hänen ainutlaatuihin, rajoja rikkova tapansa osoittaa se.

Kohtaus Jeesuksen ja häntä rakastavan naisen kanssa on suorastaan hämmentävän intiimi, ja moni meistäkin olisi paheksunut tilannetta. Marian käyttämä hajuste vastasi työmiehen vuoden palkkaa. Hän myös näyttäytyi tilanteessa kunnialliselle naiselle epäsojivalla tavalla päästäessään hiuksensa auki vieraiden läsnä ollessa – suorastaan skandaalimaista ja kuului vain avioparin makuuhuoneeseen. Jeesus ottaa Marian teon vastaan itsestään selvänä ja luonnollisena ja asettuu puolustamaan häntä arvostelijoita vastaan. Jeesus myös näkee Marian teossa paljon enemmän merkitystä kuin tämä itse.

Marian edellinen kohtaaminen Jeesuksen kanssa oli tapahtunut myös aivan konkreettisesti hänen jalkojensa juuressa: silloin Maria oli vaipunut Jeesuksen eteen itkien ja valittaen veljensä Lasaruksen kuolemaa. Ei ole epäilystäkään, etteikö Jeesuksen suhde näihin kolmeen sisarukseen, Mariaan, Marttaan ja Lasarukseen, ollut poikkeuksellisen läheinen.

On mielenkiintoista, miten parin raamatunkertomuksen kautta meille on syntynyt kuva Marian ja Martan persoonallisuuksista. Martta, toimen nainen ja kunnon vierasemäntä, palvelee Jeesusta omalla tavallaan. Maria, mystikko ja palvoja, toimii, kuten hänen kuuluukin toimia. Ainoastaan Lasarusta emme pysty luonnehtimaan: hänen tär-

kein tehtävänsä oli olla se, jonka Jeesus dramaattisesti kutsuu kuolleiden valtakunnasta takaisin elävien joukkoon. Sen tiedämme, että Jeesus rakasti Lasarusta suuresti.

Juudas Iskariotkin on kohtauksessa mukana ja finanssipuolen henkilönä näkee, miten dinaarit kirjaimellisesti valuvat maahan ja höyrystyvät ilmaan. Marian ja Juudas Iskariotin sieluntilat eivät olisi voineet olla kauempana toisistaan. Juudaksen ilmeinen shokki vain korostaa Marian uhrin ainutlaatuisuutta ja hänen rakkautensa syvyyttä. Juudas, yksi kahdestatoista valitusta, oli päätynt jo hyvin etäälle Herrastaan. Marian sydän puolestaan oli kiintynyt Mestariinsa lopullisesti.

Palmusunnuntaita juhliitaan Tansanian kirkkoissa palmunoksin tai muunlaisin vihrein oksin, jos palmuja ei sillä alueella kasva. Jumalanpalveluksen jälkeen kaduilla näkee laulavia, oksia heiluttelevia kulkueita. Alkaa pääsiäisviikko, ja tiedossa on joka päivälle tilaisuuksia kirkkoissa. Monet tahot järjestävät näkyviä evankelioimiskampanjoita, jotka myös kuuluvat kauas.

Kotimme lähellä seitsemännen päivän adventistit kokoontuivat useaksi päiväksi kirkon pihalle, pystyttivät sinne resuiset telttansa, levittelivät kattilansa, nuotiopuunsa ja pyykkinsä ympäriinsä ja asettuivat viettämään pääsiäisviikkoa. Aamuisin kohta moskeijoiden rukouskutsun jälkeen alkoivat rukoukset, laulut ja puheet raikumaan kirkon kaiuttimista. Pitkälle iltaan jatkettiin. Kaupungin kaduille vitritelttiin banderolleja, joissa mainostettiin milloin minkäkin kirkon ristiretkeä tähän kaupunkiin. En tiedä ymmärsivätkö muslimit pahastua tuon nimenomaisen sanan käytöstä, en ainakaan koskaan kuullut ihmettelyä. Itse taisin olla ainoa, joka piti sanavalintaa hieman erikoisena maassa, jossa muslimeja ja kristittyjä on kutakuinkin yhtä paljon ja jossa kunnia-asiana on rauhanomainen rinnakkainelo heidän välillään. Joka tapauksessa oli aivan selvää, että pääsiäisen aikaan kristittyjen tuli kuulua ja näkyä kaupungin katukuvassa. Profiili sai nousta korkealle.

Meille pääsiäinen on hiljentymisen ja Jumalan Pojan kärsimyksen muistamisen aikaa. Edellä kerrottu voi tuntua meille vieraalta tavalta juhlia pyhää viikkoa. Yhteistä on kuitenkin ajatus, että nämä kirkkovuoden erityiset pyhät ajanjakso on hyvä jotenkin noteerata oman arkisen elämänsä juoksussa. Meilläkin moni viettää jonkinlaista paastoa tai ainakin karsii joitakin asioita elämästään. Kun arjen ja pyhän rajat ovat elämässä käyneet hämäriksi – kun pyhä ei eroa arjesta, sunnuntai muista viikonpäivistä – monilla on herännyt kaipaus pyhiin aikoihin, niihin erityisiin ajanjaksoihin elämän virrassa, joilla olisi jotakin suurempaa merkitystä. Pääsiäisviikko on yksi näistä. Pääsiäisviikko, Kunnian kuninkaan kärsimystielle liittyminen, voi muodostua merkittäväksi hengelliseksi matkaksi meille. Se alkaa tänään ja kuljettaa meitä päivä päivästä lähemmäs kohti ristiä ja ylösnousemusta. Tule mukaan tälle matkalle muiden opetuslasten joukkoon. ■

18.4.

JEESUS GETSEMANESSA

HILJAISEN VIIKON MA

Liturginen väri: violetti tai sininen

Jh. 18:1–27

Virret: 56: 1-3, -, 77, 121, 360: 4, 5

Muuta musiikkia: Hull/Hammond: Taas muistaa voin Getsemanen (RV 139), Simojoki/Rautanen: Jeesus, tänne saavuit kerran (S 61), Mäenpää: Niin kuin Pietari hänet kielsi (NSV 1990/73), Pyysalo/Saarenketo: Varjossa öljypuiden (RM), Blomqvist/Falck: Oi kärsivä kuningas (SK 40)

Kärsimystien alku

KALERVO SALO

Jeesus päätti viimeisen opetuspuheensa (Jh.13–17) rukoukseen. Kertomus Jeesuksen paluusta kirkkauteensa alkaa jaksomme alusta. Johanneksen evankeliumin alussa kerrotaan, miten Sana tuli lihaksi. Nyt puolestaan koittaa aika, jolloin Jeesus palaa takaisin ”Sanaksi”, taivaalliseen kirkkauteensa.

Johanneksen kertomus seuraa perinteistä pääsiäiskertomusta. Ydinkohdat ovat suunnilleen samoin kerrottu kuin Markuksen tekstissäänkin. Erojakin toki löytyy. Johannes korostaa Markusta enemmän roomalaisten osuutta Jeesuksen pidättämisessä. Vain Johanneksella lempiopetuslapsi ja Jeesuksen äiti seisovat ristin juurella. Vastaavasti Markuksen tietyt piirteet puuttuvat Johanneksen kertomuksesta. Pois jäivät mm. rukoukshamppailu Getsemanessa, kuvaus synedriumien istunnosta, kertomus Kyrenestä kotoisin olevasta Simonista, joka kantoi Jeesuksen ristiä tai selostus Jeesuksen kuolinhetken pimeydestä ja temppelin esiripun halkeamisesta.

Jakson kertomus on selkeä ja varsin helposti ymmärrettävä. Juudas saapuu pidättämään Jeesusta suurehkon roomalaisen sotajoukon (kr. speira, ’kohortti’, noin 600 miestä) kanssa. Kertomuksen juuri voi toki olla historiallinen, vaikka tuskin kukaan lähettäisi näin suurta sotilasosastoa pidättämään yhtä miestä tai pientä opetuslasten joukkoa.

Kertomuksessa syntyy keskeinen jännite Rooman ja kristinuskon välille juutalaisten jäädessä taka-alalle. Varhaisen kristillisyyden aikana roomalaisen hallinnon ja kristillisyyden välillä oli toisinaan kriisejä, joita tekstimme heijastelee. Kristinuskosta kerrottiin epämääräisiä huhuja, joissa heitä syytettiin suorastaan kannibalismista: hehän syövät ihmisen ruu-

mista ja juovat hänen vertaan. Asiasta tietämättömät eivät siis ymmärtäneet, mistä ehtoollisen viettämisessä oikein oli kyse.

Kristityt myös kieltäytyivät palvomasta keisarin kuvaa – ja tämä herätti epäluuloja heidän aikeistaan pyrkiä horjuttamaan Rooman valta-asemaa. Joskus kristittyjä syytettiin asioista, joihin he todellisuudessa eivät olleet syyllistyneet. Ajoittain kristityt kokivat paikallisia vainoja. Toisinaan he puolestaan saivat elää rauhassa.

Jeesus suhtautuu pidättäjiinsä varsin välinpitämättömästi. Hän on suorastaan ylimielinen ja tietää, mitä on tulossa. Jeesuksen yliveraisuus näkyy korostuneesta ”minä olen” ilmauksesta. Jeesuksen ei tarvitse kieltää omaa persoonaansa eikä pakoilla. Hänen sanansa voimasta kiinniottajat kaatuvat maahan. Jumalan Poika tietää oman paikkansa Jumalan suunnitelmassa ja toimii sen mukaisesti.

”Jumalan Poika tietää
oman paikkansa Jumalan
suunnitelmassa ja toimii sen
mukaisesti.”

Kertomuksessa voi nähdä vahvan kontrastin Jeesuksen ja Pietarin välillä. Jeesus ilmaisee pidättäjilleen, kuka hän on (egoo eimi). Pietari puolestaan turvautuu hädän hetkellä omiin puolustusreaktioihinsa ja kieltää olevansa Jeesuksen opetuslapsi (ouk eimi). Tekstissä on selvä vastakohta hyvällä itsetunnolla varustetun Jeesuksen ja pelkurimaisesti käyttäytyvän Pietarin välillä. Samalla Johannes tekee selväksi, miten kristityn tulee käyttäytyä vainojen ja kuoleman uhan edessä.

Jeesus myös suojelee omiaan ja vaatii, että opetuslapset saavat poistua paikalta. Jeesus myös kieltää opetuslapsia asettumasta vastarintaan. Se on tarpeetonta, sillä kaikki tapahtuu Jumalan tahdon mukaisesti. Johanneksen kertomus menee synoptikkoja pidemmälle ilmaisemalla, että nimenomaan Pietari löi Malkos-nimisen palvelijan korvan pois.

Ylipappi esitti Jeesukselle vain yhden kysymyksen Jeesuksen opetuslapsista ja opetuksesta. Vastaus oli ylimielinen. Ylipapin tulisi esittää kysymyksensä niille, jotka ovat hänen julkisia saarnojaan kuulleet. Salassa hän ei ole mitään opettanut. Ihmiset kyllä tietävät, mitä hän opettaa.

Yksi vartijoista löi Jeesusta kasvoihin. Vastaukseksi hän saa terävän nuhteen. Jeesuksen väärämielinen puhe tuli näyttää toteen, jotta hänen lyömisensä olisi oikeutettua. Tähän hänen vastustajansa eivät kuitenkaan kykene. Jeesus on Jumalan Poika, jonka opetus on yliveraista muihin verrattuna. ■

19.4.

**JEESUS TUTKITTAVANA
HILJAISEN VIIKON TI**

Liturginen väri: violetti tai sininen

Jh. 18:28–40

Virret: 57: 1-4, -, 74: 1-4, 76, 57: 8

Muuta musiikkia: Kuustonen: Barabbaan laulu (mm. levyllä PF 40 v.), Doane/Crosby: Jeesus, luona ristiäsi (SK 137), Ekström/Sandell: Kuolema Herran tuottanut on (SK 58), Et.-Pohjanmaa/Nyberg: Vapahtajaa katsokaa (SV 20)

Vastuuttomat eivät likaa käsiään

TIINA REINIKAINEN

Työpaikalla tai vaikkapa omassa lähipiirissä voi joskus jostakin asiasta nousta niin iso mekkala, että tilanne näyttää ihan ylitsepääsemättömältä. Kun sitä sitten pitäisi ruveta selvittämään tai viemään eteenpäin, ei halukkaita kuitenkaan löydy. Asiaa aletaan pallorella ihmiseltä toiselle. Yksi vetoaa kiireisiinsä, toinen muiden parempiin neuvottelu- ja puhetaitoihin. Joku kääntää yllättäen kokonaan takkinsa ja pitää koko asiaa niin turhana, että se on syytä unohtaa tai ainakin lakaista maton alle. On helppoa kaivella epäkohtia ja valittaa niistä, mutta kokonaan toinen asia tarttua niihin. Sillä asioiden selvittämien tietää vaivannäköä ja oman ajan antamista. Se tietää epämiellyttävien tunteiden kohtaamista niin itsessä kuin toisissa. Se tietää itsensä alttiiksi antamista. Siksi on niin paljon helpompaa ja mukavampaa vetäytyä vastuusta ja olla likaamatta omia käsiään. Tehköön joku muu sen!

Jeesuksen asia osoittautui sellaiseksi, jossa kukaan ei halunnut liata omia käsiään. Hiljaisen viikon tiistai vie meidät maaherran palatsiin, jossa juutalaiset ja Pilatus pallottelevat Jeesusta vuorotellen toisilleen. Mikä on lopulta se rikos, josta häntä syytetään, ja kenen pitäisi hänet tuomita, jos aihetta siihen löytyy.

Jeesuksen pallottelu näkyy aivan konkreettisestikin. Pilatus joutuu ravaaman edestakaisin palatsista sisään ja ulos. Sisällä hän kuulustelee Jeesusta ja ulkona hän neuvottelee juutalaisten kanssa. Juutalaiset pysyttelevät visusti palatsin ulkopuolella, etteivät saastuisi ja voisivat syödä pääsiäislampaan pian vietettävässä juhlassa.

Sinänsä juutalaiset saivat kyllä mennä sisälle pakanallisiin taloihin. Mutta he suojasivat rituaalista puhtauttaan, sillä vallitsevan rabbiinisen tulkinnan mukaan he olisivat saastaisia seuraavan seitsemän päivän ajan. Se olisi tiennyt pääsiäislampaan menemistä sivu suun. Juutalaiset eivät halunneet liata käsiään. Pilatuksen taas tiedetään myöhemmin pesseen omansa. Kätensä pesemällä hän halusi osoittaa olevansa syytön Jeesuksen vereen.

Pilatuksen mielestä Jeesuksen asia oli juutalaisten omia riitoja. Niiden selvittäminen kuului hänestä juutalaisten suurelle neuvostolle, jolla oli tuomiovalta kaikkien siviili- ja rikosoikeudellisten asioiden käsittelyssä. Juutalaisten johtomiesten mielestä Jeesusta taas syytettiin niin raskaasta rikoksesta, että asia kuului Pilatukselle, joka oli Juudean provinssin käskynhaltija. He pyysivät apua Pilatukselta, koska halusivat surmata Jeesuksen.

Kun Jeesus pitkäperjantaina naulittiin ristille, ristin päälle kiinnitettiin taulu, johon Pilatus kirjoitti hänen tuomionsa syyn: ”Jeesus Nasaretilainen, juutalaisten kuningas.” Näin Jeesus oli itsestään sanonut, ja mitä hän oli sillä tarkoittanut, sitä selvitellään tänään maaherran palatsissa. Jeesus kertoo olevansa kuningas, jonka kuninkuus ei ole peräisin tästä maailmasta. Hän sanoo tullessa maailmaan todistaakseen totuuden puolesta. Hän on tie, totuus ja elämä. Hänessä Jumala on ilmoittanut itsensä ja rakkautensa. Tätä juutalaiset eivät voineet sulattaa.

Pilatus vakuuttuu vähän kerrassaan Jeesuksen harmittomuudesta. Hän vakuuttuu siitä, ettei Jeesus ole mikään kapinoitsija, joka yllyttää juutalaiset Rooman valtaa vastaan huudattaen sitten itsensä vapaaksi Israelin kuninkaaksi. Näinhän juutalaiset johtomiehet väittivät. Pilatus ehdottaa Jeesuksen vapauttamista, mutta kansa vaihtaa hänet Barabakseen.

Totuuden kohtaaminen ei ole helppoa. Asioiden selvitleminen ei ole helppoa. Mikä on omassa elämässäni tai lähelläni se asia, jossa minä en halua liata käsiäni? Kun väistän vastuuni tai pakenen paikalta, säilyvätkö käteni oikeasti puhtaina?

Puhuessaan Jeesuksesta Johannes haluaa evankeliumissaan liittää häneen usein sanan totuus. Mutta totuuden parina hän kuvaa Jeesusta myös toisella sanalla, joka on suureksi avuksi, kun hiljaisen viikon tiistaina myös minä olen Jeesuksen kanssa tutkittavana. Jeesus oli täynnä armoa ja totuutta. Uskaltaisinko armon varassa kohdata totuuden ja selvittää sotkut? ■

”Mikä on omassa elämässäni tai lähelläni se asia, jossa minä en halua liata käsiäni?”

20.4.

JEESUS TUOMITAAN

HILJAISEN VIIKON KE

Liturginen väri: violetti tai sininen

Jh. 19:1–16

Virret: 62: 1-4, -, 71: 1-6, 80, 71: 7, 8

Muuta musiikkia: Israel/Löytty: Sinä olet Kuninkaamme (LV 31), Ruots./Engelke: Taivaitten valtias lyötynä (SK 43), Nikkola/Haavio: Kaunis orjaruus (LV 1997/35), Kekäle: Minäkö sen tein? (PPT69)

”Tulla kohdelluksi oikein,
oikeudenmukaisesti,
on yksi ihmisenä olemisen
perusoikeuksia
ja -vaatimuksia.”

Oikeus on voittanut taas

KATI ELORANTA

”**O**ikeus on voittanut taas, silmä silmästä ja rauha on maas.” Näin lauloi Hassisen Kone aikoinaan. Tulla kohdelluksi oikein, oikeudenmukaisesti, on yksi ihmisenä olemisen perusoikeuksia ja -vaatimuksia. Uskaltaisn väittää, että jokainen perus-omallatunnolla varustettu ihminen näkee punaista tai ainakin reagoi jollain tavalla kokiessaan tai nähdessään epäoikeudenmukaista kohtelua. Täytyyhän sellaisen hetkauttaa tai muuten tällä maailmalla ei ole toivoa.

Siksi uskoisin myös, että jokaisen perus-omallatunnolla varustetun ihmisen karvat nousevat pystyyn Jeesuksen kärsimyshistorian viimeisten hetkien äärellä. Se mitä Jeesukselle tapahtui, on nimittäin jotenkin epäoikeudenmukaisen kohtelun huipentuma. Viaton, syytön ihminen joutuu heit-topussiksi ja saa perättömiä syitä niskoilleen. Eihän ketään saa kohdella noin. Siksi tapahtumasarja hetkauttaa. Siitäkin huolimatta, että Johanneksen Jeesus osoittaa melkoisen stoalaista tyyneyttä ja rauhallisuutta kaiken kivun ja nöyryyksen keskellä.

Jo itse oikeudenkäynti saa aikaan melkoisen tunnereaktion. Jeesuksen oikeudenkäynti oli oikeudenmukaisen käsitteilyn irvikuva. Siinä ei inhimillisestä näkökulmasta oikeus todellakaan voittanut. Syytön mies joutui tuomittavaksi tekaistuista syistä. Ja kaiken lisäksi Jeesusta nöyryytettiin ja satutettiin, ja lopulta hänet huutoäänestettiin riistinaulittavaksi. Ja mitä teki Jeesus? Otti vastaan sen, mitä tuleman piti. Ei juuri selitellyt, ei juuri puolustautunut.

Hiljaisen viikon tapahtumia läpi käyvä saarna saa vedotta tunteisiin ihan kunnolla. Jeesuksen kärsimyshistorian

äärellä on lupa tuntea vahvasti; kauhistella, surra, suuttua. Mitään syvälle luotaavaa tekstin analysointia ei välttämättä tarvita. Itse ajattelen riittävän, että tapahtumia eletään yhdessä uudelleen. Evankeliumitekstiä käydään läpi kertoen ja mietitään yhdessä, miten epäreilua tapahtunut oli.

Tätä kautta kun voi myös avautua selvemmin kaiken tapahtuneen merkitys. Se miksi Jeesus kuoli, ja mitä hänen kuolemansa merkitsi. Epäreilusta tuomiosta ja kuolemasta seurasi meille ihmisille hyvää. Siitä seurasi anteeksiantamus ja ikuisen elämän toivo. Siitä vain maksettiin kova hinta. Syyttömän piti ottaa toisten syyt niskoilleen, kärsiä ja joutua kohdelluksi epäoikeudenmukaisesti sovinnon ja rauhan tähden. Jumala kuolee, jotta ihminen voidaan armahtaa. Jumalan näkökulmasta Jeesuksen tuomion ja kuoleman myötä oikeus voitti, sillä Jeesuksen kuoleman myötä laskeutui rauha Jumalan ja ihmisten välille.

No eihän Jeesuksen saama kohtelu ollut ainoa lajissaan. Maailma on edelleen paha paikka, eikä taida muuksi muuttua. Edelleen epäoikeudenmukaisuus rehoittaa ja ihmisiä nöyryytetään ja satutetaan monin eri tavoin. Elämää ei nähdä arvokkaana, ihmisen elämää ei nähdä arvokkaana. Mutta voisiko tuo kipujen mies antaa toivoa sinne, missä toivoa ei meinaa enää olla. Toivoa siitä, että hän on siellä, missä on kipua ja epäoikeudenmukaisuutta. Ja voisiko kärsimyshistorian muisteleminen myös pitää omantunnon hereillä. Ettei tekisi mieli sulkea silmiä maailman pahuudelta, vaan jopa ryhtyä barrikadeille sitä vastaan. En tiedä. Menee vaikeaksi ja aika loppuu kesken. Ja sydäntäkin on taas täynnä ahdistusta. Näihin tunnelmiin ja kuviin. ■

21.4.

PYHÄ EHTOOLLINEN

KIIRASTORSTAI

Liturginen väri: violetti tai sininen

Jh. 13:1–15

Virret: 227, -, 220: 1-5, 77, (221), 220: 9

Muuta musiikkia: Horesh/Nurminen: Tätä leipää te muistokseni (LKM 46), Kilpiö/Ravanti: Jeesus, ristipolkusi (UV 2008/32), Maukonen: Tässä pöydässä (UM 97), Cruger/Hiiroonniemi: Herramme Kristus, hätään, tuskaan kuljit (LKM 16), Ransk./Kaskinen: Veljeksemme saavuit kerran (LKM 91)

Syntisten ateria

LEENA KAIRAVUO

Juhlissa on tapana kokoontua ruokapöydän äärelle. Mitä suuremmat juhlat, sitä hienommat tarjoilut! Yhteisestä ruoasta nauttiminen on yhdistänyt ihmisiä elämän tärkeissä tapahtumissa. Se kertoo yhteenkuuluvuudesta ja välittämisestä.

On monia, jotka kokevat olevansa yksinäisiä ja irrallisia. Ei ole omaa yhteisöä, johon kuulua, ei yhteistä ruokapöytää, johon kokoontua. Kun tulemme yhdessä ruokapöytään, niin kyse ei ole vain ruoasta. Ateriointi perheen, ystävien ja tuttavien kanssa kertoo myös paljon muusta. Se kertoo halusta jakaa aikaansa ja elämänsä toisten kanssa. Se kertoo yhteydestä ja palvelumielestä. Uskon, että monet voisivat paremmin, jos voisivat jakaa ruokahetkensä toisen kanssa. Haastankin sinua miettimään, voisitko sinä kutsua kotiisi, ruokapöytäsi ystäviä, sukulaisia tai naapureita. Eikä kyse ole juhlaruokailusta. Arkiruoasta riittää monelle. Vain murrettu ja jaettu leipä on kokonainen.

Eräs Tansaniassa työskennellyt ystäväni kertoi minulle, että ateriyhteys on Afrikassa erityisen tärkeä. Kun hän joskus joutui olemaan yksin kotona puolison ja lasten ollessa muualla, niin silloin naapurit tulivat hänen luokseen ja tahtoivat ruokailla yhdessä hänen kanssaan. Paikalliset ajattelivat, että kenenkään ei pitäisi ruokailla yksin, vaan aterioinnin kuului aina olla yhteisöllinen tapahtuma.

Juutalaiseen juhla-ateriaan liittyi vahvasti palvelun elementti. Ehtoollinen ja rakkauden palvelu kuuluivat Jeesuksella kiinteästi yhteen. Jonkun täytyi valmistaa yhteinen ateriointi toisille.

Tullessamme alttarin ääreen saamme nauttia yhdessä

ruokaa, jota Jumala tarjoaa meille. Kyseessä on juhla-ateria, joka kertoo, että kuulumme Jumalan yhteyteen, Jumalan perheeseen. Ehtoollinen muistuttaa meitä myös keskinäisestä yhteydestämme. Pyhällä aterialla meistä kukaan ei ole toistansa hienompi tai parempi. Olemme siinä kaikki tasavertaisina.

Kun Jeesus vietti pääsiäisajan juhla-ateriaa opetuslastensa kanssa, niin hän tiesi jo silloin, että yksi hänen opetuslapsensa kavaltaisi hänet. Tästä huolimatta hän halusi jakaa kaikkien kanssa yhteisen ruokapöydän, murtaa leivän ja ojentaa viinimaljan. Jeesuksen veri vuodatettiin syntien anteeksiantamiseksi, kaikkien puolesta. Jeesus ei siis jaotellut ihmisiä ja pyytänyt toisia pöytään ja jättänyt toisia kutsumatta. Ei. Jeesus tarjosi leipää ja viiniä kaikille, myös Juudakselle.

”Yhteisestä ruoasta nauttiminen kertoo yhteenkuuluvuudesta ja välittämisestä.”

Hyväksyntä ja anteeksianto ovat ehtoollisen ydin. Ensimmäisellä ehtoollisella ruokaa ja juomaa jaettiin kaikille – niillekin, jotka kielsivät Jeesuksen, jopa kavalsivat hänet. Myös he osallistuivat yhteiselle yhteyden aterialle. Sama anteeksiannon ja hyväksynnän kaipuu on myös meissä. Kaikki, mikä meitä painaa, kaikki salaisimmat toiveemme ovat Jumalan tiedossa. On lohdullista tietää, että Jumalalta mikään ei ole salassa ja siitä huolimatta hän kutsuu meidät pöytänsä. Hän tuntee jokaisen toiveemme ja ajatuksemme. Itseämme voimme ehkä huijata, mutta emme koskaan Jumalaa.

Ehtoollispöytään kutsutaan syntisiä ja puutteenalaisia, meitä, joilla on anteeksiantamuksen nälkä. Ehtoollisella saamme nauttia juhla-aterian, jossa talon isäntä itse tarjoaa meille parastaan. Hän tahtoo antaa meille synnit anteeksi ja lahjoittaa uuden elämän. Ehtoollinen on sovituksen ja anteeksiantamuksen merkki. Vaikka me käymmekin juhlapöytään kurjina, niin noustessamme pois, nousemme armahdettuina syntisinä, kalliisti lunastettuina juhlavieraina. Olemmekin saaneet kohdata aterialla itse kuninkaan, Kristuksen, joka on palvelut meitä. ■

22.4.

JUMALAN KARITSA PITKÄPERJANTAI

Liturginen väri: musta

Jh. 19:16–30

Virret: 67, -, 78, 70, -, 63: 1, 4

Muuta musiikkia: Simojoki/Kaskinen: Maksettu on (LKM 59), Owen/Venäl.: Suuri rakkauden meri (LKM 61), Kal-liokuusi: Golgatan veren voima (UM), trad.: Mä katselen Golgatalle päin (HH 42), Rautavaara/Lounasheimo: Suuri pitkäperjantai (HH 1), Taize: Ristin Herra (T 24)

Mies ristillä

KATI KEMPPAINEN

Muutamia vuosia sitten lensin pienlentokoneella Udzungwa-vuorten yli eteläisessä Tansaniassa. Aurinko oli nousemassa ja allamme avautuivat samettisen vihreät vuoret. Näin elefanttilauman kävelevän jonossa alapuolellani. Tuo hetki on pysyvästi jäänyt mieleeni: se ei ollut ainoastaan henkeäsalpaavan kaunista katsottavaa, vaan erityisen pysäyttävää oli nähdä maailma korkeuksista käsin. Olin ylhäällä, näin kauas ja kaikkialle, silti pystyin näkemään maanpäällisiä pieniäkin yksityiskohtia. Näkökulmaani olisi kai voinut sanoa jumalalliseksi. Samalla kun olin mykistynyt näkemästäni, mieleni valtasi outo kaiho ja epätoivo: halusin kaikin sydämin olla osa tuota, mitä näin alapuolellani. Halusin kuulua sinne.

Parisen vuotta myöhemmin teimme perheeni kanssa pääsiäisviikolla telttaretken tuolle samaiselle alueelle. Siitä muodostui kurjin koskaan tekemämme retki. Alkoi sataa, ja satoikin sitten kolme päivää peräkkäin. Oli märkää ja mutaista. Sade herätti henkiin miljoonat kärpset, lentävät koppakuoriaiset, skorpionit ja yhden käärmeenkin. Jossain vaiheessa kuulin lentokoneen äänen, katsahdin vaistomaisesti taivaalle ja mieleni lennähti heti yläilmoihin, pois, pois täältä kurjuudesta. Taivas kaareutui kaukana yläpuolellani ja sai minut tuntemaan itseni mitättömäksi, Jumalan unohtamaksi tässä syrjäisessä, mutaisessa ja kurjassa maailmankolkassa.

Nämä kaksi kuvausta ovat täysin toisilleen vastakkaisia: täydellinen, ehyt kauneus ja totaalinen kurjuus. Ne olivat kuitenkin kokemuksia täsmälleen samasta paikasta Msosa-joen rannalta. Miksi ne kuulostavat niin

vastakkaisilta? Kyse on perspektiivieroista: ylhäältä ja alhaalta. Kyse on jumalallisesta näkökulmasta ja inhimillisestä.

Tavallaan olisi ollut helpompaa, jos en olisi koskaan laskeutunut alas lentokoneesta, vaan olisin saanut säilöä mielessäni ainoastaan tuon loisteliaan kuvan yläilmoista. Mutta se ei olisi ollut koko totuus asiasta – oikea elämä kun aina päihittää illuusion. Tämä alas tuleminen, mudan ja kurjuuden keskelle laskeutuminen, oli valinta, jonka Herramme teki. Hän hylkäsi helpomman näkökulman, hylkäsi miellyttävän etäisyyden, ja aloitti työlään matkan taivaasta maan päälle. Hän syntyi ihmiseksi, tuli lihaksi ja vereksi, kaltaiseksemme, hän valitsi ihmisen osan ja suostui siihen maanpäälliseen perspektiiviin, joka meilläkin on.

Oli Jumalan tahto tulla tietämään, millaista elämä täällä maan päällä on. Ehkä hänkin, ylhäältä katsoessaan, koki samaa osaksitulemisen halua maailmaan. Tässä on pääsiäisen sanoma – joka on hyvin samankaltainen kuin joulun: hän todella tuli keskuuteemme, eli täyden elämän, kärsi, kidutettiin ja ristiinnaulittiin. (Ja jotakin muutakin piti tapahtuman, muttei vielä tänään.) Epäilemättä hän näki ylhäältä kaikki maanpäälliset yksityiskohdat, elefanttijononkin alhaalla vuoristossa – mutta se ei riittänyt.

Luomiskauneuden ihailu etäältä ei riitä Jumalalle, koska hänen korviinsa kantautuu ihmisen epätoivoinen huuto. Hän tahtoi tulla yhdeksi meistä. Hänen piti tulla yhdeksi meistä, että me pääsisimme Jumala luokse. Jumalan halu tulla ihmiseksi oli enemmän kuin uteliaisuutta, siinä oli kysymys rikkoutuneen yhteyden luomisesta uudelleen – Jumalan repeytyneen maailman korjaamisesta. Hyvä uutinen tänään on, että tämä syvyys, muta ja kurjuus ei enää ole Jumalan hylkäämä loukko, sillä Kristus tuli tänne. Jumala valitsi saada tietää, millaista täällä on. Jumala valitsi saada pelastaa maailman ja laskeutua ylhäältä alas.

Ristillä kohtaavat nämä perspektiivit. Ristillä tapahtuu jotakin aivan päinvastaista kuin miltä näyttää. Ristillä Jumala ja ihminen kohtaavat. Ristillä synnit tehdään tekemättömmiksi. Ristillä Jumalan kuolemassa ihmiselle annetaan ikui-nen elämä. Mutta mitä ihmiset siinä näkevät: ansaittu, surkea loppu kansankiihottajalle, harhaiselle jumalasyndroomasta kärsineelle häirikölle sopiva päätös. Vai kuninkaaksi kuviteltu karismaatikko, ihmenikkari ja tenhoava saarnamies – siinä petti seuraajansa. Vai minun Mestarini, jota en voi lakata rakastamasta? Poikani, jonka takia miekka on nyt lävistänyt sydämeni? Opettajani, joka hylkäsi minut kuollessaan? Maailman Vapahtaja, Messias ja Jumalan Poika? Kuka olet? Mitä nyt tapahtuu? Tässäkö kaikki oli? Herra armahda. ■

23.4.

JEESUS HAUDASSA

HILJAINEN LAUANTAI

Liturginen väri: musta

Mt. 27:62–66

Virret: 244, -, 604, 83, 298: 6, 8

Muuta musiikkia: Löytty: Toisen päivän iltana (QV 76), Forsberg/Ellingsen: Kätkeytyinä Jumalaan (RV 627), Simojoki/Kaskinen: Jeesus, poika Jumalan (SS 64), Salminen: Tuhkasta tuli nousee (Tuhkamessu, JJ 130)

Usko ja epäusko

KALERVO SALO

Näyttää siltä, että tekstissämme on katkelma varhaisesta juutalaisten ja kristittyjen välisessä kiistakeskustelussa käytetystä tekstistä. Ruumiin konkreettinen ylösnousemus ei välttämättä ole aikamme kristityn uskon edellytys. Voidaan myös ajatella, että ylösnousemusruumis on erilainen ja se sisältää ainoastaan sielun.

Juutalaisten keskuuteen levitettiin ilmeisesti huhua siitä, että opetuslapset ovat varastaneet Jeesuksen ruumiin (Mt. 28:15). Historian tutkijan näkökulmasta tällainen selitys ei ole uskottava. Pelokkaina ristiinnaulitsemista paenneet hurskaat opetuslapset tuskin olisivat sellaiseen ryhtyneet. Tekstimme lienee kuitenkin syntynyt tällaisen kuulopuheen torjumiseksi. Seurakunta halusi puolustautua juutalaista huhua vastaan. Opetuslapset eivät ole voineet syyllistyä haudan ryöstöön, sillä sitä vartioitiin tarkasti.

Tekstin keinotekoisuus näkyy aivan alussa. Sapatin valmistuspäivän mentyä on kiertoilmaus: tarkoitus on puhua itse sapatin päivästä. Silloin työn tekeminen oli kiellettyä ja kaikenlaisia arjen askareita kartettiin. Historiallisesti ei ole uskottavaa, että ylipapit ja fariseukset lähtivät sapattina Pilatuksen luo varmistamaan haudan vartiointia ja sinetöintiä. Johanneksen mukaan he eivät tuona päivänä olisi olleet valmiita saastumisen pelossa edes astumaan palatsiin. Muutoin pääsiäisateria olisi jäännyt syömättä (Jh. 18:28).

Muun evankeliumimateriaalin mukaisesti kertomus osoittaa sen, että Pilatuksella on viime kädessä valta tehdä päätökset. Silti pahantahtoiset juutalaiset johtajat tietoisesti johdattelevat häntä tiettyyn suuntaan. Tekstissä esiintyy

selkeä vastakohtaisuus: toisella puolella ovat entistä pahantahtoisemmat juutalaiset, jotka jo aiheuttivat Jeesuksen kuoleman, ja toisella puolella Jumala, joka pian herättää Jeesuksen kuolleista.

Teksti osoittaa kuitenkin sen, että varhaiset kristityt tai heidän juutalaiset kiistakeskustelijansa eivät epäilleet sinänsä sitä, että Jeesuksen hauta olisi ollut tyhjä. Matteus pyrkii osoittamaan, kuinka naurettava Jeesuksen ruumiin varastamisen teoria oli. Pilatus antoi vartijoita, jotta fariseukset ja ylipapit voisivat vartioida hautaa niin hyvin kuin se heidän inhimillisten ponnistelujensa mukaisesti olisi mahdollista. Aivan kuin Matteus haluaisi sanoa: ”Pitäkää Jeesus haudassa, jos vain pystytte.” Hauta lisäksi sinetöitiin, kuten Danielin luolakin (Dan. 6:18). Kommentti lienee syntynyt Vt:n esimerkin mukaisesti.

Jumala herätti Jeesuksen kuolleista. Sitä eivät mitkään inhimilliset toimenpiteet voi estää. Fariseukset olivat paikalla Jeesuksen kertoessa ylösnousemuksestaan (Mt. 12:40). Juuri siksi he oman logiikkansa mukaan ajattelivat, että haudan vartioiminen ja sinetöinti oli tarpeellista.

Teksti käsittelee pohjimmiltaan uskon ja epäuskon kohtaamista. Kristinuskon totuus seisoo tai kaatuu sen varassa, miten ihminen kykenee pääsiäisen ihmeen käsittämään. Kaikki inhimilliset yritykset todistaa kristinuskon oikeellisuutta eivät välttämättä ole kovin vakuuttavia tai tehokkaita. Silti ylösnousemuksesta on riittävästi todisteita, jotta siihen voi uskon luottavaisesti ankuroida.

Paras ja varhaisin todiste löytyy Paavalin lainaamasta varhaisesta traditiosta (1. Kor. 15:3–7), joka lienee muotoutunut jo 30-luvun alkupuolella ja kirjoitettu muistiin pari vuosikymmentä myöhemmin. Kristus ilmestyi Keefaalle, sitten niille kahdelletoista. Sen jälkeen yli 500 veljelle. Tämän jälkeen hän ilmestyi vielä Jaakobille (Jeesuksen veli, Jerusalemin varhaisen seurakunnan johtaja) ja uudelleen kaikille apostoleille. Viimeinen, jolle Jeesus ilmestyi, oli Paavali itse.

Mielenkiintoista, että tästä kertomuksesta on ”sensuroitu pois” naiset. Evankeliumien mukaanhan Jeesus ilmestyi ensimmäisenä jollekin naiselle tai naisille (yksityiskohdat vaihtelevat eri evankeliumeissa).

Nainen ei aikansa ajattelutavan mukaisesti oikein todistajaksi kelvannut. Siksi Paavalikin heidät jätti mainitsematta. Meidän kannaltamme tämä seikka on merkittävä ensimmäiset kristityt eivät olisi keksineet kertomusta Jeesuksen ylösnousemuksesta ja sijoittaneet siihen naisia todistajiksi. Keksityssä kertomuksessa tarina olisi vahvistettu usean miehen voimin. ■

24.4.

KRISTUS ON YLÖSNOUSSUT!

PÄÄSIÄISPÄIVÄ

Liturginen väri: valkoinen

Jh. 20:1–10

Virret: 105, 126, 90, 85, 339, 84: 5, 6

Muuta musiikkia: Taize: Tänään on Herramme noussut (LKM 24), Simojoki: Miksi hiivit hänen haudalleen? (S 72), Tansania/Kyamanywa: Jeesus on noussut, halleluja (MaL 111), Simojoki/Kaskinen: Kaikki lapset maan (LKM 77), Kiina/Löytty: Olkoon juhlamme loppumaton (MaL 114)

Uskon tuli

TIINA REINIKAINEN

Asuessani joitakin vuosia Saksassa pääsiäisen viettooni tuli kokonaan uudenlainen tapa. Ennen pääsiäisaamun jumalanpalveluksen alkua meillä oli tapana kokoontua jo aamuhämärässä pienen kyläkirkkomme pihamaalle, jonne oli sytytetty pääsiäistuli. Seurakuntalaiset lauloivat sen ympärillä laulua, jonka sanoista en saanut oikein selvää, enkä kaikkea aina ymmärtänytkään. Mutta pääsiäistuli kertoi saman kirkkaasti ja väkevästi: Kristus on ylösnoussut!

Pääsiäistulen polttaminen on vanha, ainakin jo 700-luvulta peräisin oleva tapa. Pääsiäisyön viettäminen alkoi kirkon edessä pääsiäistulen sytyttämisellä. Alun perin pääsiäistuli lienee ollut lampaita kaitsevien paimenien vartiotuli. Öisen nuotion tehtävänä oli karkottaa villieläimet ja pitää paha loitolla. Samalla se levitti ympärilleen valoa ja lämpöä.

Pääsiäistulien perinne tunnetaan toki meilläkin, erityisesti Pohjanmaalla. Tosin kirkonmiehet yrittivät kieltää ne 1700-luvulla. Kansanuskomuksissa pääsiäisvalkeat liittyivät käsitykseen, että pääsiäisyönä pahat henget ja noidat riehuiivat vapaasti, koska Jeesus oli haudassa ja tuonelassa. Pääsiäistulet syntyivät keinoksi suojautua pahaa vastaan.

Nykyisin kirkossa pääsiäistulta yleisemmäksi tullut pääsiäiskynttilän sytyttäminen kertoo pääsiäisen sanoman. Kristus on maailman valo, joka on noussut haudan pimeydestä. Kynttilää koristava Kristus-monogrammi viestii Jeesuksen ylösnousseen. Siihen joissakin kirkkoissa kiinnitetyt alkua ja loppua merkitsevät kreikan kielen kirjaimet alfa ja omega puhuvat taas siitä, kuinka koko ympyrä alkaa ja sulkeutuu

”Tulta ja valoa ihminen tarvitsee elämässään.”

Kristuksessa. Hänellä on viimeinen sana kuolemankin yli.

Pääsiäiskynttilästä sytytetään kirkossa myös kastekynttilä. Varhaiskirkossa seurakunnan jäsenet kastettiinkin yleensä pääsiäisen jumalanpalveluksessa. Juuri pääsiäisyön tai –aamun messussa muistetaan kastetta, jossa kristitty on kuollut ja noussut ylös yhdessä Kristuksen kanssa. Helluntain viettäminen jälkeen pääsiäiskynttilää poltetaankin kirkossa enää vain kasteen ja hautaan siunaamisen aikana.

Tuskin kovinkaan moni seurakuntalainen tuntee hyvin tätä pääsiäisvaloon liittyvää perinnettä ja symboliikkaa, joka kuitenkin avaa keskeisellä tavalla pääsiäisen sanomaa. Tulta ja valoa ihminen tarvitsee elämässään niin konkreettisesti kuin symbolisesti. Tuli lämmittää, valaisee ja levittää turvallisuuden tunnetta. Tulossa on paljon energiaa. Se on ikivanha auringon merkki ja aurinko taas on Ylösnousseen vertauskuva.

Koko kristinusko syntyi ylösnousemususkona. Mikä sitten sytytti uskon tulen? Pääsiäispäivän evankeliumi, kuten kaikki evankeliumit kertovat, että viikon ensimmäisenä päivänä varhain aamulla Jeesuksen haudalle tulleet naiset näkivät, että se oli tyhjä. Tosin Johanneksen evankeliumi mainitsee naisista vain Magdalan Marian. Koska ensimmäiset tyhjän haudan näkijät olivat nimenomaan naisia, sen on ajateltu puhuvan kertomusten historiallisuuden puolesta. Naisia ei olisi pantu näin yllättävän tapahtuman todistajiksi, jos traditio olisi vailla pohjaa. Se olisi ollut miesten paikka.

Tämän jälkeen ylösnousemususko vahvistui, kun Jeesus ilmestyi opetuslapsilleen. Vasta myöhemmin otettiin esille pyhien kirjoitusten todistus selittämään näitä kokemuksia ja havaintoja. Vaikka sanan kirkossa uskon usein sanotaan syntyvän sanan kuulemisesta, varhainen usko syntyi näkemisestä. Paradoksaalisesti usko syntyi ”ei minkään” näkemisestä, tyhjän haudan ja tyhjen käärinliinojen äärellä.

Johannes kertoo, että myöhemmin tyhjälle haudalle saapivat Jeesuksen rakkain opetuslapsi ja Pietari. Pietari jäi kaiken keskellä ymmälle, kun se rakkain opetuslapsi puolestaan näki ja uskoi. Hänestä tuli Jeesuksen ylösnousemukseen uskovien kristittyjen esikuva.

Ylösnousemus ei avaudu ymmärrykselle eikä taivu selityksiin. Mutta salatulla tavalla sen voi uskossa nähdä. Sen merkiksi sytyvät taas kerran pääsiäisen tulet ja kynttilät, Ylösnousseen lämpö ja valo. Siitä saan sytyttää oman tuleni ja antaa tulta eteenpäin. ■

25.4.

YLÖSNOUSSEEN KOHTAAMINEN

2. PÄÄSIÄISPÄIVÄ

Liturginen väri: valkoinen

Jh. 20:11–18

Virret: 99, 475: 4, 103: 1-5, 101, (222), 89: 5, 8

Muuta musiikkia: Burg/Hiiroinniemi: Uudella haudalla (LKM 20), Hellden/Eggeborn: Maria, ethän itke (RVK 463), Simojoki/Kaskinen: Pääsiäinen jatkaa (Jumis), Simojoki: Etkö näe, etkö huomaa (SS 56)

Naisenergiaa tyhjällä haudalla

KATI ELORANTA

Vanha feministi minussa iloitsee siitä, että juuri naiset saivat olla ensimmäisinä todistamassa kristinuskon suurinta juttua, ylösnousemusta. Johannes on antanut evankeliumissaan tämän kunnian Magdalan Marialle.

Pääsiäissunnuntai oli Marialle melkoinen yllätysten päivä. Mennessään haudalle katsomaan kuollutta opettajaansa, häntä odotti todellinen yllätysten sarja: tyhjä hauta, kaksi enkeliä haudalla ja sokerina pohjalla itse ylösnoussut Kristus. Siinäpä sitä oli nieltävää kerrakseen.

On suorastaan kiehtovaa ajatella, miten pienestä kaikkialkoi. Todistajaksi kelpaamaton, itkevä, suorastaan hysteerinen nainen jäi vielä haudalle, kun muut palasivat kotiin. Ja juuri hän sai kohdata ensimmäisenä ylösnoussut Jeesuksen ja kertoa muille omista kokemuksistaan. Oli tärkeää, että kysymyksessä ei ollut vain tunnekuuhu, akkojen puhetta. Oli kyse tosiasioista. Ja niihin kuului ennen kaikkea keskustelu Herran kanssa ja kehoitus lähteä viemään sanaa eteenpäin. Ja niin Maria teki. Vähän myöhemmin Jeesus ilmestyi muillekin, mutta Maria oli se, joka todisti hänen ylösnousemuksestaan ensimmäisenä.

Mikä 2. pääsiäispäivän evankeliumissa pysäyttää? Yksi näkökulma avautuu siitä, mikä vakuutti Marian Jeesuksen ylösnousemuksesta. Tyhjä hauta ei sitä vielä tehnyt. Tyhjä hauta ei ole ollut oikeastaan yhdessäkään evankeliumissa ylösnousemuksen merkki. Se luo pikemminkin vain hämmennystä, surua ja epätoivoa. Vasta kohtaaminen ylösnous-

seen kanssa synnyttää ylösnousemususkon.

Maria oli onneton tyhjän haudan luona. Hän suri kuollutta opettajaansa. Ja juuri silloin Jeesus tuli hänen vierelleen ja kohtasi hänet. Johannes mainitsee, että Maria ei ensin tunnistanut Jeesusta. Tässä tilanteessa on jotain puhuttelevaa. Kuinka monesti Herra on ollut vierellä, ja silti ihminen kyselee, missä Jumala on. Jumala voi olla läsnä, vaikkei häntä aina tunnistakaan. Hän lähestyy usein surun ja epätoivon keskellä. Mutta toisaalta, häntä etsivä ihminen ei häntä löydä tai tunnista omasta lähtökohdastaan käsin. Vasta kun Jumala kutsuu ja puhuttelee, Hänen läsnäolonsa huomaa.

Myös kuvaus kohtaamisesta Jeesuksen ja Marian välillä on vaikuttava. Kun Jeesus puhutteli Mariaa nimeltä, Maria tunnisti tutun äänen ja tajusi, kuka häntä kutsui. Tuo hetki oli täynnä melkoista hämmästyä ja tunnetta. Papin työssä on paljon hetkiä, jotka vetävät nöyräksi. Tullee mieleen monet liikuttavat hetket esim. kastejuhlissa tai ehtoollispyödyän kyyneleiset silmät. Usko ei tietenkään ole yksinomaan tai ensisijaisesti vain tunnetta. Mutta jotakin ylösnoussut kohtaamisen tuomasta liikutuksesta noissakin hetkissä usein on. Vapahtaja puhuttelee henkilökohtaisesti ja kutsuu nimeltä seurakunnan keskellä.

Maria ei Johanneksen evankeliumin mukaan kosketa Jeesusta. Herra oli erilainen kuin ennen, vaikka hänellä oli ruumis ja hän söi ja joi. Varmasti Maria olisi halunnut tuossa tilanteessa syleillä Jeesusta ja osoittaa hänelle kunnioitusta, mutta Jeesus kielsi Mariaa koskettamasta itseään. Myöhemmin Johannes kyllä kertoo Jeesuksen kehottaneen Tuomasta koskettamaan käsiään ja jalkojaan. Mutta Tuomaksen piti vakuuttua, että Jeesus oli siinä, Maria ei tällaista vakuutusta tarvinnut.

Sitä paitsi eipä siinä ollut aikaa koskettelulle. Marian oli lähdeittävä liikkeelle. Sama koskee meitäkin. Ihmisen tehtävä ei ole jäädä kellistelemään jumalayhteydessä vain itsensä iloksi, vaan on lähdeittävä liikkeelle. Toisten ihmisten pariin kohtaamaan niitä ihmisiä, joiden kumppaneiksi meidät on luotu. On lähdeittävä viemään eteenpäin evankeliumia sanoin ja teoin. Tämä on Kristuksen opetuslasten suuri tehtävä. Kun me olemme kohdanneet ylösnoussut Vapahtajan elämässämme, meitä kutsutaan viemään tätä ilosanomaa eteenpäin. Kukin julistakoon tavaltaan, kunhan vain julistaa. Nykyaikaiseen kristillisyyteen kuuluu entistä enemmän sellainen ajattelutapa, että usko on jotain hyvin henkilökohtaista ja yksityistä, jota ei jaeta mielellään toisten kesken. Mutta niin tärkeää kuin oma henkilökohtainen usko onkin, ei kristinuskoo saa koskaan pelkistyä vain mystiikaksi. Kyllä koetun jumalayhteyden on tässä maailmassa konkretisoiduttava palvelun ja viestien viemisen teoiksi. Eteenpäin siis, rohkeasti Marian tavoin! ■

KIRJOITTAJAT

KATI ELORANTA

Oppilaitosteologi, Tampereen seurakuntayhtymä

JANI KAIRAVUO

Seurakuntapastori, Keravan seurakunta

LEENA KAIRAVUO

Seurakuntapastori,

Roihuvuoren seurakunta, äitiyslomalla

KATI KEMPPAINEN

Suomen Lähetysseuran lähetystyöntekijä, Tansania

TIINA REINIKAINEN

Kappalainen, Pielisensuun seurakunta

KALERVO SALO

Dosentti, kirkkoherra, Leppävaaran seurakunta

VIRRET JA MUSIIKKI

HEINI KATAJA-KANTOLA

Kanttori, Ilmajoen seurakunta

LAULUJEN LÄHTEITÄ:

S =	Kaikki tai ei mitään. Simojoki. SLS 2001
LKM =	Laula kaikki maa. SLS 1991
RV =	Ruotsin kirkon virsikirja suomeksi
UM =	Uusia messulauluja. Kirjapaja 2007
Mal =	Matkalauluja. toim. Kaskinen. Kirjapaja Oy 2001
SK =	Siionin kannel. Evankelinen laulukirja. Sley-kirjat Oy 1999
PPT =	Polvesta polveen täällä. Messumateriaalia veisusukupolvelle. H.K-K. Tampereen hiippakunta 2008
HH =	Hartaisiin hetkiin. Hengellisiä yksinlauluja... Bells 2007
QV =	Quo vadis? Laulukirja. Otava 2005
PM =	Psalmimessu. Perussanoma Oy 2006
YK =	Yhteiskustannus Oy
NSV 1990 =	Nuoren seurakunnan veisukirja 1990
RM =	Riemumessu. The Road-yhtye
LV =	Lasten virsi 1997. Seurakuntien Lapsityön Keskus ja Lasten Keskus
PF 40 v. =	Kokoomalevy Pro Fide 40 v. Matkan varrelta. FG Naxos 2006
SV =	Siionin virret. Laajennettu painos. Herättäjä-yhdistys 2005
UV 2008 =	Uusia virsiä 2008. Kirjapaja
T =	Taize – rukouslauluja Kirjapaja 2005
SS =	Syttyköön sydämiin, 100 laulua kuorolle. Simojoki. SLS 2003
JJ =	Jalanjäljissä; Jukka Salminen 2001. SLS
Jumis =	Jumis! Lauluja koululaisen arkeen ja juhlaan. Simojoki & Kaskinen 1994. Lasten Keskus

VIRSI- JA MUSIIKKIVINKEISTÄ

Virsien järjestys seuraava ellei toisin mainita:
alkuvirsi, kolminaisuusvirsi, päivän virsi,
uhrivirsi, ehtoollisvirsi, ylistys/päätösvirsi.

Erityisesti klassisen kirkkomusiikin etsimisessä
(urut, kuoro, soolo) kannattaa käyttää Sibelius-
Akatemian sivuja Kirkkovuosi soi,
www.siba.fi/kirkkovuosisoi.

**AKAVAN KIRKOLLISET AMMATILIITOT —
KYRKLIGA FACKFÖRBUND INOM AKAVA AKI R.Y.**
Perustettu 25.1.2001

**SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTO
FINLANDS KYRKAS PRÄSTFÖRBUND R.Y.**
www.pappisliitto.fi, pappisliitto@akiliitot.fi
Perustettu 14.1.1918

**Puheenjohtaja, AKI
Puheenjohtaja, Pappisliitto**
Jukka Huttunen
Espoon seurakuntayhtymän yhteisen seurakuntatyön päällikkö, TM
Puh. (09) 8050 2330
GSM 040 544 1695
jukka.huttunen@evl.fi

**SUOMEN KANTTORI-URKURIILITTO
FINLANDS KANTOR-ORGANISTFÖRBUND R.Y.**
www.skul.fi
kanttori-urkuriliitto@akiliitot.fi
Perustettu 15.6.1907

Puheenjohtaja, Kanttori-urkuriliitto
Mikael Helenelund
Kantor i Borgå svenska domkyrkoförsamling, FM
Puh. 040 584 9952
mika.helenelund@evl.fi

AKIN TOIMISTO

Akavatalo, Rautatienkatu 6,
00520 Helsinki
Avoimna arkisin klo 9-15
Puh. (09) 150 2453, faksi (09) 148 5875
toimisto@akiliitot.fi
Edunvalvontaan ja työsuhteeseen liittyvät
kysymykset osoitteeseen edunvalvonta@akiliitot.fi

LAKIMIESPALVELUT AKIN JÄSENIÄ

Puhelinpalvelu työhön ja virkaan liittyvissä lakiasioissa:
ma-pe klo 9–15 lakimies Heidi Halonen ja varatuomari Anna-Maria Numminen
Puh. 050 463 8699, lakimies@akiliitot.fi
Puhelinpalvelu yksityiselämän oikeusasioissa:
arkisin klo 10–16 Asianajotoimisto Bützow
Puh. (09) 431 531
Mainitse minkä liiton jäsen olet.

Toiminnanjohtaja
Esko Jossas, TT
Puh. (09) 150 2467
GSM 050 511 6683
esko.jossas@akiliitot.fi

Vesa Engström, teol.yo
Puh. (09) 150 2455
GSM 050 597 5231
vesa.engstrom@akiliitot.fi
Pappisliiton opiskelijatyö, neuvonta
opiskelijoiden harjoittelu-, mento-
rointi- ja työllistymiskysymyksissä

Apulaistoiminnanjohtajat
Annamari Jokinen, VTM
Puh. (09) 150 2445
GSM 040 865 6630
annamari.jokinen@akiliitot.fi

Johdon assistentti
Tuula Anttonen, HSO-sihtööri
Puh. (09) 150 2453
tuula.anttonen@akiliitot.fi

Merja Laaksamo, pastori, TM
Puh. (09) 150 2466
GSM 050 542 3664
merja.laaksamo@akiliitot.fi
Cruxin päätoimittaja, AKIn viestintä,
Pappisliiton hallinto, opintomatkat,
pappien ammatilliset asiat, palvelus-
suhdeneuvonta

Toimistosihtööri
Tuija Kukkonen, yo-merkonomi
Puh. (09) 150 2446
tuija.kukkonen@akiliitot.fi
Jäsenyysasiat, alaostot, luottamus-
mieskurssit

Opiskelijat-asiainvastaajat
Kaisa Takkula, mus. yo
Puh. (09) 150 2455
GSM 050 518 4038
kaisa.takkula@akiliitot.fi
Kanttori-urkuriliiton opiskelijat-
ointi, neuvonta opiskelijoiden
harjoittelu- ja työllistymiskysy-
myksissä

Heli Meinola
Puh. (09) 150 2653
heli.meinola@akiliitot.fi
Cruxin toimitussihtööri, jäsenyysasi-
at, opintomatkat

Anne Taanila
Puh. (09) 150 2657
anne.taanila@akiliitot.fi
Kirjanpito ja maksuliikenne

ERITYISKOULUTETTUIJEN TYÖTÖMYYSSKASSA ERKO

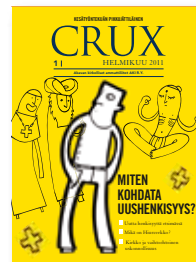
Asemamiehenkatu 2 C,
00520 Helsinki

Puh. (09) 7206 4343 ma-to klo 12–15
Faksi (09) 272 1212
erityiskoulutettujen.tk@erko.fi
www.erko.fi

Arvottava palkinto on
noin 800 euron arvoinen iPad.

Anna palautetta lehdessä ja voita iPad!

Samalla voit antaa aihe-
ehdotuksia ja vaikuttaa lehden
sisältöön. Vastaa heti lyhyen
kyselyyn osoitteessa
www.mcipress.fi/lukijakyselyt

Vastaaminen on helppoa.

1. Kirjautu osoitteeseen
www.mcipress.fi/lukijakyselyt.
2. Valitse kyseinen lehti.
3. Merkitse numerosarja 0248
4. Tämän jälkeen pääset
lukijakyselyyn klikkaamalla
Lähetä-painiketta.

Ja sitten vain onnea arvontaan!

Lukijakyselyyn voi vastata kahden viikon sisällä lehden ilmestymisestä. Kyselyyn voivat osallistua kaikki MCI Press oy:n tuottamien lehtien lukijat. Voit osallistua kyselyyn jokaisen ilmestyvän numeron yhteydessä, mutta vain yhdellä vastauksella lehden numeroa kohden. Kysely ja arvonta koskevat lehtiä, jotka ilmestyvät keuhkokuumeella 2011. Palkinnon arvontaan osallistuvat kaikki vastanneet. Palkinto arvotaan 1.8.2011. Voittajalle ilmoitetaan sähköpostitse tai kirjeitse. Syksyn lukijapalkinnon voittaja on Tilisanomat-lehden lukija Erkki Rekola Hollolasta.

Kotimaakaupan kirja-ale!

Laaja ja laadukas
valikoima tarjouskirjoja.
Tarjoukset voimassa
18.2.2011 asti!

Kirja-alen täysi valikoima
www.kotimaakauppa.fi

Pintaviallisia kappaleita:

Raimo Hakola,
Juha Pakkala
**Kristinuskon
ja juutalaisuuden
juuret**

KIRJAPAJA

20,-
(norm 48,30,-)

4,-
(norm 34,50,-)

Kaj Peltonen
**Iisain kantologia –
Vanhan Testamentin
saarnatekstien
pohdiskelua**

KIRJAPAJA

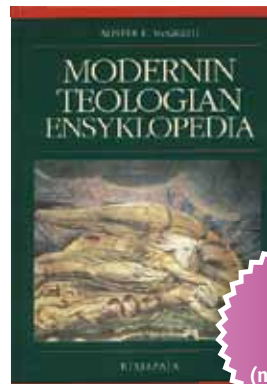
Heikki Kotila
**Hengellisen
ohjauksen
kirja**

KIRJAPAJA

15,-
(norm 43,30,-)

**Tarjouskirjoja
on rajoitettu
erä – toimi
nopeasti!**

Alister E. McGrath
**Modernin
teologian
ensyklopedia**

KIRJAPAJA

9,90
(norm 89,70,-)

Gunther Gassmann,
Scott Hendrix
**Johdatus
luterilaiseen
tunnustukseen**

KIRJAPAJA

18,-
(norm 45,-)

Pekka Huokuna
**Seurakuntien
sopimussyhteistyö –
Verkostoitumisen
mahdollisuudet**

Edita

18,-
(norm 60,-)

kotimaakauppa.fi

KAIKKEA MAAN JA TAIVAAN VÄLILTÄ.

* . MK8 1 *

KANTTORI-URKURILIITON JA PAPPISLIITON JÄSEN!

Huolehdiathan, että jäsenyytesi
ammattiliitossa säilyy

Maksamalla jäsenmaksun
varmistat jäsenyytesi liitossa
ja Erityiskoulutettujen
työttömyyskassassa.
Lisäksi olet oikeutettu
käyttämään liittojen
tarjoamia jäsenetuja.

Kun vaihdat työpaikkaa,
pyydä uusi valtakirja liitostasi.

Kun olet poissa töistä
esimerkiksi hoito-, virka-
tai vuorotteluvapaan,
työttömyyden,
jatko-opintojen tai
ulkomailla työskentelyn
vuoksi, pyydä liitostasi
pankkisiirtolomake jäsenmak-
sun maksamista varten.

Liittojen yhteystiedot ovat
lehden viimeisellä aukeamalla.